

ONTWERP-
Jaarverslag en jaarrekening 2013
waterschap Regge en Dinkel

Uitgave:

Dagelijks bestuur

Goedgekeurd in de vergadering van 27 mei 2014

Inhoudsopgave

1	Samenvatting en conclusies.....	1
1.1	Inleiding.....	1
1.2	Jaarverslag 2013 in één oogopslag	2
1.3	Algemeen oordeel over 2013	3
1.4	Investerings 2013.....	8
1.5	Rekeningresultaat 2013.....	10
1.6	Stand algemene en bestemmingsreserves	12
1.7	Rechtmatigheid 2013	14
1.8	Onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid	14
1.9	Leerpunten 2013	14
1.10	Kerngegevens waterschap Regge en Dinkel 2013	15
1.11	Sociale paragraaf	16
2	Programmaverantwoording.....	18
2.1	Programma 1: beheren watersystemen	18
2.2	Programma 2: zuiveren afvalwater	28
2.3	Programma 3: besturen en organiseren	33
3	Paragrafen bedrijfsvoering.....	43
3.1	Ontwikkelingen in het vorige begrotingsjaar.....	43
3.2	Incidentele baten en lasten.....	43
3.3	Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen	43
3.4	Waterschapsbelastingen	43
3.5	Ontwikkeling weerstandsvermogen	43
3.6	Financiering	45
3.7	Verbonden partijen	48
3.8	Bedrijfsvoering.....	51
3.9	EMU-saldo	52
4	Stand van zaken watersysteem.....	53
4.1	Hydrologie	53
4.2	Kwaliteit.....	57
4.3	Biologie	59
4.4	Rioolwaterzuiveringsinstallaties	61
5	Exploitatierkening	63
5.1	Exploitatierkening naar programma's	63
5.2	Exploitatierkening naar processen.....	64
5.3	Exploitatierkening naar kostendragers watersysteembeheer en zuiveringsbeheer.....	66
5.4	Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstensoorten	68
5.5	Toelichting op de jaarrekening 2013	69
6	Balans	75
6.1	Algemene toelichting op de balans per 31 december 2013	76
6.2	Toelichting op de balans per 31 december 2013	80
	Bijlagen	87

1 Samenvatting en conclusies

1.1 Inleiding

Het jaarverslag 2013 is het laatste jaarverslag van waterschap Regge en Dinkel. Met dit jaarverslag wordt gerapporteerd aan het algemeen bestuur van het nieuwe waterschap Vechtstromen over de realisatie van strategische en tactische doelstellingen, de effect- en prestatie-indicatoren en de inzet van de bijbehorende middelen uit de begroting 2013 van waterschap Regge en Dinkel. Het jaarverslag 2013 is voor wat betreft indeling en vormgeving grotendeels gelijk aan het jaarverslag 2012 en gebaseerd op de BBVW-eisen zoals die vanaf de begroting 2009 gelden.

Leeswijzer

- In hoofdstuk 1 worden de belangrijkste strategische en financiële resultaten besproken. Daarna volgen het algemene oordeel, de investeringen en het rekeningresultaat 2013. Rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid zijn de volgende belangrijke onderwerpen, waarna het hoofdstuk afsluit met de kerngegevens van Regge en Dinkel en de sociale paragraaf.

Voor een globaal inzicht in 2013 kan worden volstaan met het lezen van het samenvattende hoofdstuk 1. De overige hoofdstukken zijn meer verdiepend van aard:

- Hoofdstuk 2 betreft de verantwoording over de realisatie van de programma's zoals opgenomen in de begroting 2013. De programmaverantwoording geeft per programma inzicht in de mate waarin doelstellingen zijn gerealiseerd en de wijze waarop getracht is beoogde effecten te bereiken. Hierin zijn per programma ook de gerealiseerde investeringen en exploitatiekosten opgenomen in relatie tot de daarvoor in de begroting opgenomen bedragen.
- In hoofdstuk 3 staat de paragraaf bedrijfsvoering.
- In hoofdstuk 4 wordt de toestand van het watersysteem op basis van de meetnetrapportages en de rendementen van de rioolwaterzuiveringsinstallaties beschreven.
- Hoofdstuk 5 bevat de exploitatierekening 2013 en een toelichting op de grootste verschillen tussen de gewijzigde begroting en de realisatie.
- Hoofdstuk 6 betreft de balans per 31 december 2013, inclusief specificaties en de toelichtingen.
- Tenslotte is een aantal bijlagen bijgevoegd. De bijlagen betreffen de controleverklaring en de voorgeschreven staten van vaste activa, financiële vaste activa, personeel, reserves en voorzieningen, langlopende geldleningen, renteomslag, grootste investeringen en af te sluiten kredieten.

1.2 Jaarverslag 2013 in één oogopslag

Beleidsprestaties programma 1

Tabel 1: Effect- en prestatie-indicatoren programma 1

Effect- en prestatie-indicatoren	Norm Jaarschijf Begroting 2013	Prognose Jaarschijf Berap 2013-II	Realisatie jaarschijf Jaarverslag 2013	Realisatie cumulatief Jaarverslag 2013	Norm t/m 2014 Bestuurs-programma	Status
Heringerichte waterlichamen conform de streefbeelden KRW						
a. aantal km (in % t.o.v. einddoel 2026)	40 (10%)	60 (15%)	80 (20%)	165,6 (41%)	143,3 (35,8%)	😊
Opgeheven barrières voor vismigratie						
a. aantal	15	35	44	151	132	😊
b. binnen waterlichamen/KRW	10	25	29	68	54	😊
Gewenste waterberging gerealiseerd						
a. aantal Mm ³ (in % t.o.v. einddoel 2026)	1,8 (5,7%)	2,0 (6,3%)	2,7 (8,6%)	19,12 (60,7%)	18,05 (57,3%)	😊

De verscherpte projectsturing die is doorgevoerd, in belangrijke mate gericht op het behalen van ILG prestaties, heeft als gevolg dat prestaties ruimschoots zijn behaald. Op een aantal projecten zijn zelfs meer prestaties gerealiseerd dan eerder verwacht.

Beleidsprestaties programma 2

Tabel 2: Effect- en prestatie-indicatoren programma 2

Effect- en prestatie-indicatoren	Norm Jaarschijf Begroting 2013	Prognose Jaarschijf Berap 2013-II	Realisatie jaarschijf Jaarverslag 2013	Realisatie cumulatief Jaarverslag 2013	Norm t/m 2014 Bestuurs-programma	Status
% stikstof verwijderd	82%	83%	85%	n.v.t.	82%	😊
% fosfaat verwijderd	77%	79%	81%	n.v.t.	77%	😊
ratio energieverbruik/ energieproductie	2,5	2,2	2,3	n.v.t.	2,5	😊

Beleidsprestaties programma 3

Tabel 3: Effect- en prestatie-indicatoren programma 3

Effect- en prestatie-indicatoren	Norm Jaarschijf Begroting 2013	Prognose Jaarschijf Berap 2013-II	Realisatie jaarschijf Jaarverslag 2013	Realisatie cumulatief Jaarverslag 2013	Norm t/m 2014 Bestuurs-programma	Status
Overall waardering externe stakeholders (2011: 7,8)	Eerstvolgende 3-jaarlijkse meting na 2013				7,5	
Overall tevredenheid medewerkers (2010: 7,9)	7,5	Is niet meer gemeten in 2013			7,5	
Positie in beste werkgevers-onderzoek (2011: positie 7)	Top 10 non-profit	Is niet meer gemeten in 2013			Top 10 non-profit	

Vanwege de fusie zijn er in 2013 geen metingen meer uitgevoerd. De inzet is geweest om de waardering en tevredenheid van externe stakeholders en medewerkers op niveau te houden. Zo is de samenwerking met onze partners verder uitgebouwd. Een van de voorbeelden is de rapportage 'Nulmeting en prioritering winstkansen' die in juni 2013 door het Twents waternet is opgeleverd. Zoals in 2012 al is aangekondigd, is besloten deelname aan het beste werkgeversonderzoek ook in 2013 niet uit te voeren. De jarenlange inspanning en toewijding om continu te leren en te verbeteren heeft medio 2013 geresulteerd in de hoogst haalbare, 5-sterren, INK-onderscheiding.

1.3 Algemeen oordeel over 2013

Het overzicht van de belangrijkste resultaten per programma van 2013 ziet er als volgt uit.

Programma 1: beheren watersystemen

Uitgangspunt voor het programma Beheren watersystemen zijn de afspraken die zijn gemaakt in het verlengde bestuursprogramma 2009-2014 en specifiek in de programmabegroting 2013. Speerpunten voor 2013 waren:

- Het realiseren van de strategische en tactische doelen met nadruk op de ILG-prestaties. Met de provincie Overijssel zijn voor de periode 2007- 2013 afspraken gemaakt met betrekking tot het realiseren van waterprestaties.
- Voorbereiding van de fusie met waterschap Velt en Vecht. In 2013 worden de programma's watersysteem van beide waterschappen geharmoniseerd om op 1 januari 2014 een goede start met het beleid, beheer en onderhoud van het watersysteem voor het waterschap Vechtstromen mogelijk te kunnen maken.

Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)

In 2013 is gewerkt aan de uitvoering van de geprioriteerde¹ waterlichamen Bornsebeek, Gammelkerbeek, Bolscherbeek, Azelerbeek, Beneden-, Midden- en Boven-Regge en Markgraven. In veel van deze waterlichamen zijn ook ILG-prestaties gerealiseerd. Een deel van de KRW opgave (zowel geprioriteerd als niet geprioriteerd) ligt in landinrichtingsgebieden.

Landinrichtingen

Binnen de landinrichtingsprojecten en gebiedsuitwerkingen is in totaal 95% van alle geplande waterprestaties voor eind 2013 ook daadwerkelijk gerealiseerd. Er worden tot 1 april 2014 nog een aantal prestaties fysiek afgerond. Hiertoe is uitstel verleend door de provincie Overijssel.

ILG

De hogere prestaties waterlichamen, visbarrières en waterberging worden met name verklaard door het behalen van de ILG-prestaties. De volledige ILG-beschikking van M€ 14 is tot en met 2013 gerealiseerd waarmee deze is veilig gesteld en de bestuurlijke opgave is behaald. Vanaf 2012 is extra ingezet op het behalen van de ILG-prestaties. Naar aanleiding van een risico inventarisatie op projectniveau zijn er meer prestaties geprogrammeerd dan nodig om het ILG-convenant vol te maken. Uiteindelijk heeft dit geleid tot een hogere realisatie in 2013.

Normering

Op basis van de wateroverlastsituatie en -meldingen in 2010 zijn onderzoeken uitgevoerd op locaties waarbij de norm (overstromingen eens in de honderd jaar) theoretisch wordt overschreden en waar een overlastmelding was. De maatregelen die noodzakelijk geacht worden, zijn in 2013 geschetst en besproken met de eigenaren. Een deel van deze maatregelen is meegenomen en uitgevoerd in diverse Reggeherstelprojecten. Het restant van de maatregelen wordt binnen Vechtstromen opgepakt.

Natura 2000 / Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

In 2011 en 2012 zijn door de provincie de beheerplannen per N2000 gebied opgesteld. Het waterschap levert in dit proces hydrologische adviezen. De uitvoering vindt plaats nadat de provincie de gebieden obstakelvrij heeft gemaakt. Het betreft vooral maatregelen die de verdroging tegengaan.

Waterkwaliteit

In 2013 is een toezichtprogramma IBA's (Individuele behandeling afvalwater) opgesteld en uitgevoerd. De controle van IBA's is in 2013 nagenoeg afgerond. De resterende IBA's zijn opgenomen in het controleprogramma 2014 voor handhaving binnen Vechtstromen.

Functiebediening en Klimaatverandering

In het project Landbouw op Peil hebben de Rijn-Oost waterschappen, de provincies, het ministerie van Economische Zaken en de individuele agrariërs de handen ineen geslagen om op perceelniveau beter inzicht te krijgen in de effecten van klimaatsverandering. In 2013 zijn meerdere deelprojecten en maatregelen op bedrijfsniveau uitgevoerd. Het project ontvangt veel aandacht. Er wordt bekeken of er een gevolg aan kan worden gegeven.

In 2013 is als vervolg op het succesvolle WAVE project, het DROP (benefit of governance in DRought adaPtation) project van start gegaan. Samen met tien andere waterbeheerders en kennisinstellingen in Noordwest Europa wordt onderzocht hoe governance kan bijdragen aan het voorbereiden op klimaatverandering en dan met name droogte en waterschaarste.

Veiligheid en Scheiding van landelijk en stedelijk water

In 2013 is voor de scheiding van landelijk en stedelijk water verder gewerkt aan de aanleg van de Doorbraak. Het gaat in dit project vooral om voorbereidende werkzaamheden en grondverwerving voor de resterende delen die nog niet zijn aangelegd. Om veiligheid tegen overstromingen en wateroverlast te vergroten zijn waterkeringen gerealiseerd en bergingsgebieden aangelegd.

In 2013 heeft de afronding van het project Kristalbad plaats gevonden, waar door stapeling van functies ook de waterkwaliteit wordt verbeterd en de ecologische verbinding wordt gerealiseerd.

In 2013 is de waterkering in Laarmanshoek (Hoofdwaterkering Vecht), met als onderdeel landgoed Het Laar, aangepast om te voldoen aan de normen voor waterveiligheid. De opgave is gecombineerd met de opgave om waterberging te creëren.

Belevingswaarde van stadswater

In 2013 is conform bestuurlijke doelstelling al het stedelijke water (met uitzondering van Rijssen-Holten) binnen de kaders overgenomen. Ook zijn een aantal stedelijk waterprojecten uitgevoerd in 2013 zoals het Kristalbad en enkele deelprojecten uit de Samenwerkingsovereenkomst Hengelo-zuid (SOK Hengelo) en wordt nog volop gewerkt aan de Regge in Goor.

Netwerk Ecologisch Waardevolle Wateren (NEWW)

In 2013 zijn werkzaamheden aan de Mosbeek, omgeving Mander, afgerond.

Programma 2: zuiveren afvalwater

Prestaties

De zuiveringsinstallaties hebben in 2013 naar behoren gepresteerd. De verwijderingsrendementen voor zowel stikstof als fosfaat lagen met resp. 84,6% en 81,0% ruim boven de bestuurlijke doelen. Deze verwijderingsrendementen voor stikstof en fosfaat zijn gerealiseerd zonder inzet van meer middelen dan gebruikelijk, zoals bijvoorbeeld chemicaliën. De verbeterde processturing en investeringen in rwzi's van de afgelopen jaren werpen nog steeds vruchten af.

Ook met betrekking tot de parameter "overschrijding van de lozingsnorm" is 2013 weer goed verlopen. Er hebben zich vier incidentele overschrijdingen van de lozingsnormen op de zuiveringen

¹ De geprioriteerde waterlichamen betreffen een focus op twaalf van de 33 aangewezen waterlichamen, die het meest haalbaar worden geacht om binnen de periode tot 2015 te worden heringericht.

voorgedaan. Dit betekent dat het nalevingpercentage 99,8% is geweest. Dit is iets lager dan het percentage van 99,95% in 2012. In totaal hebben 14 van de 18 zuiveringen geen overschrijdingen van de lozingsnormen gekend. De overschrijdingen zijn deels ontstaan als effect van het lang koude voorjaar op nog aan te passen rwzi's.

Innovatie

Innovatie is één van de speerpunten van het programma Zuiveren afvalwater. In december 2012 heeft het bestuur de innovatievisie en –strategie vastgesteld. De visie benoemt drie focuspunten: duurzaam waterbeheer, duurzaam zuiveringsbeheer en governance. Binnen duurzaam zuiveringsbeheer zijn "Energie en grondstoffen" en "Doelmatigheid in de waterketen" benoemd als thema's.

In 2013 is de hybride Nereda rwzi in Vroomshoop in gebruik genomen. Deze technologie onderscheidt zich door een compacte en modulaire bouwwijze en een lager energieverbruik. De zuiveringsresultaten zijn zeer positief en zowel de technologie als de opgeleverde zuivering krijgen in- en extern veel waardering.

Verder is in 2013 een start gemaakt met de voorbereiding van de centralisatie van de slibverwerking op de rwzi Hengelo. Hierbij zal gebruik gemaakt worden van Thermische hydrolyse, een innovatieve ontwikkeling op het gebied van de slibgisting en –verwerking. Deze technologie is in 2011 getest met behulp van een pilotinstallatie. Toepassing van thermische hydrolyse levert een bijdrage aan de realisatie van de doelen uit de Meerjarenafspraken energie 3 (MJA3) en uit het klimaatakkoord, waaraan het waterschap zich heeft gecommitteerd. Ook is dit proces gunstig voor de exploitatiekosten.

Energie

De ratio energieverbruik/energieproductie (zie strategisch dashboard 2.2.1) voldoet met een waarde van 2,3 ruim aan de doelstelling (2,5) voor het jaar 2013. De vernieuwing van beluchtinginstallaties op meerdere rwzi's in de afgelopen jaren levert een belangrijke bijdrage aan het verbeteren van de ratio. De quick wins voor de energiehuishouding door procesoptimalisatie binnen de huidige technische configuratie lijken af te nemen. In de investeringensfeer zijn er nog enkele optimalisaties gepland in de komende jaren die de ratio nog wat positief zullen beïnvloeden.

Samenwerking

De samenwerking met onze partners in de afvalwaterketen is in 2013 verder uitgebouwd. Om voortgang in het proces te houden heeft het Twents waternet de rapportage nulmeting en prioritering winstkansen in juni 2013 opgeleverd. Deze rapportage geeft richting aan onze gezamenlijke inspanningen de komende jaren. Daarnaast is er een Bestuurlijk Kernteam opgericht, dat dient als bestuurlijk klankbord voor de verschillende samenwerkingsinitiatieven.

In de rapportage is de doelmatigheidsopgave voor Twente bepaald, gebaseerd op basis van de afspraken uit het Bestuursakkoord Water. Uit de nulmeting volgt een Twentse besparingsopgave voor de waterketen van € 14,3 miljoen minder meerkosten per jaar in 2020 (structureel). Met plannen van enkele grote gemeenten (2013) is in de Twentse regio al € 2,9 miljoen minder-meer kosten gerealiseerd. De doelmatigheidswinst die Waterschap Regge en Dinkel tot nu toe, volgens de normen van de visitatiecommissie, zelfstandig heeft gerealiseerd wordt in 2014 in kaart gebracht. Op basis van de beoordeling van de Visitatiecommissie Waterketen is onze regio Twente in 2013 geplaatst in de koplopergroep op het gebied van regionale ketensamenwerking.

Naast de samenwerking in de waterketen is via shared service Waterkracht gewerkt aan samenwerking met collega-waterschappen in Rijn Oost. Zuiveren is een van de vier thema's

waarbij shared service kansen zijn onderzocht. Er zijn een tiental onderwerpen benoemd waarbij shared service meerwaarde kan creëren, in eerste instantie vooral in kwaliteit en kwetsbaarheid en op termijn ook in kosten. In 2014 zal deze samenwerking gaan functioneren.

Veiligheid

Naar aanleiding van de gasexplosie in Raalte heeft de veiligheid van onze biogasinstallaties extra aandacht gehad. De explosieveiligheidsdocumenten zijn, met de bevindingen van Raalte, nog eens kritisch tegen het licht gehouden. Hieruit zijn zowel organisatorische als technische verbeterpunten naar voren gekomen. Vanaf midden 2013 zijn middelen vrijgemaakt en zijn deze verbeteringen in gang gezet. In de loop van 2014 worden deze afgerond.

Programma 3: besturen en organiseren

Fusie

De algemene besturen van Velt en Vecht en Regge en Dinkel hebben eind 2011 ingestemd met het voornemen om te komen tot een bestuurlijke fusie. Op basis van een opgezette business case hebben beide besturen medio 2012 het definitieve besluit genomen tot een fusie, die per 1 januari 2014 zijn beslag zou gaan krijgen. In het eerste halfjaar van 2013 is op basis van het plan van aanpak het accent vooral gelegd op visievorming en de inrichting van de nieuwe organisatie, waarna in het tweede halfjaar de (personele) transitie heeft plaatsgehad en alle noodzakelijke bestuurlijke, juridische en financiële beslissingen zijn genomen. Alle daarvoor in aanmerking komende medewerkers hebben in het plaatsingsproces een plek binnen Vechtstromen aangeboden gekregen. De verkiezingen voor het nieuwe waterschap Vechtstromen zijn in het najaar van 2013 gehouden en hebben in december – na rondes van informatie- en formatiegesprekken – geleid tot coalitievorming en een breed gedragen bestuursakkoord. Waterschap Vechtstromen is in januari 2014 van start gegaan.

Shared Services

Verbetering van de kwaliteit van de bedrijfsvoering, vermindering van kwetsbaarheid en besparing van kosten – dat is de ambitie van waaruit de waterschappen Velt en Vecht, Groot Salland, Reest en Wieden, Regge en Dinkel, Zuiderzeeland en Rijn en IJssel kiezen voor samenwerking. Het gaat daarbij om samenwerking op meerdere werkgebieden, waarbij de waterschappen vanuit de bestaande organisaties en met behoud van ieders bestuurlijke autonomie gezamenlijk diensten leveren aan elkaar.

De businesscases die in 2012 zijn opgesteld, tonen aan dat door samen te werken in shared services deze ambitie gerealiseerd kan worden, waarbij de beoogde kostenbesparing echter pas na enkele jaren op zal treden. In 2013 is uitgewerkt hoe het in de businesscases geschetste perspectief concreet kan worden gemaakt in een groeimodel in de periode 2014 tot 2017. Daartoe zijn businessplannen opgesteld voor de vier geselecteerde werkgebieden: ICT, Inkoop, Personele Zaken en Zuiveren. Ook is een besturingsmodel ontwikkeld en is juridisch expertadvies gevraagd ten aanzien van aanbestedingsrechtelijke en fiscale aspecten en staatssteunvraagstukken. Eind 2013 heeft het bestuur besloten in te stemmen met de voorgestelde samenwerking.

De samenwerking zal starten op basis van een bestuursovereenkomst waarin op jaarbasis bepaald wordt welk activiteitenpakket in shared service samenwerking wordt opgepakt.

Fusie waterschapslaboratoria

Na het afketsen van een brede fusie is in 2013 fase 1 van het onderzoek naar de mogelijke samenvoeging van de laboratoria van Regge en Dinkel en Groot Salland afgerond. Op basis van de uitkomst is fase 2 gestart. In fase 2 van het onderzoek is een bedrijfsplan opgesteld voor een geïntegreerde laboratoriumorganisatie. In het bedrijfsplan is de vorm van de geïntegreerde

organisatie verder uitgewerkt tezamen met het te doorlopen transitieproces. In september hebben alle betrokken dagelijkse besturen besloten om vanaf 1 januari 2014 de laboratoria samen te voegen volgens het concept 'Gemeenschappelijke Regeling' waarbij gewerkt wordt aan het realiseren van een geheel geïntegreerd laboratorium op uiterlijk 1 januari 2017.

Met de integratie van deze twee laboratoria worden de laboratoriumtaken van 7 waterschappen verenigd. De nieuwe laboratoriumorganisatie is beter bestand tegen veranderingen in de aanvragen wat betreft analysepakketten en terugval in analysevragen. Het berekende besparingsvoordeel door integratie voor alle waterschappen komt uit op € 1,3 mln ten opzichte van de uitgangspunten uit de business case laboratorium.

Deelname NetwerkRUD

Ten aanzien van de samenwerking op basis van de Wabo is een RUD (Regionale uitvoeringsdienst voor handhaving en vergunningverlening; omgevingsdienst) opgezet door het Wabo bevoegd gezag. De aandacht is in 2013 gericht op een goede samenwerking met bevoegde gezagen, bij het gezamenlijk opstellen van een vergunning op basis van Wabo en/of Waterwet. Het raamwerk voor de RUD organisatie is de afgelopen jaren met veel energie voortvarend gebouwd. De bemensing van de organisatie die in 2013 zou moeten worden opgepakt, stokte. Daardoor verliep de samenwerking met gemeenten voor advisering op indirecte lozingen in 2013 meestal via het OLO (Omgevingsloket online, voor digitale meldingen en vergunningaanvragen) en verder op de oude werkwijze. De evaluatie van de samenwerking met de RUD is om die reden niet uitgevoerd. De RUD organisatie is in 2013 in overleg gegaan met gemeenten om de bemensing van de RUD organisatie te versnellen. In 2014 zal dit tot resultaat moeten leiden voor de RUD.

Financiële kaders WRD-bestuursprogramma 2009-2014

Voor het verslagjaar 2013 van waterschap Regge en Dinkel geldt het geactualiseerde bestuursprogramma 2009-2014 met de volgende financiële kaders:

- (i) De jaarschijf investeringen moet voldoen aan het bestuurlijk kader zoals opgenomen in het geactualiseerde bestuursprogramma 2009-2014. De jaarschijf van M€ 36,2 uit de bestuursrapportage 2013-II voldeed hieraan en de uiteindelijke realisatie bedroeg M€ 35,9.
- (ii) De personele budgetten zijn ingekaderd door de bestuursrapportage 2013-II en deze bedragen M€ 26,5. De netto-realisatie personele lasten bedroeg M€ 26,6.
- (iii) Voor 2013 en 2014 is het lastendrukkader vastgesteld op het lastendrukniveau uit de perspectievennota 2012-2015, aangevuld met de extra benodigde middelen die nodig zijn voor de dekking van een verruimde kwijtscheldingsnorm van 100%. In dit jaarverslag 2013 blijft de lastendruk ongewijzigd liggen op de in de begroting 2013 vastgestelde bedragen. Deze voldoen aan het bestuurlijke lastendrukkader.

1.4 Investerings 2013

Tabel 4 toont de begrote en gerealiseerde bruto investeringen. Dit betreffen alle investeringsuitgaven, zonder correcties voor subsidies en afbreukrisico's. Het bruto realisatiepercentage ten opzichte van de primitieve begroting 2013 bedraagt 90%.

Tabel 4: **Bruto investeringen 2013 (excl. subsidies en excl. afbreukrisico's)**

Programma (bedragen in k€)	Begroting 2013 (a)	Berap 2013-I	Berap 2013-II	Realisatie 2013 (b)	% (= b / a)
1. Beheren watersystemen	34.319	38.700	37.204	35.142	102%
2. Zuiveren afvalwater	16.655	14.864	12.572	11.400	68%
3. Besturen en organiseren	2.513	2.381	2.059	1.668	66%
Totaal bruto investeringen	53.487	55.945	51.835	48.210	90%

Tabel 5 geeft de begrote en gerealiseerde subsidies weer. Dit betreft alle cofinanciering, bijdragen en subsidies die het waterschap ontvangt. Ten opzichte van de primitieve begroting 2013 is 129% van de geraamde subsidies gerealiseerd.

Tabel 5: **Subsidies 2013 (excl. afbreukrisico's)**

Programma (bedragen in k€)	Begroting 2013 (a)	Berap 2013-I	Berap 2013-II	Realisatie 2013 (b)	% (= b / a)
1. Beheren watersystemen	-7.506	-10.045	-10.231	-10.963	146%
2. Zuiveren afvalwater	-2.060	-1.537	-1.436	-1.359	66%
3. Besturen en organiseren	0	0	0	0	
Totaal subsidies	-9.566	-11.582	-11.667	-12.322	129%

Tabel 6 toont de uiteindelijke netto investeringen in 2013. Dit betreft de optelsom van de bruto investeringen gesaldeerd met de hier tegenover staande subsidies en de afbreukrisico's.

Tabel 6: **Netto investeringen 2013 (incl. subsidies en incl. afbreukrisico's)**

Programma (bedragen in k€)	Begroting 2013 (a)	Berap 2013-I	Berap 2013-II	Realisatie 2013 (b)	% (= b / a)
1. Beheren watersystemen	21.719	23.211	24.276	24.179	111%
2. Zuiveren afvalwater	11.811	10.737	10.080	10.041	85%
3. Besturen en organiseren	2.262	2.143	1.853	1.668	74%
Totaal netto-investeringen (incl. afbreukrisico's)	35.792	36.091	36.209	35.888	100%
Afbreukrisico's	-8.129	-8.272	-3.959	0	0

1.4.1 Realisatie investeringen 2013

Programma 1: beheren watersystemen

De uitvoering van het programma, begroot op netto € 21,7 miljoen, leidde tot een realisatie van € 24,1 miljoen (111% realisatie). De opbrengsten laten het beeld zien, dat in 2013 meer opbrengsten zijn verkregen dan begroot (€ 10,9 miljoen in plaats van € 7,5 miljoen). Hier is sprake van een effect van het realiseren van meer ILG-prestaties in 2013 dan bij de begroting rekening mee is gehouden en van een hogere benutting van een subsidiebeschikking die tot meer opbrengsten heeft geleid.

In 2013 was de uitvoering van de KRW waterlichamen in volle gang. Mede onder druk van de deadline om de ILG-prestaties te realiseren is een versnelling in gang gezet. Dit komt tot uiting in de gerealiseerde prestaties en hoge investeringsrealisatie.

Programma 2: zuiveren afvalwater

Van de netto begroting 2013 is, zoals reeds in Berap 2013-II aangegeven, 85% gerealiseerd.

In 2013 zijn de bouwwerkzaamheden van het project Nereda Vroomshoop grotendeels afgerond. De voor 2013 geraamde investering van € 3,6 miljoen is met € 4,3 miljoen ruimschoots gehaald. Het project verloopt voorspoedig. Wel bleek eind 2013 een aanvullend krediet nodig voor het inpassen van procesverbeteringen op basis van praktijkervaringen bij Nereda Epe.

Bij de projecten Aanpassing Glanerbrug en Optimalisaties Goor bleek wat meer tijd nodig voor de voorbereiding, waardoor de jaarschijf niet geheel gerealiseerd is. Verder was er in 2013 voor de uitvoering van de projecten Aanpassen Almelo Sumpel en de Energiefabriek een investering geraamd van € 4,9 miljoen. Door noodzakelijk onderzoek voor het technologische ontwerp voor de rwzi Almelo Sumpel en een langer besluitvormingstraject bij de Energiefabriek Hengelo is hiervan slechts € 0,4 miljoen gerealiseerd.

Programma 3: besturen en organiseren

De uiteindelijke realisatie ten opzichte van berap 2013-II is 90 %. De realisatie in 2013 bestaat voor een belangrijk deel uit twee grote posten; ICT-projecten die vooral in het kader van de fusie worden uitgevoerd en de verkiezingen. De levering van een deel van de bestelde apparatuur (laptops) kon niet in 2013 plaatsvinden, waardoor de realisatie op dit punt achterbleef.

Met het laboratorium van Groot Salland is afgestemd in welke apparatuur in 2013 (voor het laatst) geïnvesteerd zou worden.

1.4.2 Realisatie subsidies 2013

Subsidies programma 1: beheren watersystemen

Voor programma 1 bedraagt het totaal aan ontvangen subsidies in 2013 € 10,9 miljoen (realisatiepercentage van 146%). Hiervan is € 6 miljoen ILG-subsidies. In 2013 is voor een aantal projecten meer subsidie ontvangen dan begroot (Markgraven Centraal: + M€ 1,1; Regge in Goor: + M€ 0,8 en Beneden Regge: + M€ 0,5). Dit heeft onder andere te maken met een voorspoedige voortgang van de uitvoeringswerkzaamheden waardoor er meer kosten gedeclareerd konden worden.

Subsidies programma 2: zuiveren afvalwater

Voor programma 2 bedraagt het totaal aan ontvangen subsidies in 2013 € 1,4 miljoen (realisatiepercentage van 66%). Dit is € 0,7 miljoen minder dan in de primitieve begroting 2013 (€ 2,1 miljoen) is geraamd. In de primitieve begroting was onder andere rekening gehouden met de ontvangst van de subsidie voor de realisatie van de installatie voor Deelstroombehandeling. Hierdoor is in 2013 € 0,5 miljoen minder aan subsidie ontvangen. Deelstroombehandeling is onderdeel van de realisatie van de Energiefabriek en de afronding van dit deel van het project staat gepland in 2015. De subsidieverlener heeft uitstel verleend van de einddatum. Ook de subsidie voor de realisatie van de WKK installatie in Hengelo (€ 0,2) is niet gerealiseerd in 2013. De reden hiervoor is een beperkte uitloop van het project. Naar verwachting zal een groot deel van deze subsidie in 2014 gerealiseerd worden.

Subsidies programma 3: besturen en organiseren

Binnen programma 3 was er in 2013 geen sprake van subsidies.

1.5 Rekeningresultaat 2013

In de berap 2013-II is als eindejaarsprognose voor het rekeningresultaat 2013 k€ 0 opgenomen. In deze voorliggende jaarrekening 2013 komt het resultaat uiteindelijk k€ 1.710 voordeliger uit dan de prognose van de berap 2013-II (2% afwijking van de begrote lasten 2013).

Gespecificeerd over de beheren 'watersysteem' en 'zuiveren' is het beeld als volgt.

- voor watersysteem werd bij berap 2013-II een resultaat voorzien van k€ 0. Het uiteindelijke overschot in de jaarrekening 2013 bedraagt k€ 1.387.
- voor zuiveren werd bij berap 2013-II een resultaat voorzien van k€ 0. Het uiteindelijke overschot in de jaarrekening 2013 bedraagt k€ 323.

De belangrijkste afwijkingen na berap 2013-II (inclusief verdeling systeem/zuiveren en incidenteel/structureel [=I/S]) zijn opgenomen in de volgende tabel.

Tabel 7: Specificatie rekeningresultaat jaarrekening 2013

	Toelichting	Totaal	Systeem	Zuiveren	Inc. / Struct.
Prognose rekeningresultaat berap 2013-II	Paragraaf 1.5	0	0	0	I
De prognose uit berap 2013-II is exclusief de beginstand van de post onvoorzien. Deze post is als buffer aangehouden voor eventuele tegenvallers na berap 2013-II. De buffer geeft een voordeel in de jaarrekening.	Paragraaf 1.5	522	296	226	I
Nadeel op rente en afschrijvingen	Hoofdstuk 5	-802	-448	-354	I
Nadeel personeelslasten en -baten	Hoofdstuk 5	-91	-33	-58	I
Voordeel op goederen en diensten aan/van derden	Hoofdstuk 5	1.660	541	1.119	I
Voordeel op goederen en diensten transitiebudget	Hoofdstuk 5	204	102	102	I
Voordeel op goederen en diensten overlopende verplichtingen	Hoofdstuk 5	185	0	185	I
Voordeel bijdragen aan/van derden	Hoofdstuk 5	257	115	142	I
Voordeel waterschapsbelastingen 2013	Hoofdstuk 5	66	205	-139	I/S
Voordeel waterschapbelastingen voorgaande jaren	Hoofdstuk 5	162	71	91	I
Mutaties voorzieningen (voordeel)	Hoofdstuk 5	221	213	8	I
Mutaties kosten van mensuren	Hoofdstuk 5	-675	325	-1.000	I
Rekeningresultaat jaarrekening 2013		1.710	1.387	323	

De grootste afwijkingen in voorgaande tabel worden hierna toegelicht. Een uitgebreidere toelichting vindt u in hoofdstuk 5.

Nadeel op rente en afschrijvingen (k€ 802)

Het nadeel op rente en afschrijvingen is het gevolg van: (i) extra afschrijvingen van ICT-systemen die niet meer in gebruik zijn bij Vechtstromen, (ii) laboratoriuminvesteringen die worden afgeboekt in verband met de overgang naar Aqualysis en (iii) van activa die niet meer in gebruik zijn.

Nadeel personeelslasten en -baten (k€ 91)

Doordat vacatures vanwege de fusie met waterschap Velt en Vecht niet zijn ingevuld, blijven de salarissen en sociale lasten achter bij de raming van de begroting. De ontstane bestedingsruimte is benut voor het treffen van een voorziening voor afspraken met medewerkers in het kader van het Sociaal Statuut en voor tijdelijk ingehuurd personeel.

Voordeel goederen en diensten van/aan derden (k€ 1.660)

De belangrijkste voordelen ten opzichte van de begroting zijn:

- Gebruiksgoederen (kantoorbenodigdheden, veiligheidsmiddelen) en verbruiksgoederen (chemicaliën) k€ 268
- Energiekosten (met name lager verbruik elektriciteit door zuiveringsinstallaties) k€ 170
- Kosten vuilafvoer, onderhoud door derden en leveringen en diensten onderhoud k€ 564
- Onderzoekskosten en kosten eindverwerking zuiverings-slib k€ 539

Voordeel goederen en diensten transitiebudget (k€ 204)

De kosten voor het huisvestingsproces en de implementatie van de nieuwe huisstijl zijn niet in 2013 gemaakt. Het voorstel is om dit bedrag met de bestemming van het rekeningresultaat over te hevelen naar de bestemmingsreserve transitiekosten.

Voordeel goederen en diensten overlopende verplichtingen (k€ 185)

Door het niet kunnen uitvoeren van veiligheidsvoorzieningen voor biogas op de zuiveringsinstallaties ontstaat een voordeel van k€ 185 in 2013. Het voorstel is om dit bedrag met de bestemming van het rekeningresultaat over te hevelen naar de bestemmingsreserve overlopende verplichtingen.

Voordeel bijdragen aan/van derden (k€ 257)

Het voordeel wordt vooral veroorzaakt door verrekeningen met omliggende waterschappen (voor grensoverschrijdend afvalwater en voor laboratoriumwerkzaamheden).

Voordeel waterschapsbelastingen 2013 (k€ 66)

De opbrengst van de watersysteemheffing laat een voordeel zien ten opzichte van berap 2013-II. Het gaat vooral om een hogere opbrengst gebouwd. De opbrengsten van de ingezetenenheffing en de verontreinigingsheffing vallen tegen. Ook is sprake van meer kwijtscheldingen. Al deze mutaties zijn als structureel aan te merken.

Ook bij de zuiveringsheffing is sprake van een als structureel beschouwde toename van de kwijtscheldingen.

Voordeel waterschapbelastingen voorgaande jaren (k€ 162)

De belastingopbrengsten van voorgaande jaren laten voor zowel systeembeheer als zuiveringsbeheer een (incidenteel) voordeel zien.

Mutaties voorzieningen (k€ 221)

Door de vrijval van de voorziening voor financiële bijdragen boven de basisinspanning ontstaat een voordeel op de voorzieningen.

Mutaties kosten van mensuren (-k€ 675)

In 2013 zijn veel meer uren dan geraamd geschreven op het product Fusie WRD en WVV. Dit betekent enerzijds een nadeel voor de exploitatie door een lager aantal geactiveerde projecturen en anderzijds een verschuiving van systeem naar zuiveren. Uren voor de fusie zijn 50% aan systeembeheer en 50% aan zuiveringsbeheer toegerekend. Aangezien in de begroting het merendeel (ongeveer twee derde) van de uren is toegerekend aan systeembeheer, leidt dit tot een nadeel voor het zuiveringsbeheer en een voordeel voor het systeembeheer.

In berap 2013-II is aangegeven dat het aantal geactiveerde projecturen onder druk staat vanwege de werkzaamheden voor de fusieopdrachten, de bouwteams van de eenheden en het plaatsingsproces.

Resultaatbestemming 2013

Het voorstel voor de bestemming van het rekeningresultaat 2013 van totaal k€ 1.387 bij watersysteembeheer is:

- a. € 102.000 toevoegen aan de bestemmingsreserve transitiekosten watersysteembeheer;
- b. € 1.285.000 toevoegen aan de bestemmingsreserve tariefseglisatie watersysteembeheer.

Het voorstel voor de bestemming van het rekeningresultaat 2013 van totaal k€ 323 bij zuiveringsbeheer is:

- a. € 102.000 toevoegen aan de bestemmingsreserve transitiekosten zuiveringsbeheer;
- b. € 185.000 toevoegen aan de bestemmingsreserve overlopende verplichtingen zuiveringsbeheer;
- c. € 36.000 toevoegen aan de bestemmingsreserve tariefseglisatie zuiveringsbeheer.

1.6 Stand algemene en bestemmingsreserves

Stand algemene reserve en bestemmingsreserve voor tariefseglisatie

Na bestemming van het rekeningresultaat 2013 ontstaat het volgende beeld van de algemene reserve en bestemmingsreserves voor tariefseglisatie (zie Tabel 8).

Tabel 8: Stand algemene reserve en bestemmingsreserve voor tariefseglisatie

Reservepositie (bedragen in k€)	Systeem- beheer	Zuiverings- beheer
Beginstand algemene reserve (01-01-2013)	3.812	3.600
Mutatie B 2013 + berap 2013-I + berap 2013-II	0	0
Stand algemene reserve	3.812	3.600
Beginstand bestemmingsreserve tariefseglisatie (na resultaatbestemming jaarrekening 2012))	2.138	7.050
Mutatie B 2013 + berap 2013-I + berap 2013-II	500	-1.376
Mutatie bestemming rekeningresultaat JR 2013	1.285	36
Stand bestemmingsreserve tariefseglisatie na mutaties	3.923	5.710

Stand bestemmingsreserve Brede Heroverweging

De bestemmingsreserves 'Brede Heroverweging' voor watersysteembeheer en zuiveringsbeheer zijn speciaal gevormd om de gunstige saldo's vanuit de besparingen in het kader van Storm jaarlijks toe te voegen en daarmee in latere jaren de negatieve saldo's voor het watersysteembeheer op te vangen. Na bestemming van het resultaat 2013 ontstaat het volgende beeld van de bestemmingsreserve Brede Heroverweging.

Tabel 9: Stand bestemmingsreserve Brede Heroverweging

Bestemmingsreserve Brede Heroverweging (bedragen in k€)	Systeem- beheer	Zuiverings- beheer
Beginstand na resultaatbestemming jaarrekening 2012	5.946	2.772
Mutatie B 2013 + berap 2013-I + berap 2013-II	441	2.128
Mutatie bestemming rekeningresultaat JR 2013	0	0
Stand bestemmingsreserve na mutaties	6.387	4.900

Bestemmingsreserve Transitiekosten

De fusie met Velt en Vecht brengt transitiekosten met zich mee. In 2012 is door het algemeen bestuur besloten om voor beide beheren een bestemmingsreserve in te stellen voor dekking van transitiekosten. Na bestemming van het resultaat 2013 ontstaat het volgende beeld van de bestemmingsreserve Transitiekosten.

Tabel 10: Ontwikkeling bestemmingsreserve Transitiekosten

Bestemmingsreserve Transitiekosten (bedragen in k€)	Systeem- beheer	Zuiverings- beheer
Beginstand na resultaatbestemming jaarrekening 2012	1.925	5.425
Mutatie B 2013 + berap 2013-I + berap 2013-II	-1.150	-1.150
Mutatie bestemming rekeningresultaat JR 2013	102	102
Stand bestemmingsreserve na mutaties	877	4.377

Bestemmingsreserve Overlopende verplichtingen

De bestemmingsreserve Overlopende verplichtingen is gevormd om exploitatiebudgetten die overlopen naar een volgend jaar te doteren. In een later jaar komen de overlopende verplichtingen dan ten laste van deze bestemmingsreserve en niet ten laste van de post onvoorzien. Na bestemming van het resultaat 2013 ontstaat het volgende beeld van deze bestemmingsreserve.

Tabel 11: Ontwikkeling bestemmingsreserve Overlopende verplichtingen

Bestemmingsreserve Overlopende verplichtingen (bedragen in k€)	Systeem- beheer	Zuiverings- beheer
Beginstand na resultaatbestemming jaarrekening 2012	145	20
Mutatie B 2013 + berap 2013-I + berap 2013-II	-115	0
Mutatie bestemming rekeningresultaat JR 2013	0	185
Stand bestemmingsreserve na mutaties	30	205

Bestemmingsreserve Innovatiefonds (zuiveringsbeheer)

In het bestuursprogramma 2009-2012 zijn lijnen uitgezet om de publieke dienstverlening van het waterschap nog beter te laten aansluiten op de behoeften van de maatschappij. Kernwoorden zijn samenwerking, open innovatie en duurzaamheid. Met het oog op complexe innovatieve samenwerkingstrajecten en toepassing van nieuwe technologieën heeft het AB bij het jaarverslag 2009 de bestemmingsreserve Innovatiefonds gevormd.

Tabel 12: Ontwikkeling bestemmingsreserve Innovatiefonds

Bestemmingsreserve Innovatiefonds (bedragen in k€)	Systeem- beheer	Zuiverings- beheer
Beginstand na resultaatbestemming jaarrekening 2012	0	561
Mutatie B 2013 + berap 2013-I + berap 2013-II	0	-200
Mutatie bestemming rekeningresultaat JR 2013	0	0
Stand bestemmingsreserve na mutaties	0	361

Overzicht reserves

Onderstaande tabel toont het verzameloverzicht van alle gevormde reserves.

Tabel 13: Overzicht stand reserves na bestemming rekeningresultaat 2013

Stand reserves (bedragen in k€)	Watersysteem- beheer	Zuiverings- beheer	Totaal
Algemene reserve	3.812	3.600	7.412
Bestemmingsreserves:			
- Tariefsegalisatie	3.923	5.710	9.633
- Brede heroverweging	6.387	4.900	11.287
- Transitiekosten	877	4.377	5.254
- Overlopende verplichtingen	30	205	235
- Innovatiefonds	0	361	361
Totale stand van de reserves	15.029	19.153	34.182

1.7 *Rechtmatigheid 2013*

Er geldt een BBVW-goedkeuringstolerantie van maximaal 1% op overschrijdingen ten opzichte van de bruto lasten voor de exploitatie en aanbestedingen in 2013. De bruto-lasten van de begroting 2013 bedragen M€ 85,1 zodat de goedkeuringstolerantie ongeveer M€ 0,85 bedraagt.

Voor 2013 zijn er op programmaniveau geen lastenoverschrijdingen en daarmee ook geen mogelijke onrechtmatigheden geconstateerd. Daarnaast heeft de accountant vastgesteld dat er eveneens geen significante overschrijdingen op kredieten hebben plaatsgevonden. Uit de uitgevoerde interne controlewerkzaamheden op de naleving van Europese aanbestedingsrichtlijnen blijkt een totaal aan fouten van M€ 0,39. Dit is lager dan de goedkeuringstolerantie van M€ 0,85. Op basis daarvan heeft de accountant zowel betreffende de getrouwheid als de rechtmatigheid een goedkeurende controleverklaring verstrekt.

1.8 *Onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid*

Deze paragraaf heeft betrekking op artikel 109a van de Waterschapswet.

Rekenkamer onderzoek

Het rekenkameronderzoek, naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het beleid ten aanzien van de herinrichting van de watersystemen, is in 2013 afgerond. Het resultaat is een rapport 'Van Recht naar Krom'. Algemene conclusie daaruit is dat met hermeanderingsprojecten een belangrijke bijdrage wordt geleverd aan het herstel van ecologie en hydrologie, met name wanneer er sprake is van een beekdal brede aanpak over een de totale lengte van de beek. Het onderzoek richtte zich op de bijdrage van het hermeanderen van beken aan het herstel van de ecologische kwaliteit en de hydrologische veerkracht. Waterschap Regge en Dinkel heeft hermeandering goed verankerd in het beleid en de uitvoering. In de meeste gevallen is synergie bereikt tussen de WB21- en klimaatdoelstellingen en het ecologisch herstel van het watersysteem ten behoeve van de KRW en de Ecologisch Hoofdstructuur. Door deze integrale aanpak van de wateropgaven en het combineren van doelen heeft het waterschap kosten kunnen besparen. Het waterschap heeft – door het ontbreken van voldoende monitoringsgegevens - echter slechts beperkt inzicht in de effectiviteit van herinrichtingsmaatregelen op de beleidsdoelen voor ecologisch herstel. De leerpunten worden benoemd en geïmplementeerd in de projecten. Dit item zal opgepakt worden in de nieuwe waterschap organisatie.

1.9 *Leerpunten 2013*

Risicomanagement binnen projecten

In 2013 is binnen de projecten risicomanagement ingezet als instrument, waardoor de beheersing op projecten is toegenomen. Hiermee zijn de onzekerheden beter in beeld en kan op programmaniveau worden geanticipeerd.

Veiligheid

Het waterschap Groot Salland heeft, naar aanleiding van de explosie op de rwzi Raalte, al haar biogasinstallaties laten doorlichten. De leerpunten uit die doorlichting zijn gedeeld met de collega's van alle waterschappen in Nederland. Deze leerpunten zijn aanleiding geweest om de biogasinstallaties bij Waterschap Regge en Dinkel nog eens aan een kritische blik te onderwerpen. Dit is gebeurd door deze leerpunten in te brengen in het lopende traject waarbij we, met de ondersteuning van een gecertificeerde externe deskundige, explosieveiligheidsdocumenten opstellen. Hieruit zijn enkele technische verbetermogelijkheden naar voren gekomen, waarmee in 2013 gestart is. Tevens zijn alle aspecten van het veiligheidsbeheerssysteem (onder andere werkwijzen en documentatie) nog eens getoetst. Dit zal in de eerste kwartaal 2014 afgerond zijn.

1.10 Kerngegevens waterschap Regge en Dinkel 2013

Tabel 14: Kerngegevens 2013

Kerngegevens	Begroting 2013	Realisatie 2013
Formatie (vast en tijdelijk) en bovenformatieven	338,4	312,8
Ziekteverzuim	3,6%	4,0%
Renteomslag	2,9%	2,8%
Watersysteembeheer		
Oppervlakte in hectare	134.633	134.633
Kilometers waterlopen	2.955	2.928
Aantal gemalen	58	70
Aantal stuwen	2.386	2.576
Begrotingstotaal (x miljoen)	€ 39,3	€ 39,7
Totaal reserves en voorzieningen per 31/12 (x miljoen)	€ 12,6	€ 13,6
Aantal ingezetenen	248.000	245.578
Tarief ingezetenen	€ 50,13	€ 50,13
Totale WOZ-waarde (x € 1 miljoen)	63.200	63.873
Tarief gebouwd	0,0367%	0,0367%
Aantal hectare ongebouwd	80.350	79.375
Tarief ongebouwd	€ 48,50	€ 48,50
Aantal hectare wegen	7.250	7.299
Tarief wegen	€ 97,00	€ 97,00
Aantal hectare waterberging	450	604
Tarief waterberging	€ 12,13	€ 12,13
Aantal hectare natuur	19.100	19.167
Tarief natuur	€ 3,36	€ 3,36
Aantal vervuilingseenheden (ve's) directe lozers	2.200	1.474
Tarief verontreinigingsheffing (= zuiveringsheffing)	€ 47,15	€ 47,15
Zuiveringsbeheer		
Kilometers persleidingen	145	145
Aantal rioolgemalen	42	42
Getransporteerd afvalwater (x miljoen m ³)	13	13
Aantal rwzi's	17	17
Gezuiverd afvalwater (x miljoen m ³)	70	71,5
Afgevoerd slib (x ton)	47.000	47.175
Begrotingstotaal (x miljoen)	€ 36,9	€ 38,2
Reserves en voorzieningen per 31/12 (x miljoen)	€ 19,3	€ 18,8
Aantal vervuilingseenheden (ve's) indirecte lozers	796.000	801.663
Tarief zuiveringsheffing	€ 47,51	€ 47,51

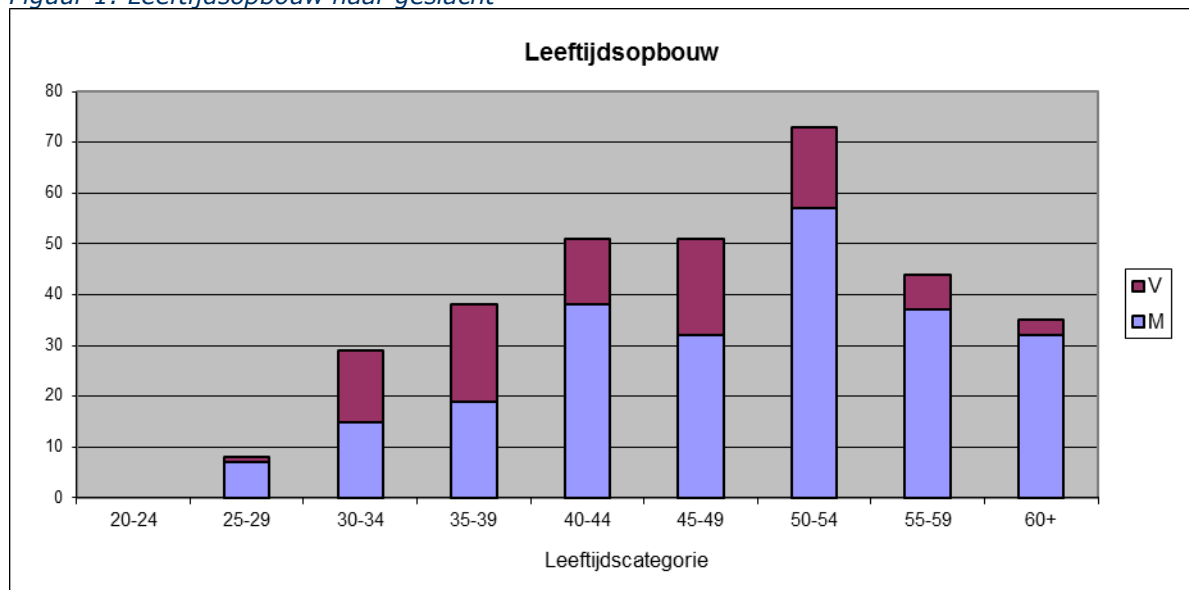
1.11 Sociale paragraaf

Deze paragraaf geeft een beeld van waar het waterschap Regge en Dinkel in 2013 op sociaal gebied mee bezig is geweest.

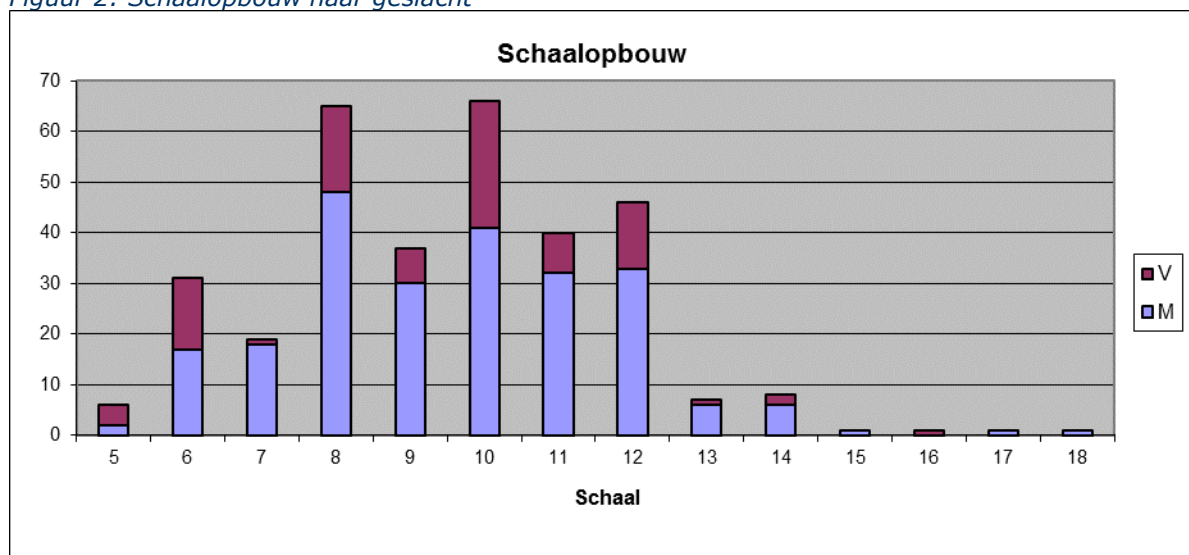
Opbouw werknemerspopulatie

Op 31 december 2013 waren 329 medewerkers in dienst met een ambtelijk dienstverband, waarvan 8 voor bepaalde tijd en 321 voor onbepaalde tijd. Hiervan zijn 237 mannen (70 %) en 92 vrouwen (30%). Hieronder staan de leeftijdsopbouw en schaalopbouw grafisch weergegeven.

Figuur 1: Leeftijdsopbouw naar geslacht

Figuur 2: Schaalopbouw naar geslacht

Het waterschap biedt verschillende mogelijkheden met betrekking tot het verrichten van werkzaamheden, flexibele werkroostersysteem en regeling telewerken. Er zijn verschillende voorzieningen voor de balans tussen werk en privé. Zo werkt circa 25% (83 medewerkers) in deeltijd (14 mannen en 69 vrouwen), zijn er 16 medewerkers die gebruik maken van de seniorenregeling en 14 medewerkers die deelnemen aan de regeling ouderschapsverlof.

Mobiliteit

In 2013 zijn er vanwege de voorbereiding van de fusie en de taakstelling in de formatie geen vacatures opengesteld voor Regge en Dinkel. Wel zijn er 3 medewerkers in tijdelijke dienst gekomen, dat zijn er 4 minder dan in 2012. Er zijn 15 medewerkers uit dienst gegaan, waarvan er 11 een tijdelijk dienstverband hadden. Vanwege de taakstelling zijn de tijdelijke dienstverbanden niet omgezet in vast. In 2013 is gekozen voor een grotere flexibele schil, door het inzetten van meer inhuurkrachten, ZZP-ers en payrollkandidaten (in totaal waren in december 74 flexibele krachten werkzaam voor Regge en Dinkel). Het waterschap wil graag een leeromgeving zijn voor studenten. Er zijn 21 studenten geweest (24 in 2012), die hun stage of afstudeeropdracht bij ons hebben gedaan. Daarnaast vindt het waterschap het toepassen van diversiteitsbeleid belangrijk. In 2013 vielen 2 medewerkers onder het diversiteitsbeleid (2 in 2012). Een aantal mensen, te weten 21 heeft gebruik gemaakt van regeling 27 en 28 van het Sociaal Statuut.

Binden en boeien

Een paar jaar terug is meer nadruk te komen liggen op het bewust binden en boeien van medewerkers. Dit heeft zijn vruchten afgeworpen binnen de organisatie. In 2013 lag de focus van medewerkers echter op een nieuwe functie binnen Vechtstromen en is er slechts beperkt gebruik gemaakt van de binden en boeien mogelijkheid.

Beoordelen

In 2009 is voor het eerst gewerkt met de nieuwe regeling gesprekscyclus (planning-, voortgang- en beoordelingsgesprekken). In het CAO-akkoord is afgesproken dat er een nieuwe salarisstructuur en beloningsbeleid zou worden ingevoerd. Dit betekent dat er een nieuwe minimumlijn (aanvangssalarissen) en een nieuwe en hogere maximumlijn (eindsalarissen) is gaan gelden. De nieuwe maximumlijn ligt op of boven de huidige maxima van de schalen. De vaste periodiekenstructuur is daarmee komen te vervallen. De doorgroei in de schaal is daarmee meer afhankelijk van de ontwikkeling van competenties, gedrag en resultaten van de medewerker. De groei van het vaste salaris wordt bepaald binnen een reikwijdte van 0% (onvoldoende beoordeling) tot 5% (uitstekend). Deze percentages worden berekend over het nieuwe maximum van de schaal. In 2013 is er vanwege de voorbereidingen op de fusie afgesproken een bijzondere gesprekscyclus te voeren. Alleen met medewerkers die in 2012 een score hadden die afwijkend was van de norm of geen gesprek hadden gevoerd waren verplicht de gehele gesprekscyclus te doorlopen. Als gevolg van deze afspraak is met 26 medewerkers een cyclus doorlopen. Alle medewerkers die geen gesprekscyclus hebben doorlopen hebben een C-score ontvangen.

Ziekteverzuim 2013

Het ziekteverzuimpercentage over het hele jaar is 4,0% (exclusief zwangerschapsverlof). In 2012 was dit 4,7%.

PMO

Het preventief medisch onderzoek (PMO) is in 2012 gehouden. Er was sprake van een hoge respons. 90% van de deelnemers scoort goed tot uitstekend op werkvermogen. Gesignaleerde verbeterpunten zoals voorlichting op het gebied van beeldschermwerk is in 2013 opgepakt. Daarnaast is een vitaliteitscoachingstraject in samenwerking met de arbo-unie opgepakt.

ARBO

In 2013 is het arbo-managementsysteem van Regge en Dinkel gecertificeerd in het kader van OHSAS 18001.

2 Programmaverantwoording

2.1 Programma 1: beheren watersystemen

2.1.1 Strategisch dashboard

Tabel 15: Strategisch dashboard, programma 1

Strategisch doel 1: In 2027 is een duurzaam Twents watersysteem gerealiseerd dat zo goed mogelijk de gebruiksfuncties bedient en past in de omgeving.								
Effect- en prestatie-indicatoren	0-situatie 2009	Situatie t/m 2012	Norm B 2013	Eindejaars prognose 2013-II	Realisatie 2013 Jaarschijf	Realisatie t/m 2013 cumulatief	Norm t/m 2014	Status
	bestuurs-programma	Jaarverslag 2012	jaarschijf	jaarschijf	Jaarverslag 2013	Jaarverslag 2013	bestuurs-programma	
Effectindicatoren								
Gebruiksfuncties bedienen passend in de omgeving:								
1. overall waardering externe stakeholders	De overall waardering van de externe stakeholders wordt gerapporteerd onder strategisch doel 3.							
Prestatie-indicatoren								
Duurzaam watersysteem:								
2. heringerichte waterlichamen conform de streefbeelden KRW								
a. aantal km	50	85,6	40	60	80	165,6	143,3	😊
b. in % tov einddoel 2026 van 400 km	13%	21,4%	10%	15%	20%	41%	35,8%	😊
3. opgeheven barrières voor vismigratie								
a. aantal (400 barrières = 100%)	88	107	15	35	44	151	132	😊
b. binnen waterlichamen/KRW (236 barrières = 100%)	25	39	10	25	29	68	54	😊
4. waterkeringen conform de normen v.w.b. hoogte en kwaliteit								
a. aantal km	119,6	122,5	0	0	1,9	124,4	122,5	😊
b. in % tov einddoel 2014 van 130 km	92%	94,2%	0%	0%	1,5%	95,7%	94,2%	😊
5. gewenste waterberging gerealiseerd (31,5 Mm ³ = 100%)								
a. aantal Mm ³	3,7	16,42	1,8	2,0	2,7	19,12	18,05	😊
b. in % tov einddoel 2026 31,5 Mm ³	12%	52,1%	5,7%	6,3%	8,6%	60,7%	57,3%	😊
6. ha beheergebied dat voldoet aan de normen voor overstromingsrisico's (135.000 ha = 100%)								
a. aantal ha	130.200	135.000	0	0	0	0	135.000	😊
b. in % tov einddoel 2012 van 135.000 ha	96%	100%	0%	0%	0%	0%	100%	😊
Gebruiksfuncties bedienen:								
7. % beheergebied met de gewenste waterhuishouding (GGOR) (100% = 135.000 ha)								
a. aantal ha	0	116.000	0	0	0	0	116.000	😊
b. in % tov einddoel 2026 135.000 ha	0%	86%	0%	0%	0%	0%	86%	😊

De verscherpte projectsturing die is doorgevoerd, in belangrijke mate gericht op het behalen van ILG prestaties, heeft als gevolg dat prestaties ruimschoots zijn behaald. Op een aantal projecten zijn zelfs meer prestaties gerealiseerd dan eerder verwacht.

2.1.2 Wat hebben we bereikt

Beoogde effecten

Het programma 'Beheren watersystemen' is gericht op het realiseren van onderstaand strategische doel.

In 2027 is een duurzaam Twents watersysteem gerealiseerd dat zo goed mogelijk de gebruiksfuncties bedient en past in de omgeving.

Onder een duurzaam Twents watersysteem verstaan we een watersysteem dat veilig is: dat zowel een teveel als tekort aan water beheerst en klimaatbestendig is. Daarbij bedient het de verschillende gebruiksfuncties, zoals landbouw, natuur, wonen en werken (bedrijven), terwijl het waar mogelijk de recreatieve ontwikkelingen faciliteert. De Twentse beken, met een totale lengte van 2.600 kilometer, functioneren als een goed en zelf herstellend ecosysteem: de chemische/ecologische kwaliteit, de inrichting en de waterkwantiteit voldoen aan de eisen. De beken vormen een karakteristiek onderdeel van het unieke Twentse landschap en geven mede invulling aan de ruimtelijke kwaliteitseisen die de omgeving stelt.

Om bovenstaand doel te kunnen bereiken, zijn de volgende succesbepalende factoren van belang:

- Samenwerking met partners
- Bestuursstijl
- Grondverwerving en grondgebruik

Samenwerking met partners

Om succesvol onze maatschappelijke wateropgaven te realiseren, is geïnvesteerd in de relatie met onze partners door het continueren van relatiebijeengkomsten. Hierbij is ook nadrukkelijk gebruik gemaakt van de uitkomsten van het Stakeholderonderzoek 2011. De gezamenlijke wateropgave, het zoeken naar verbinding en samenwerkingsmogelijkheden staan hierbij centraal. Dit heeft ertoe geleid dat bestuurders en medewerkers in de organisaties elkaar beter hebben leren kennen en begrijpen. Als gevolg van de verbeterde samenwerking kon een groot aantal samenwerkingsovereenkomsten worden gesloten waardoor de doelstelling 2013 ruimschoots is behaald.

Tijdens de reguliere contactmomenten met onze partners is helder gecommuniceerd over de voortgang van het fusieproces en wat dit voor de samenwerking kan betekenen. Er zijn een aantal communicatieproducten gemaakt (bestuurlijke brochure, kerngegevensbrochure en een Z-kaart) en verspreid onder de stakeholders en gebruikt bij diverse bijeenkomsten.

Bestuursstijl

In mei 2011 ondertekenden Rijk, provincies, Gemeenten, Waterleidingbedrijven en Waterschappen het Bestuursakkoord Water (BW). In het BW wordt ingegaan op kaderstelling, toezicht en plannen en op ieders verantwoordelijkheden in het waterbeheer. In dit akkoord wordt uitgegaan van kostenbesparing door slim samenwerken en doelmatiger werken. De noodzaak hiervoor wordt nog eens versterkt door de financiële crisis. Bezuinigingen op rijks en provinciaal niveau geven (extra) druk op de beschikbare financiële middelen voor het beheer van het regionale watersysteem. De afnemende financiële middelen en een andere invulling van het natuurbeleid maken dat bestuurlijk is geschakeld met de provincie en andere partners, waarbij gezocht is naar het behouden van synergie in de gezamenlijke opgaven zoals bijvoorbeeld in Gebiedsontwikkeling Noordoost-Twente. Daarnaast is in 2013 een businessplan voor Shared Services opgesteld in samenwerking met de waterschappen in Rijn Oost, om te komen tot slim samenwerken en doelmatiger werken. Uitwerking van dat plan begint vanaf 2014. De shared service richt zich op 4 werkvlakken: ICT, Inkoop, HRM en Zuiveren.

In 2013 is in dit kader ook verder gewerkt aan het samenwerkingsspoor van de waterschappen met Rijkswaterstaat op gebied van de handhaving en de vergunningverlening, wat onder anderen heeft geleid tot een gezamenlijke opleiding voor medewerkers, en aan een landelijk handhavingsteam voor BRZO bedrijven. Het ministerie wordt hiervan op de hoogte gehouden door een regulier overleg met UvW en RWS, waarin de stand van zaken in de voortgang van de samenwerkingsafspraken (in totaal 18 stuks) wordt gemonitord.

Grondverwerving en grondgebruik

In samenwerking met gebiedspartners is vooral gewerkt aan de projectgerichte aankopen. De hiervoor genoemde afnemende financiële middelen en een andere invulling van het natuurbeleid maakt het lastiger om grond door te ruilen naar natuurbeherende organisaties. Door de grote hoeveelheid projecten en dynamiek in de markt is het aankopen van strategische grond achtergebleven. Ook het aanbod van grond speelt daarin een rol. Het effect van deze ontwikkeling zorgt nog niet voor (extra) stagnatie in de projecten.

Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)

Om te kunnen voldoen aan de KRW opgave is in 2013 met veel (externe) inzet gewerkt aan de uitvoering van een aantal geprioriteerde waterlichamen. Ook is gewerkt, zowel in door het waterschap uitgevoerde projecten als binnen de landinrichting, aan een aantal niet geprioriteerde waterlichamen, met als belangrijkste waterlichamen de Beneden-, Midden- en Boven Regge. In het kader van de routinematige monitoring worden deze waterlichamen drie jaarlijks gemonitord op ecologie en waterkwaliteit. In enkele gevallen vindt naast deze routinematige monitoring ook projectmatige monitoring plaats.

Klimaatverandering

In het licht van de klimaatveranderingen is tevens gewerkt aan het project Landbouw op Peil, waarbij met andere Rijn-Oost waterschappen en landbouwers gekeken wordt naar mogelijkheden van adaptatie voor landbouwbedrijven. In 2013 zijn voornamelijk de maatregelen gemonitord en zijn de maatregelen uitgedragen naar andere landbouwbedrijven. Het succesvolle project is nagenoeg afgerond. De eindbijeenkomst vindt begin 2014 plaats.

In 2013 is als vervolg op het succesvolle WAVE project, het DROP (benefit of governance in DROught adaPtation) project van start gegaan. Samen met tien andere waterbeheerders en kennisinstellingen in Noordwest Europa wordt onderzocht hoe governance kan bijdragen aan het voorbereiden op klimaatverandering, en dan met name droogte en waterschaarste.

Stedelijk gebied

In 2013 is met uitzondering van gemeente Rijssen-Holtten, van alle gemeenten in het voormalig Regge en Dinkel gebied het stedelijk water overgenomen.

De implementatie van het overgenomen stedelijke water in de waterschap organisatie vraagt de komende jaren nadrukkelijk aandacht, met name bij de verwerking van de gegevens in de watersysteemmodellen. Maar zeker ook richting de legger, die nog voor een groot deel opgesteld moeten gaan worden voor het overgenomen stedelijke water. Voor de handhaving en vergunningverlening is deze legger een noodzakelijk instrument. Daarnaast vraagt het beheer van stedelijk water een andere wijze van communicatie met de omgeving dan in het landelijk gebied. Binnen de afdeling beheer is deze ontwikkeling met nadruk ingezet.

Netwerk Ecologisch Waardevolle Wateren (NEWW)

Bovenlopen van KRW-waterlichamen, prioritaire vismigratie wateren en verbindende waterlichamen vormen tezamen het Netwerk Ecologisch Waardevolle Wateren (NEWW) uit het Waterbeheerplan 2010-2015. Binnen dit netwerk behoeft het goed ecologisch functioneren bijzondere aandacht. Het

herstel van deze bovenlopen ligt voor een groot deel in Noord-Oost Twente, waar door herinrichting een natuurgerichte waterhuishouding en een goede bereikbaarheid en passeerbaarheid voor planten en dieren weer mogelijk wordt gemaakt. In dit kader zijn een aantal projecten opgenomen binnen de Gebiedsontwikkeling Noordoost-Twente.

2.1.3 Tactisch dashboard

Tabel 16: Tactisch dashboard, programma 1

Programma 1: Beheren watersystemen								
Effect- en prestatie-indicatoren	0-situatie 2009	Situatie t/m 2012	Norm B 2013	Eindejaars prognose 2013-II	Realisatie 2013 Jaarschijf	Realisatie t/m 2013 cumulatief	Norm t/m 2014	Status
	bestuurs-programma	Jaarverslag 2012	jaarschijf	jaarschijf	Jaarverslag 2013	Jaarverslag 2013	bestuurs-programma	
Tactisch doel 1.1: In 2013 hebben we met alle relevante doelgroepen (17) een goede relatie (samenwerking met partners)								
(nog geen indicatoren bepaald)								
Tactisch doel 1.2: In 2013 worden onze programma's en plannen samen met de relevante doelgroepen opgesteld (samenwerking met partners)								
1.2.1: Aantal samenwerkingsovereenkomsten met partners	n.v.t.	71	10	12	17	88	77	😊
1.2.2: % subsidie / programma 1	30,5%	32,7%	25%	25%	31%	31,6%	25%	😊
1.2.3: % van de systeemprojecten met actieve betrokkenheid én financiële bijdrage van de relevante doelgroepen	n.v.t.	n.v.t.	10%	10%	10%	10%	10%	😊
1.2.4: % afkoppeling verhard oppervlak in bestaand stedelijk gebied								
1.2.4a: Totaal ha	163,9	326,7	22,8	5,8	5,96	332,66	359,5	😞
1.2.4b: In % tov 3.921 ha	4,2%	8,3%	0,6%	0,15%	0,15%	8,5	9,2%	
Tactisch doel 1.3: In 2013 is de doelgroepenbenadering integraal onderdeel van onze projecten (bestuursstijl)								
1.3.1: % van het totaal aantal systeemprojecten, waarvoor een communicatieplan is opgesteld en waarbij de doelgroepenbenadering aantoonbaar wordt toegepast	n.t.b.	n.v.t.	80%	80%	80%	80%	85%	😊
Tactisch doel 1.4: In 2013 wordt in al onze projecten de participatieladder toegepast, in overeenstemming met de doelen en mijlpalen van het project (bestuursstijl)								
1.4.1: % systeemprojecten waarvan de gewenste trede van de participatieladder is bepaald.	n.t.b.	n.v.t.	90%	90%	90%	90%	90%	😊
Tactisch doel 1.5: In 2013 is de grondverwerving cq het grondgebruik effectief, in overeenstemming met de doelen en mijlpalen van het project (grondverwerving / grondgebruik)								
1.5.1: % ha strategische voorraad ingezet voor waterdoelen ¹	0%	61%	20%	20%	20%	20%	19%	😊

¹ In het realisatiepercentage ha strategische voorraad ingezet voor waterdoelen spelen meerdere variabelen een rol. De strategische voorraad wordt begin van elk jaar aangevuld met gekochte gronden in dat jaar. Daarnaast wordt uit de strategische voorraad grond doorverkocht die niet inzetbaar is en wisselt de grondinzet binnen de projecten. Hierdoor wisselt het jaarlijkse en cumulatieve percentage ingezette gronden in projecten versus de 'voorraad' en is sprake van sterk wisselende waarden.

Aantal samenwerkingsovereenkomsten met partners

Het afgelopen jaar zijn er aanzienlijk meer overeenkomsten gesloten dan voorzien.

Voorbeelden van overeenkomsten die in 2013 zijn afgesloten:

- Ondertekening modulair Waterakkoord en Watervisie met de gemeente Enschede in maart en mei 2013.
- Vier overeenkomsten in het kader van overdracht stedelijk water met de gemeenten Wierden, Oldenzaal, Losser en Almelo;
- Met Rijkswaterstaat is in mei 2013 een bestuurlijke overeenkomst getekend samen met de Rijn-Oost waterschappen, inzake de renovatiekosten van het gemaal Eefde.
- Natuurakkoord Landelijk Gebied op 28 mei 2013 gesloten, met als titel: 'Samen werkt beter'. Het is een akkoord om ruimte te geven aan de versterking van de economie en de ecologie in Overijssel. Getekend door vertegenwoordigers van organisaties en bestuursorganen met verantwoordelijkheid voor natuur, water, landschap, cultuurhistorie en economie in Overijssel.

% subsidie / programma 1 ten opzichte van bruto uitgaven

In 2013 zijn de prestaties overeenkomstig de planning gerealiseerd. In enkele projecten kon zelfs meer gerealiseerd worden, waardoor er sprake is van een hoog realisatiepercentage. Hierdoor is er sprake van een verhoging van het gemiddelde realisatiepercentage naar circa 31%.

% afkoppeling verhard oppervlak in bestaand stedelijk gebied

Om het afkoppelen van verhard oppervlak te stimuleren is de afgelopen jaren door het waterschap subsidie beschikbaar gesteld. Door gemeenten is op grote schaal gebruik gemaakt van deze subsidieregeling. Nu de regeling is beëindigd, is de verwachting dat de ambitie uit het waterbeheerplan niet volledig gerealiseerd wordt. Ook de provincie hecht waarde aan het afkoppelen van het verhard oppervlak. Daarom vraagt zij hiervoor aandacht in de periodieke ruimtelijke overleggen met gemeenten. De wens bestaat meer zicht te krijgen op de prestatie afgekoppeld verhard oppervlak bij de gemeenten na beëindiging van de subsidieregeling van het waterschap. Daarvoor is registratie door de gemeenten noodzakelijk. In Rijn-Oostverband vindt overleg plaats om te komen tot een gemeenschappelijk afkoppelbeleid.

% ha strategische voorraad ingezet voor waterdoelen

Als gevolg van druk op de (KRW) projecten die voor 2015 moeten worden gerealiseerd is met name ingezet op verwerving van projectgebonden gronden. Hierdoor is beperkt tijd besteed aan het verwerven van strategische gronden. Ook het aanbod van strategisch gelegen gronden is laag. Als gevolg van deze bewegingen is er geen strategische grond verworven.

2.1.4 Wat hebben we ervoor gedaan

In 2013 is onder andere gewerkt aan de uitvoering van de KRW-geprioriteerde waterlichamen: Exosche Aa-Doorbraak, Azelerbeek, Beneden-, Midden- en Boven-Regge, Markgraven. In veel van deze waterlichamen worden ook ILG-prestaties gerealiseerd. Voor niet-geprioriteerde waterlichamen worden kansrijke projecten uitgevoerd, zoals in 2013 een deel van Hagmolenbeek.

Een deel van de KRW opgave (zowel geprioriteerd als niet geprioriteerd) ligt in landinrichtingsgebieden. Met name binnen de landinrichting Enter, Rijssen en Saasveld-Gammelke is in 2013 veel uitgevoerd. Binnen de landinrichting Losser is vooral gewerkt aan het op de juiste plaats krijgen van de gronden.

Normering

Op basis van de wateroverlastsituatie en -meldingen in 2010 zijn onderzoeken uitgevoerd op locaties waarbij de norm (overstromingen eens in de honderd jaar) theoretisch wordt overschreden en waar een overlastmelding was. De maatregelen die noodzakelijk geacht worden, zijn in 2013 geschetst en besproken met de eigenaren. Een deel van deze maatregelen is meegenomen en uitgevoerd in diverse Reggeherstelprojecten. Het restant van de maatregelen wordt binnen Vechtstromen opgepakt.

Waterkwaliteit

Naar aanleiding van een rekenkameronderzoek naar het functioneren van IBA's (Individuele Behandeling Afvalwater) is in 2010 gestart met het controleren van deze IBA's. De doelstelling was om dit in 2012 af te ronden en in 2013 een gedegen risicoanalyse en prioritering te maken. Het afronden van de controle is niet gelukt. Het aantal IBA's in het gebied groter is dan begin 2012 was voorzien. Dit betreffen de kleinere IBA's, die in het algemeen geen lozingen met grote vervuilingen teweeg kunnen brengen. De risico's zijn derhalve beperkt. Er moeten nog 100 IBA's worden gecontroleerd. In 2013 is een toezichtsprogramma IBA's opgesteld en uitgevoerd met gebruik van een risicoanalyse, die is afgeleid van informatie van alle gecontroleerde IBA's.

Functiebediening en Klimaatverandering

Om de klimaatverandering het hoofd te bieden startte op 1 juni 2011 de zoektocht naar maatregelen voor klimaatbestendig waterbeheer op de hoge zandgronden. In het project Landbouw op Peil hebben de Rijn-Oost waterschappen, de provincies, het ministerie van EI&L en de individuele agrariërs de handen ineen geslagen om op perceel niveau beter inzicht te krijgen in de effecten van klimaatsverandering. In 2013 zijn de genomen maatregelen gemonitord en is gewerkt aan bekendheid van het project. Dit heeft zijn uitwerking in het gegeven dat andere agrariërs belangstelling hebben getoond en mee willen participeren in het project.

Veiligheid en Scheiding van landelijk en stedelijk water

In 2013 is voor de scheiding van landelijk en stedelijk water verder gewerkt aan de aanleg van de Doorbraak. Het gaat dan vooral om voorbereidende werkzaamheden en grondverwerving voor de resterende delen die nog niet zijn aangelegd. Om veiligheid tegen overstromingen en wateroverlast te vergroten hebben we in 2013 bergingsgebieden aangelegd. In 2013 is de aanleg van het Kristalbad afgerond, waar door stapeling van functies ook de waterkwaliteit en de ecologische verbinding wordt verbeterd.

De hoogwaterkering langs de Vecht vormde een knelpunt voor de veiligheid. Daar is de kade opgehoogd in een aantal deeltrajecten. In 2013 is de waterkering in Laarmanshoek, met als onderdeel landgoed Het Laar, aangepast om te voldoen aan de normen voor waterveiligheid. De noodzaak tot het nemen van maatregelen voor de veiligheid is aangegrepen als kans voor de ontwikkeling van een totaalplan voor landgoed Het Laar. De opgave is gecombineerd met de opgave om waterberging te creëren, met als doel het realiseren van een toekomstbestendig watersysteem dat is berekend op klimaatverandering.

Belevingswaarde van stadswater

Voor het stedelijk gebied is de overname van het beheer van wateren van de gemeente naar het waterschap voortgezet. Ook zijn een aantal stedelijk waterprojecten uitgevoerd in 2013 zoals het Kristalbad en enkele deelprojecten uit de Samenwerkingsovereenkomst Hengelo-zuid (SOK Hengelo) en de Regge door Goor.

Netwerk Ecologisch Waardevolle Wateren (NEWW)

Het netwerk ecologisch waardevolle wateren is een stelsel waar het goed ecologisch functioneren van de beken bijzondere aandacht behoeft. In 2013 zijn werkzaamheden aan de Mosbeek omgeving Mander, onderdelen van Terug naar de Bron gecontinueerd. Het project Beken Boeldershoek ontving de Groene Twinkeling 2013. Natuurmonumenten, Natuur en Milieu Overijssel, Staatsbosbeheer en Landschap Overijssel reiken deze prijs uit aan een bedrijf in Overijssel dat zich op een onderscheidende manier inzet voor biodiversiteit.

2.1.5 Wat heeft het gekost: investeringen

In de onderstaande tabellen worden de belangrijkste mutaties toegelicht naar de zogeheten 'prioritaire waterlichamen', de 'niet-prioritaire waterlichamen' en overige investeringen.

- Voor de prioritaire waterlichamen is als strategische prestatie-indicator gesteld dat tot 2015: 100 km wordt heringericht (conform de streefbeeld KRW). Dit betreft een focus op twaalf van de 33 aangewezen waterlichamen, die het meest haalbaar worden geacht om binnen de periode tot 2015 te worden heringericht.
- De herinrichting van de niet-prioritaire waterlichamen zal in principe na 2015 worden opgepakt.
- Daarnaast worden in de periode vóór 2015, in zowel de prioritaire als de niet-prioritaire waterlichamen, ook andere investeringen gerealiseerd. Hiermee worden andere dan alleen KRW- doelstellingen bereikt (bijvoorbeeld veiligheid, waterberging en stedelijk water).

Tabel 17: Investeringen 2013, Programma 1

Investeringsbudget (bedragen in k€)	Krediet	Besteed t/m 2012	Begroting 2013	Berap 2013-II	Realisatie 2013	Realisatie % t.o.v. B2013	Besteed t/m 2013
Prioritaire waterlichamen	79.430	50.219	11.448	12.391	13.370	117%	63.589
Niet-prioritaire waterlichamen	119.407	90.574	15.365	14.582	10.809	70%	101.383
Netto subtotaal (excl. afbreukrisico's)	198.837	140.794	26.813	26.973	24.179	90%	164.973
-/- afbreukrisico's	0	0	-5.094	-2.697	0	0	
Netto totaal (incl. afbreukrisico's)	198.837	140.794	21.719	24.276	24.179	125%	164.973
Totaal subsidiebijdragen	-78.184	-57.120	-7.506	-10.231	-10.963	146%	-68.083

2.1.5.1 Prioritaire waterlichamen

Tabel 18: Investeringen 2013, Prioritaire waterlichamen

Investeringsbudget (bedragen in k€)	Krediet	Besteed t/m 2012	Begroting 2013	Berap 2013-II	Realisatie 2013	Realisatie % t.o.v. B2013	Besteed t/m 2013
Stroomgebied Dinkel	50	50	0	7	8	800%	58
Stroomgebied Linderbeek	12.117	6.276	2.636	2.683	1.992	76%	8.268
Bornsebeek	4.951	3.034	800	554	556	70%	3.590
Gammelkerbeek	1.515	620	60	367	426	710%	1.046
Markgraven	5.651	2.622	1.776	1.762	1.013	57%	3.635
Stroomgebied Regge	60.598	41.360	7.851	8.579	10.306	131%	51.666
Azelerbeek	1.659	522	371	355	405	109%	927
Beneden Regge	5.481	1.727	388	1.065	1.907	491%	3.634
Boven Regge	4.902	2.816	2.750	1.010	1.153	42%	3.969
Exosche Aa_Doorbraak	41.634	31.651	4.692	5.228	5.872	125%	37.523
Midden Regge	6.596	4.400	-401	861	815	-	5.215

Investeringsbudget (bedragen in k€)	Krediet	Besteed t/m 2012	Begroting 2013	Berap 2013-II	Realisatie 2013	Realisatie % t.o.v. B2013	Besteed t/m 2013
Overige prioritaire waterlichamen	326	0	51	10	74	145%	0
Stroomgebied Twentekanalen	6.665	2.533	961	1.172	1.064	110%	3.597
Netto sub totaal (excl. Afbreukrisico's	79.430	50.220	11.448	12.391	13.370	117%	63.590

De bedragen bij onderstaande toelichtingen betreffen het verschil tussen de realisatie 2013 en de prognose uit de bestuursrapportage 2013-II.

Stroomgebied Linderbeek

Waterlichaam Markgraven

- Markgraven (waterlichaam): -/- k€ 749 (doorschuif)
Met name door terreinomstandigheden is een deel van de werkzaamheden nog niet uitgevoerd. Deze worden in het voorjaar van 2014 alsnog uitgevoerd.

Stroomgebied Regge

Waterlichaam Beneden Regge

- Beneden Regge Waterlichaam: + k€ 364 (goedkoper en minder subsidie)
Het deelproject Archem Eerderhooilanden zit in de afrondende fase en zal in 2014 worden opgeleverd. Het deelproject is goedkoper uitgevoerd dan geraamd door een voordeel in de aanbesteding van de werkzaamheden. Doordat er meer prestaties zijn gerealiseerd dan er ruimte was in het ILG convenant is de beschikbare ILG subsidie over de projecten verdeeld. Hierdoor hebben enkele deelprojecten in de Beneden Regge minder subsidie ontvangen dan eerder rekening mee is gehouden.
- Hoofdwaterkering Vecht: + k€ 417 (versnelling en minder subsidie)
Als gevolg weersomstandigheden is een kleine versnelling in de uitvoering gerealiseerd.. De subsidie in het kader van de ILG is lager uitgevallen dan begroot als gevolg van de toegepaste verdeling over de gerealiseerde projecten.

Waterlichaam Exosche Aa - Doorbraak

- Exosche Aa / Doorbraak: + k€ 644 (versnelling en minder subsidie)
Als gevolg van de minnelijke overeenstemming met een eigenaar is er overgegaan tot de aankoop van een boerderij met aanliggende gronden voor het project de Doorbraak. Hierdoor is de realisatie hoger uitgevallen als begroot.

2.1.5.2 Niet-prioritaire en overige waterlichamen

Tabel 19: Investerings 2013, Niet-prioritaire en overige waterlichamen

Investeringsbudget (bedragen in k€)	Krediet	Besteed t/m 2012	Begroting 2013	Berap 2013-II	Realisatie 2013	Realisatie % t.o.v. B2013	Besteed t/m 2013
Stroomgebied Dinkel	6.941	5.408	1.522	540	368	24%	5.776
Stroomgebied Linderbeek	39.700	29.567	3.874	3.880	2.891	75%	32.458
Drienerbeek-Koppelleiding	9.868	7.236	1.692	1.377	767	45%	8.003
Overig	8.159	3.134	1.700	1.750	1.627	96%	4.761
Elsbeek / Geestersche	21.673	19.198	482	753	497	103%	19.695

Investeringsbudget (bedragen in k€)	Krediet	Besteed t/m 2012	Begroting 2013	Berap 2013-II	Realisatie 2013	Realisatie % t.o.v. B2013	Besteed t/m 2013
Molenbeek / Linderbeek / Oude Bornschebeek / Lolee / Veeneleiding							
Stroomgebied Regge	18.137	9.230	4.947	5.032	5.242	106%	14.472
Stroomgebied Twentekanalen	4.855	4.002	517	435	810	157%	4.812
Stroomgebied Overig	49.774	42.367	4.505	2.866	1.499	33%	43.866
Netto subtotaal (excl. afbreukrisico's)	119.407	90.574	15.365	12.753	10.809	70%	101.383

De bedragen bij onderstaande toelichtingen betreffen het verschil tussen de realisatie 2013 en de prognose uit de bestuursrapportage 2013-II.

Stroomgebied Linderbeek

Waterlichaam Drienerbeek-Koppelleiding

- SOK Hengelo zuid: -/- k€ 542 (doorschuif)
Gezien de economische omstandigheden is besloten het project te temporiseren.

Waterlichaam Linderbeek

- Nieuwe Stroomkanaal waterinlaat: -/- k€ 242 (doorschuif)
Er is in 2013 nog hard gewerkt aan de afwikkeling van de grondverwerving. Hierdoor heeft er nog geen uitvoering plaats kunnen vinden.

Stroomgebied Twentekanalen

- Landinrichting Enschede Zuid: + k€ 153 (versnelling)
Doordat er in 2013 vol is ingezet op het behalen van de ILG prestaties zijn er meer werkzaamheden uitgevoerd dan gepland.

Stroomgebied Overig

- Herstel Stortebedden (8): -/- k€ 300 (doorschuif)
Doordat er in 2013 vol is ingezet op het behalen van de ILG prestaties is besloten dit project te vertragen naar 2014.
- Strategische grondaankoop WB21: -/- k€ 397 (doorschuif)
De uitgaven voor strategische grondaankopen hangen sterk samen met de huidige en toekomstige project-portefeuille. Aangezien de meeste projecten in 2013 in de uitvoeringsfase waren is er minder grond aangekocht dan verwacht.
- Onderhoud Flutters- Poelsbeek: -/- k€ 130 (doorschuif)
Door onwerkbaar weer heeft een deel van de uitvoering niet in 2013 plaats kunnen vinden. Deze werkzaamheden worden begin 2014 alsnog uitgevoerd.

2.1.6 Wat heeft het gekost: Netto proceskosten 2013

Tabel 20: Netto proceskosten 2013, programma 1

Proces (bedragen in k€)	Begroting 2013	Berap 2013-II	Rekening 2013	Rekening 2012
Sturing	305	302	318	164
Relatiemanagement	2.135	2.044	1.941	1.988
Verlenen vergunningen	1.314	1.209	1.274	1.130
Handhaven wet- en regelgeving	1.252	1.226	1.087	1.098
Beheren/onderhouden watersysteem	21.083	21.346	21.059	19.736
Herinrichten watersysteem/waterketen	376	373	320	357
Onderhouden zuiveringen/kunstwerken	399	399	345	287
Totaal lasten	26.864	26.899	26.344	24.760

Voor het programma beheren watersystemen bedroeg de raming van de berap 2013-II k€ 26.899, daarvan is uiteindelijk k€ 26.344 besteed. Het voordeel van k€ 555 ten opzichte van de (gewijzigde) begroting van berap 2013-II bestaat in hoofdzaak uit afwijkingen op de volgende processen:

- Relatiemanagement een voordeel van k€ 103 hoofdzakelijk door:
 - voordeel van k€ 245 door het aframen van de voorziening Bijdrageregeling boven de basisinspanning. De te verwachten bijdragen zijn geactualiseerd en vallen lager uit dan begroot;
 - incidenteel nadeel van k€ 121 op de kosten van metingen, omdat er meer uren zijn besteed aan de (versnelde) overdracht van stedelijke water;
 - incidenteel voordeel van k€ 20 op de externe kosten.
- Handhaven wet- en regelgeving een incidenteel voordeel van k€ 139 hoofdzakelijk door:
 - voordeel van k€ 67 op de kosten van metingen omdat de uren van werkzaamheden voor de fusie op proces Sturing zijn geboekt;
 - voordeel van k€ 46 op de laboratoriumkosten. Dit voordeel is gerealiseerd door kritisch te kijken in welke gevallen wel of geen analyses nodig zijn;
 - incidenteel voordeel van k€ 20 op de externe kosten en bijdragen van derden.
- Beheren en onderhouden watersysteem een voordeel van k€ 287 hoofdzakelijk door:
 - voordeel van k€ 149 op de kosten van metingen omdat de uren van werkzaamheden voor de fusie op proces Sturing zijn geboekt;
 - voordeel van k€ 82 op de kosten van laboratorium vanwege lager aantal te bemonsteren kilometers voor baggerwerkzaamheden;
 - incidenteel voordeel van k€ 56 op de externe kosten en bijdragen van derden.

2.2 Programma 2: zuiveren afvalwater

2.2.1 Strategisch dashboard

Tabel 21: Strategisch dashboard, programma 2

Strategisch doel 2: In 2027 levert het Twentse zuiveringsbeheer een waardevolle en duurzame publieke afvalwaterketendienst die anticipeert op de behoeften van de maatschappij.								
Effect- en prestatie-indicatoren	0-situatie 2009	Situatie t/m 2012	Norm B 2013	Eindejaars prognose 2013-II	Realisatie 2013 Jaarschijf	Realisatie t/m 2013 cumulatief	Norm t/m 2014	Status
	bestuurs-programma	Jaarverslag 2012	jaarschijf	jaarschijf	Jaarverslag 2013	Jaarverslag 2013	bestuurs-programma	
Effectindicatoren								
1. tevredenheid van burgers, bedrijven en partners over de mate waarin WRD toegevoegde waarde levert in de totale keten en anticipeert op hun behoeften				De overall waardering van de externe stakeholders wordt gerapporteerd onder strategisch doel 3.				
Prestatie-indicatoren								
Waardevolle publieke afvalwaterketendienst anticerend op behoeften maatschappij:								
2. % beschikbaarheid afgesproken innamecapaciteit (gebiedsbreed)	99,6%	99,7%	98%	Meting bij jaarverslag	98%	n.v.t.	98%	😊
3. % stikstof verwijderd (gebiedsbreed)	84,6%	85,3%	82%	83%	85%	n.v.t.	82%	😊
4. % fosfaat verwijderd (gebiedsbreed)	78,8%	81,8%	77%	79%	81%	n.v.t.	77%	😊
Duurzaam:								
5. % fosfaat verwijderd dat voor hergebruik geschikt is	0%	0%	0%	0%	0%	n.v.t.	5%	😊
6. ratio energieverbruik/ energieproductie	2,7	2,4	2,5	2,2	2,3	n.v.t.	2,5	😊

2.2.2 Wat hebben we bereikt

Innamecapaciteit

De gerealiseerde waarde voor de afnameverplichting is 98%. Hiermee wordt voldaan aan de doelstelling. Met name de rwzi Almelo Sumpel is kritisch als het gaat om de innamecapaciteit. Met de gemeente Almelo is een traject gestart om nauwkeurig te bepalen wat de innamecapaciteit precies moet zijn. Om desinvestering te voorkomen is het aanpassingsproject Almelo Sumpel in afwachting van het eindresultaat opgeschort.

Stikstof en fosfaat

De verwijderingsrendementen voor zowel stikstof als fosfaat lagen met resp. 84,6% en 81,0% ruim boven de bestuurlijke doelen.

Deze verwijderingsrendementen voor stikstof en fosfaat zijn gerealiseerd zonder inzet van meer middelen dan gebruikelijk, zoals bijvoorbeeld chemicaliën. De verbeterde processturing en investeringen in rwzi's van de afgelopen jaren werpen nog steeds vruchten af.

Fosfaatterugwinning

Op basis van de in het dashboard gepresenteerde resultaat (0%) lijkt het dat er geen vorderingen zijn. Dit geeft een vertekend beeld. Het realiseren van fosfaatterugwinning is een complex traject waarvoor meerdere jaren voorbereiding nodig zijn alvorens concreet resultaat zichtbaar wordt.

Voor de fosfaatterugwinning wordt aangesloten bij initiatieven van de SNB, onze slibeindverwerker. De reden hiervoor is dat we door dit onder te brengen bij SNB het hoogste terugwinrendement kunnen realiseren. SNB richt zich op volledige terugwinning van fosfaat uit de verbrandingsassen in 2015. Het lijkt er steeds meer op dat dit doel gerealiseerd gaat worden zonder dat aanvullende investeringen bij SNB nodig zijn. Naast het duurzaamheidsvoordeel door terugwinnen van grondstoffen, zal terugwinning ook een economisch voordeel opleveren door een goedkopere slibverwerking.

Energie

De ratio energieverbruik/energieproductie (zie strategisch dashboard 2.1.1) voldoet met een waarde van 2,3 ruim aan de doelstelling (2,5) voor het jaar 2013. De vernieuwing van beluchtinginstallaties op meerdere rwzi's in de afgelopen jaren levert een belangrijke bijdrage aan het verbeteren van de ratio. De quick wins voor de energiehuishouding door procesoptimalisatie binnen de huidige technische configuratie lijken af te nemen. In de investeringensfeer zijn er nog enkele optimalisaties gepland in de komende jaren die de ratio nog wat positief zullen beïnvloeden.

2.2.3 Tactisch dashboard

Tabel 22: Tactisch dashboard, programma 2

Programma 2: Zuiveren afvalwater								
Effect- en prestatie-indicatoren	0-situatie 2009	Situatie t/m 2012	Norm B 2013	Einde-jaars prognose 2013-II	Realisatie 2013 Jaarschijf	Realisatie t/m 2013 cumulatief	Norm t/m 2014	Status
	bestuurs-programma	Jaarverslag 2012	jaarschijf	jaarschijf	Jaarverslag 2013	Jaarverslag 2013	bestuurs-programma	
Tactisch doel 2.1: in 2013 denken we mee in, bieden we ruimte aan en faciliteren we duurzame ontwikkelingen (innovaties) en worden die toegepast (innovatie)								
2.1.1a innovatie-strategie vastgesteld	0	1	Afgerond in 2012				1	😊
2.1.1b innovatie-programma afgestemd op innovatiestrategie	0	1	Afgerond in 2012				1	😊
2.1.2. aantal toegepaste innovatieve concepten	0	18	4	5	5	23	24	😊
Tactisch doel 2.2.: In 2014 is een "operational excellence programma" (OPEX) doorlopen ("operational excellence audit uitgevoerd in 2012 en programma met efficiencyverbeteringen uitgevoerd in 2014) (efficiëntie)								
2.2.1a Operational Excellence audit uitgevoerd	0	1	Afgerond in 2012				1	😊
2.2.1b Operational Excellence programma uitgevoerd	0	0	0	Overgedragen aan Vechtstromen			1	😞
2.2.2 kWh energie per i.e. verwijderd	32	28,7	30	27,5	28,4	n.v.t.	30	😊
2.2.3 directe zuiveringskosten per vervuilingseenheid	€ 37,63	€ 36,16	€ 38,30	€ 38,28	€ 37,36	n.v.t.	€ 39,34	😊
Tactisch doel 2.3.: In 2015 wordt de Twentse afvalwaterketen beheerd als ware het één systeem (efficiëntie)								
Indicator (aantal doelmatigheidsovereenkomsten) wordt weergegeven bij tactisch doel 9 strategische doel 3								
Tactisch doel 2.4.: In 2015 kenmerken de aanpassingen aan de zuiveringstechnische werken (projecten) zich door op flexibiliteit gerichte ontwerpen, waarmee flexibel kan worden ingespeeld op veranderende behoeften vanuit de maatschappij (flexibiliteit)								
2.4.1 % project-ontwerpen met aantoonbare afweging vwb toepassing flexibele concepten tav aanpassing rwzi's, gemalen en slibontwateringsinstallaties	0%	60%	100%	100%	100%	n.v.t.	100%	😊

Programma 2: Zuiveren afvalwater								
Effect- en prestatie-indicatoren	0-situatie 2009	Situatie t/m 2012	Norm B 2013	Eindejaars prognose 2013-II	Realisatie 2013 Jaarschijf	Realisatie t/m 2013 cumulatief	Norm t/m 2014	Status
	bestuursprogramma	Jaarverslag 2012	jaarschijf	jaarschijf	Jaarverslag 2013	Jaarverslag 2013	bestuursprogramma	
2.5.1 aantal gemeenten dat de nationale ketenvisie en de WRD-ketenstrategie heeft verwerkt in hun strategische plannen	0	9	4	4	1	10	13	😊

2.2.4 Wat hebben we ervoor gedaan

Innovatieve concepten

Ook dit jaar zijn er weer meerdere innovatieve concepten toegepast. Voorbeelden hiervan zijn o.a. onderzoek fosfaatverwijdering met actief-kool op rwzi Nijverdal, de introductie van een tabelregelaar voor sturing van zuurstofinbreng en plaatsen van een drainzuil voor het automatisch aflaten van water uit slibopslag. De doelstelling voor het toepassen van innovatieve concepten is gehaald. Het waterschap heeft deelgenomen aan het INTERREG IVA project "Fuzzy Afvalwaterketen", in Euregio-verband samen met de partners Stadt Rheine, kennisinstituut INFA uit Ahlen (Dld) en de gemeente Oldenzaal. In dit project zijn de procesregeling van het rioolstelsel en rioolwaterzuiveringsinstallatie aan elkaar gekoppeld, waarmee verbetering van de efficiëntie en de stabiliteit van de processen in de afvalwaterketen wordt bereikt. Het project Fuzzy Afvalwaterketen werd in het kader van het INTERREG IV A programma Deutschland-Nederland voor ca. 75 % medegefinancierd door het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling en door het ministerie van Economische Zaken van de deelstaat Nordrhein Westfalen en de provincie Overijssel.

Operational Excellence audit

De operational excellence audit is eind 2012 afgerond. Conclusie van de audit was dat het programma zuiveren de werkprocessen heel helder en behoorlijk efficiënt heeft ingericht. Dit is voor een organisatie die zich nooit specifiek op Operational Excellence heeft gericht een goed resultaat. De resultaten van de audit en de bijbehorende verbeterpotentie zijn via een bestuursnotitie overgedragen aan waterschap Vechtstromen. De aanbeveling om het eerstelijns onderhoud meer te decentraliseren, is al meegenomen bij de bouw van de organisatie van waterschap Vechtstromen.

Directe zuiveringskosten per vervuilingseenheid

De werkelijke directe zuiveringskosten vallen ten opzichte van de Berap 2013-II circa € 500.000 positiever uit. Vooral binnen het proces zuiveren afvalwater zijn een aantal incidentele meevallers opgetreden op de posten slibverwerking, energie en chemicaliën. Het aantal vervuilingseenheden is hoger (0,8%) uitgekomen dan geraamd in de laatste berap 2013-II. De directe zuiveringskosten per vervuilingseenheid zijn daarmee op € 37,36 uitgekomen.

Flexibele concepten

In 2013 is binnen het deelproject Deelstroombehandeling van de Energiefabriek een afweging gemaakt op basis van een opgesteld flexibel concept. De geplande projectontwerpen binnen de projecten Aanpassing Glanerbrug en Optimalisatie Goor zijn grotendeels, maar net niet geheel in

2013 afgerond. Dit zijn wel flexibele concepten die worden meegeteld in de score voor 2013 waardoor deze 100% bedraagt.

Ketenvisie en strategie verwerkt in plannen stakeholders

In 2013 waren er 4 strategische plannen van partners geprogrammeerd waarin de nationale ketenvisie en de WRD ketenstrategie verwerkt zou moeten zijn. Dit is er uiteindelijk 1 geworden (Waterakkoord Enschede). Wel is de ketenvisie en strategie met de Overeenkomst "Waterwinst, Taak 2.0", getekend door alle 14 gemeenten, in 2012 bestuurlijk verankerd. Met de oprichting van het Bestuurlijk Kernteam Twents Waternet en met het regiobreed bestuurlijk verankeren van de Twentse besparingsopgave is in 2013 de verdere intensivering van de samenwerking op dit vlak extra bevestigd. De oorspronkelijke doelstelling is daarmee wel gerealiseerd.

2.2.5 Wat heeft het gekost: Investerings 2013

Tabel 23: Investerings 2013, Programma 2

Investeringsbudget (bedragen in k€)	Krediet	Besteed t/m 2012	Begroting 2013	Berap 2013-II	Realisatie 2013	Realisatie % t.o.v. B2013	Besteed t/m 2013
Aanpassing rioolgemalen en persleidingen	5.195	3.291	1.425	1.769	1.420	100%	4.711
Aanpassingen rwzi's	33.112	25.536	9.774	4.542	4.721	48%	31.075
Slibverwerking	1.132	819					
Optimalisaties	5.955	2.564	1.881	3.150	2.149	114%	4.713
Vervangingsinvesteringen groot onderhoud	6.300	4.991	1.100	1.300	1.516	138%	6.507
Overig	2.733	2.096	415	375	235	57%	2.331
Netto sub totaal (excl. afbreukrisico's)		39.297	14.595	11.136	10.041	85%	49.337
-/- afbreukrisico's		-	-2.784	-1.056	-	-	-
Netto sub totaal (incl. afbreukrisico's)		39.297	11.811	10.080	10.041	85%	49.337
Totaal subsidiebijdragen	-5.533	-4.212	-2.060	-1.436	-1.359	66%	-5.573

Algemeen oordeel

In 2013 is de hybride Nereda zuiveringsinstallatie van Vroomshoop in gebruik genomen. Het opstarten is voorspoedig verlopen. Door het innovatieve karakter van dit project kon het project niet binnen het oorspronkelijke budget afgerond worden. De installatie is binnen de subsidietermijn opgestart, waardoor de subsidie is veiliggesteld.

De dagelijks besturen van waterschap Regge en Dinkel en van waterschap Velt en Vecht hebben verder in 2013 op basis van een business case groen licht gegeven voor het centraliseren van de slibverwerking op rwzi Hengelo. Centralisatie wordt gecombineerd met het realiseren van de Energiefabriek Hengelo. In 2013 is een start gemaakt met de voorbereiding van het project. Er is in het kader van risicomangement gekozen om het project op te delen in deelprojecten. Voor de deelprojecten TDH-reactor (het hart van de Energiefabriek) en Deelstroombehandeling is in 2013 een aanbestedingstraject opgestart.

Het uiteindelijke netto-realisatiepercentage over het gehele programma bedraagt 85% ten opzichte van de primitieve begroting en 100% ten opzichte van Berap 2013-II. Onderstaand worden de voornaamste afwijkingen tussen de realisatie 2013 en de prognose uit de bestuursrapportage 2013-II toegelicht.

Gemalen en persleidingen algemeen

Het budget zou worden ingezet voor het bestrijden van geuremissies op de RWZI's Enschede en Oldenzaal. Dat project is uitgesteld tot begin 2014. Er schuift dus k€ 250 door naar 2014.

Aanpassingen RWZI's

RWZI Glanerbrug: -/- k€ 162 (doorschuif)

De focus heeft in 2013 gelegen op het realiseren van de anaerobe tank waarvoor een subsidie deadline van 31-12-2013 gold. De andere werkzaamheden zijn als gevolg hiervan doorgeschoven.

RWZI Vroomshoop: +/+ k€ 262 (versneld)

Om de installatie nog voor de verkiezingen van 2013 in gebruik te nemen, is alles op alles gezet om dat mogelijk te maken. Hierdoor is de jaarschijf 2013 overschreden. Het project als geheel kent vanwege het innovatieve karakter en de daarbij optredende technologische aanpassingen een overschrijding. Het algemeen bestuur heeft hiervoor op 20 november een aanvullend krediet verleend.

Vervangingsinvesteringen

Roosterharken (Hengelo): +/+ k€ 248 (versneld)

De levering van alle roosterharken heeft al in 2013 plaatsgevonden waar was gerekend op gedeeltelijke levering (Hengelo) in 2014. Dat leidt tot een versnelling van de investering

Optimalisaties

Diverse kleinere optimalisatieprojecten: -/- k€ 922 (doorschuif en verlaging)

De vertraging is ontstaan doordat meet- en regelapparatuur voor de RWZI Enschede alsmede effluentdebietmeting niet in 2013 geleverd is. De roostergoedbehandelingsinstallaties Hengelo en Rijssen zijn circa k€ 200 goedkoper geworden

2.2.6 Wat heeft het gekost: Netto proceskosten 2013

Tabel 24: Netto proceskosten 2013, programma 2

Proces (bedragen in k€)	Begroting 2013	Berap 2013-II	Rekening 2013	Rekening 2012
Sturing	621	656	575	760
Relatiemanagement	80	80	38	62
Onderhouden zuiveringen/kunstwerken	3.627	3.527	3.607	3.616
Zuiveren afvalwater	26.351	26.753	25.921	25.049
Totaal lasten	30.679	31.016	30.141	29.487

Voor het programma Afvalwaterketen bedroeg de raming van de berap 2013-II k€ 31.016. Uiteindelijk is k€ 30.141 besteed. Het voordeel van k€ 875 ten opzichte van de (gewijzigde) begroting van berap 2013-II bestaat in hoofdzaak uit afwijkingen op:

- Zuiveren afvalwater: een incidenteel voordeel van k€ 832 vooral veroorzaakt door:
 - een lager verbruik van elektriciteit (k€ 230);
 - een voordeel van k€ 145 op transport en eindverwerking zuiveringslib;
 - een voordeel van k€ 100 op veiligheidsmiddelen;
 - minder kosten voor chemicaliën (k€ 95);
 - minder laboratoriumonderzoeken (k€ 85);
 - een voordeel op onderhoud door derden (k€ 84)
 - een voordeel op de kosten van metingen door werkzaamheden voor de fusie (k€ 77).

2.3 Programma 3: besturen en organiseren

2.3.1 Strategisch dashboard

Tabel 25: Strategisch dashboard, programma 3

Strategisch doel 3: Het waterschap streeft naar optimaal draagvlak en verregaande samenwerking met alle externe stakeholders.								
Effect- en prestatie-indicatoren	0-situatie 2009	Situatie t/m 2012	Norm B 2013	Einde-jaars prognose 2013-II	Realisatie 2013 Jaarschijf	Realisatie t/m 2013 cumulatief	Norm t/m 2014	Status
	bestuurs-programma	Jaarverslag 2012	jaarschijf	jaarschijf	Jaarverslag 2013	Jaarverslag 2013	bestuurs-programma	
1. overall waardering externe stakeholders	8,0	7,8 ¹	Wordt niet in 2013 gemeten				7,5	

Strategisch doel 4: Het waterschap wil een aantrekkelijke en inspirerende werkgever zijn.								
Effect- en prestatie-indicatoren	0-situatie 2009	Situatie t/m 2012	Norm B 2013	Einde-jaars prognose 2013-II	Realisatie 2013 Jaarschijf	Realisatie t/m 2013 cumulatief	Norm t/m 2014	Status
	bestuurs-programma	Jaarverslag 2012	jaarschijf	jaarschijf	Jaarverslag 2013	Jaarverslag 2013	bestuurs-programma	
1. overall tevredenheid medewerkers	7,7	7,9 ²	7,5	Wordt niet in 2013 gemeten			7,5	
2. positie in beste werkgeversonderzoek	positie 13 non-profit	positie 7 non-profit	top 10 non-profit	Wordt niet in 2013 gemeten			top 10 non-profit	

2.3.2 Wat hebben we bereikt

Overall waardering externe stakeholders

De overall waardering van externe stakeholders is in 2011 gemeten door middel van een stakeholderonderzoek. Alle relevante processen zijn voortvarend met het uitvoeren van de follow-up van het stakeholderonderzoek aan de slag gegaan. In 2013 lag bij het proces relatiemanagement de nadruk verder op het versterken van de relaties op strategisch niveau. Een goed voorbeeld hiervan is de intensieve samenwerking met de Duitse partners. Zo zijn voor de Dinkel (en Vecht) afspraken gemaakt over gebied dekkende hoogwateroverstromings- en risicokaarten. De wens tot waardering van externe stakeholders en de verdere verbeterpunten zijn in 2013 meegenomen in het fusietraject.

Beste werkgeversonderzoek

De (voorgenomen) fusie legt een zware belasting op de organisatie en daarom is besloten het onderzoek zowel in 2012 als 2013 niet uit te voeren.

¹ Dit betreft de score van het externe stakeholdersonderzoek dat in 2011 is gehouden

² Dit betreft de score van het medewerkerstevredenheidsonderzoek dat in 2010 is gehouden.

2.3.3 Tactisch dashboard

Tabel 26: Tactisch dashboard, programma 3

Strategisch doel 3: Het waterschap streeft naar optimaal draagvlak en verregaande samenwerking met alle externe stakeholders.								
Effect- en prestatie-indicatoren	0-situatie 2009	Situatie t/m 2012	Norm B 2013	Eindejaars prognose 2013-II	Realisatie 2013 Jaarschijf	Realisatie t/m 2013 cumulatief	Norm t/m 2014	Status
	bestuurs-programma	Jaarverslag 2012	jaarschijf	jaarschijf	Jaarverslag 2013	Jaarverslag 2013	bestuurs-programma	
Tactisch doel 3.1: In 2013 is de informatiearchitectuur en de informatie-uitwisseling afgestemd en ingericht met de partners t.b.v. de informatiebehoefte van burgers en bedrijven (toegevoegde waarde leveren: kennis, informatie)								
3.1.1 aantal componenten informatie-architectuur conform NORA ingericht	5	16	3	3	2	18	19	😊
Tactisch doel 3.2: In 2013 is de door burgers en bedrijven gevraagde informatie beschikbaar via het digitaal loket (toegevoegde waarde leveren: kennis, informatie)								
3.2.1 % aangevraagde informatie beschikbaar via digitaal loket	n.v.t.	50%	55%	55%	55%	55%	60%	😊
Tactisch doel 3.3: In 2013 is het imago, de kennis over en zichtbaarheid van WRD bij de burgers verbeterd (vertrouwen krijgen: afspraken nakomen, open, transparant en zichtbaar zijn, prijzen winnen)								
3.3.1 aantal gemeenten met aansprekend stedelijk waterproject	7	11	1	1	1	12	12	😊
Tactisch doel 3.4: In 2013 hebben we professioneel programma-management ingericht (omgevingsgericht zijn: programmamanagement, netwerkorganisatie, relatiemanagement, doelgroepenbenadering, bestuursstijl, gedrag medewerkers)								
3.4.1 score op KPMG-doorlichting programma-management op de aandachtsvelden 'batenmanagement' en 'communicatie en stakeholdermanagement'	Multiproject management		Basis programma management	Voorlopig aangehouden i.v.m. capaciteit fusie -			Basis programma management	
Tactisch doel 3.5: In 2013 is onze front- en backoffice goed ingericht (omgevingsgericht zijn: programmamanagement, netwerkorganisatie, relatiemanagement, doelgroepenbenadering, bestuursstijl, gedrag medewerkers)								
3.5.1 % signalen tijdig (binnen de normtijd) contact met klant	niet gemeten	95%	95%	95%	95%	95%	95%	😊
3.5.2 tevredenheid afhandeling / resultaat signalen	niet gemeten	7,1 ¹	Meting via stakeholderonderzoek in 2014				7,5	😊
Tactisch doel 3.6: In 2013 hebben we professioneel relatiemanagement ingericht (omgevingsgericht zijn: programmamanagement, netwerkorganisatie, relatiemanagement, doelgroepenbenadering, bestuursstijl, gedrag medewerkers)								
Bij de actualisatie BP 2009-2014 is geconcludeerd dat professioneel relatiemanagement is ingericht en geborgd in de organisatie. Het tactisch doel 3.6 is daarmee reeds gerealiseerd en is komen te vervallen.								
Tactisch doel 3.7: In 2013 is de doelgroepenbenadering ('ontvanger gericht') integraal onderdeel van al onze processen en projecten (omgevingsgericht zijn: programmamanagement, netwerkorganisatie, relatiemanagement, doelgroepenbenadering, bestuursstijl, gedrag medewerkers)								
Er is voor deze bestuursperiode geen indicator gedefinieerd.								

¹ Dit betreft de score uit het stakeholdersonderzoek dat in 2011 is gehouden

Strategisch doel 3: <i>Het waterschap streeft naar optimaal draagvlak en verregaande samenwerking met alle externe stakeholders.</i>								
Effect- en prestatie-indicatoren	0-situatie 2009	Situatie t/m 2012	Norm B 2013	Eindejaars prognose 2013-II	Realisatie 2013 Jaarschijf	Realisatie t/m 2013 cumulatief	Norm t/m 2014	Status
	bestuursprogramma	Jaarverslag 2012	jaarschijf	jaarschijf	Jaarverslag 2013	Jaarverslag 2013	bestuursprogramma	
Tactisch doel 3.8: In 2013 is de omgevingsgerichtheid van bestuur en medewerkers versterkt (omgevingsgericht zijn : programmamanagement, netwerkorganisatie, relatiemanagement, doelgroepenbenadering, bestuursstijl, gedrag medewerkers)								
3.8.1. waardering externe stakeholders mbt omgevingsgerichtheid bestuur en medewerkers	niet gemeten	7,6 ¹			Meting in 2014		7,5	😊
Tactisch doel 3.9: In 2013 is er verregaande samenwerking tav aantal met partners afgestemde processen en geborgde ketenprocessen.								
3.9.1. aantal doelmatigheids-overeenkomsten	0	2	2	2	3	5	8	😊
3.9.2 aantal digitale loketten met gemeenten ingericht	0	4	4	6	6	10	10	😊

Aantal componenten informatiearchitectuur

Leidend voor de verdere uitbreiding van de digitale dienstverlening is het meerjarige Nationaal Uitvoeringsprogramma Dienstverlening en e-overheid (NUP). Hierin is afgesproken hoe de overheden informatie gaan uitwisselen en burgers en bedrijven bediend zouden moeten worden. Het uitvoeringsprogramma loopt van 2009 tot en met 2013. In 2013 zijn de laatste twee van de drie bouwstenen landelijk gerealiseerd: RNI (Registratie Niet Ingezetenen) en NHR (Nieuw Handels Register). Inzake de OSB (Overheid Service Bus) is bepaald dat de waterschappen deze voorlopig niet meer gaan realiseren: de oorspronkelijke doelstelling was om de OSB te realiseren met het TAX-i project.

Aantal doelmatigheidsovereenkomsten

Met doelmatigheidsovereenkomsten worden samenwerkingsresultaten met derden bedoeld, gericht op een doelmatige (afval)waterketen. De toetsing van de resultaten vindt plaats aan de hand van de 3 K's, namelijk minder Kosten, minder Kwetsbaar en meer Kwaliteit. Voor de twee afgesloten doelmatigheidsovereenkomsten wordt verwezen naar § 2.2.4 onder het kopje Ketenvisie en strategie verwerkt in plannen stakeholders. Verder valt hier de samenwerkingsovereenkomst in het kader van Waterkracht te noemen.

¹ Dit betreft de score uit het stakeholdersonderzoek dat in 2011 is gehouden

Strategisch doel 4: Het waterschap wil een aantrekkelijke en inspirerende werkgever zijn.								
Effect- en prestatie-indicatoren	0-situatie 2009	Situatie t/m 2012	Norm B 2013	Einde-jaars prognose 2013-II	Realisatie 2013 Jaarschijf	Realisatie t/m 2013 cumulatief	Norm t/m 2014	Status
	bestuurs-programma	Jaarverslag 2012	jaarschijf	jaarschijf	Jaarverslag 2013	Jaarverslag 2013	bestuurs-programma	
Tactische doel 4.1: In 2013 hebben de directie en afdelingshoofden hun leiderschapsstijlen (dirigent, manager, coach en inspirator) verder ontwikkeld (leiderschap: cachend, inspirerend, dienend)								
Dit wordt gemeten via de INK-audit (score leiderschap). Over verfijningen wordt separaat gerapporteerd.								
Tactische doel 4.2: In 2013 ontwikkelen de medewerkers continu hun kennis en competenties: in hun huidige functie, gericht op hun mogelijke toekomstige functie / naar andere functies (ontwikkelingsgericht : organisatie / medewerkers)								
4.2.1. % medewerkers dat budget inzet voor tweede loopbaan	n.v.t.	n.v.t.	In afwachting van landelijke afspraken t.a.v. de inzet van het budget voor tweede loopbaan kan deze pi voorlopig niet gemeten worden en zullen de normen opnieuw bepaald worden.					
Tactische doel 4.3: In 2013 is WRD een doel- en resultaatgerichte organisatie (ontwikkelingsgericht: organisatie / medewerkers)								
4.3.1. score PMA	5,8	6,1	Wordt niet gemeten in 2013				7	
Tactische doel 4.4: In 2013 heeft WRD zich ontwikkeld richting het niveau van een ketengeoriënteerde organisatie (INK fase IV) (ontwikkelingsgericht: organisatie / medewerkers)								
4.4.1. score INK-audit	420	500	450	500	500	n.v.t.	450	😊
Tactische doel 4.5: In 2012 is duurzame ontwikkeling in alle processen geïmplementeerd (ontwikkelingsgericht: organisatie / medewerkers)								
4.5.1. % processen duurzaamheid aantoonbaar geborgd	0%	100%	100%	100%	100%	n.v.t.	100%	😊
Tactische doel 4.6: In 2013 is innovatie structureel onderdeel van al onze processen (de mogelijkheid tot innovatie ingebed in onze organisatie (ontwikkelingsgericht: organisatie / medewerkers)								
4.6.1 % processen aantoonbaar continue verbeterd / vernieuwd	0%	100%	100%	100%	100%	n.v.t.	100%	😊
Tactische doel 4.7: In 2013 is de werkdruk substantieel verbeterd ten opzichte van het niveau in 2010 [veilige en gezonde arbeidsomstandigheden)								
4.7.1 % ziekteverzuim (conform Verbaan-norm)	4,8%	4,7%	3,6%	4,3%	4,0%	n.v.t.	3,6%	😐
Tactische doel 4.8: In 2013 wordt er beter gebruik gemaakt van de kwaliteiten van de medewerkers (arbeidsinhoud: competenties medewerkers afgestemd op de processen)								
Wordt via Meteo gemeten. Over verfijningen wordt separaat gerapporteerd.								
Tactische doel 4.9: In 2013 is onze arbeidsmarktcommunicatie zodanig vormgegeven dat WRD bekend staat als een aantrekkelijke werkgever voor potentiële medewerkers (arbeidsmarktcommunicatie)								
4.9.1 gemiddeld aantal sollicitanten vacature	38	Wordt niet gemeten in 2013					30	

Score INK-audit

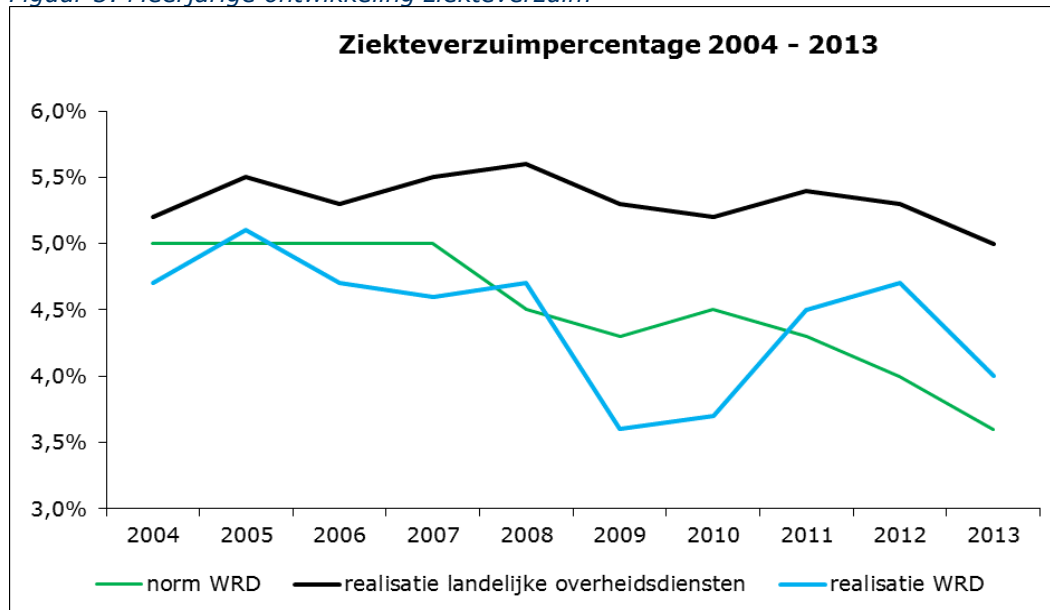
Het resultaat van jarenlange inspanning en toewijding om continu te leren en te verbeteren met als doel de organisatie op een hoger niveau te brengen, heeft medio 2013 geresulteerd in de hoogst haalbare onderscheiding van internationaal niveau. Na uitvoering van de zelfevaluatie en externe INK-audit begin dit jaar, heeft het INK onze organisatie gewaardeerd als een beheerst, participatief en innovatief waterschap. Het waterschap kreeg daarvoor een 5-sterrenkwalificatie.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimpercentage is 4,0% exclusief zwangerschapsverlof. Vergeleken met dezelfde periode 2012 is dit 0,7% lager. We zitten wel hoger dan de norm die is vastgesteld maar we zitten onder het landelijk ziekteverzuimpercentage voor overheidsdiensten van 5,3 (cijfer 2012).

De meldingsfrequentie was 0,75 en daarmee beduidend lager dan vorig jaar, In het begin van het jaar is met name kort frequent verzuim aan de orde geweest vanwege een griepgolf. In de tweede helft van het jaar is er met name meer sprake geweest van langdurig verzuim.

Figuur 3: Meerjarige ontwikkeling ziekteverzuim

2.3.4 Wat hebben we ervoor gedaan

Communicatie

Een groot deel van de inzet en capaciteit van Communicatie is in 2013 gericht op de totstandkoming van Vechtstromen. Er is een communicatievisie geschreven, er zijn een nieuwe website, intranet en bestuursnet ontwikkeld, er is een basishuisstijl ontwikkeld en de implementatie van de nieuwe huisstijl is ter hand genomen. Er is ook veel tijd besteed aan communicatie in het kader van de verkiezingen en aan de naamsbekendheid van Vechtstromen is op verschillende manieren gewerkt. Communicatie is tot slot betrokken geweest bij het cultuurtraject, en heeft de interne en externe communicatie óver de fusie verzorgd.

Verkiezingen

In verband met de fusie van de waterschappen Velt en Vecht en Regge en Dinkel per 1 januari 2014 tot waterschap Vechtstromen hebben er in november 2013 verkiezingen plaatsgevonden voor leden van het algemeen bestuur. Het reglement voor Vechtstromen geeft de samenstelling van het algemeen bestuur weer en wees waterschap Regge en Dinkel aan als het waterschap dat met de voorbereiding van de verkiezingen belast werd. De verkiezingen voor de ingezetenen omvatten het volledige van registratie van de belangengroeperingen (partijen), kandidaatstelling, stemmingen en benoemingen. Er hebben acht partijen meegedaan aan deze verkiezingen; VVD, SGP, Algemene Waterschapspartij (AWP), CU, Ouderenpartij, Water Natuurlijk, CDA en Water voor jou! Het aantal kandidaten bedroeg 102.

De opkomst was 21,21%. Water voor jou bleef als enige partij onder de kiesdrempel en is uitgesloten van deelname aan het algemeen bestuur. De andere partijen hebben één of meerdere zetels verworven.

Relatiemanagement

In 2013 was een van de speerpunten het behalen van de waterprestaties binnen de lopende gebiedsprocessen voor 1 januari 2014. Uiteindelijk is 95% van alle geplande waterprestaties voor eind 2013 ook daadwerkelijk gerealiseerd. Hiermee is over vrijwel alle afgesproken ILG-prestaties, de realisatie, financiering en de bijdrage van de provincie gegarandeerd.

Ook is de samenwerking met onze partners in de afvalwaterketen in 2013 verder uitgebouwd. De rapportage nulmeting en prioritering winstkansen die in juni 2013 door het Twents waternet is opgeleverd onderbouwt dit. De rapportage geeft de doelmatigheidsopgave voor Twente weer op basis van de afspraken zoals die zijn gemaakt in het Bestuursakkoord Water. Op basis van de beoordeling van de Visitatiecommissie Waterketen o.l.v. voorzitter Karla Peijs is onze regio Twente in 2013 geplaatst in de koplopergroep op het gebied van regionale ketensamenwerking. De oprichting van een Bestuurlijk Kernteam geeft verdere impulsen aan die samenwerking.

Tijdens de vele reguliere contactmomenten met onze partners is vanuit Relatiemanagement helder gecommuniceerd over de voortgang van het fusieproces en wat dit voor de samenwerking kan betekenen, gericht op het behouden en versterken van vertrouwen van de stakeholders.

In 2013 lag de nadruk verder op het versterken van de relaties op strategisch niveau. Een goed voorbeeld hiervan is de intensieve samenwerking met de Duitse partners. Zo zijn voor de Dinkel (en Vecht) afspraken gemaakt over gebied dekkende hoogwateroverstromings- en risicokaarten.

Digitale dienstverlening

In het kader van shared services is in RijnOost-verband een business case opgesteld en goedgekeurd voor een vergaande vorm van samenwerking ten behoeve van een nieuw Content Management Systeem (CMS) voor de website en het intranet. Het nieuwe CMS maakte het mogelijk om beter de interactie met de verschillende doelgroepen te realiseren. Met ingang van 1 oktober 2013 maken de waterschappen gebruik van het nieuwe CMS.

In eerste instantie is de aanwezige informatie overgezet naar het nieuwe CMS. In het najaar 2013 is door beide fusiewaterschappen een technisch en functioneel ontwerp gemaakt voor het nieuwe waterschap Vechtstromen. Deze nieuwe website is op 1 januari 2014 operationeel gemaakt.

Leidend voor de verdere uitbreiding van de digitale dienstverlening was het meerjarige NUP E-dienstverlening. Dit was begin 2009 vastgesteld door de Rijksoverheid, provincies, gemeenten en waterschappen. Hierin werd afgesproken hoe de overheden informatie gaan uitwisselen en burgers en bedrijven bediend gaan worden. Het uitvoeringsprogramma liep van 2009 tot en met 2013. Op landelijk niveau werkt Het Watershuis (HWH) namens alle waterschappen samen met bedrijven en andere overheden aan de realisatie van dit programma. Eind 2013 zijn 18 van de 19 NUP bouwstenen gerealiseerd. De laatste bouwsteen OSB zou aanvankelijk voor de gehele overheid via de waterschappen worden gerealiseerd middels het project TAX-i. Dit project is gestopt en nu worden andere ontwikkelingen afgewacht om te zien of de OSB op andere wijze wordt gerealiseerd, mogelijk door andere overheden. De komende jaren staan in het teken van het gebruik van deze NUP basisinfrastructuur. De overheidsbrede implementatie-agenda dienstverlening e-overheid, kortweg i-NUP, beschrijft de ambities voor de komende vier jaar. Via Het Waterschapshuis zal daar invulling aan worden gegeven.

Vervanging en optimalisatie ICT-infrastructuur

Samen met onze fusiepartner Velt en Vecht is in 2013 de huidige versie van Microsoft Office overgezet naar versie 2013. Deze versie van Office geeft via het programma Lync tevens meer informatie over de bereikbaarheid van medewerkers welke tot einde 2013 in verschillende systemen stond.

De al in 2012 geplande vervanging van de telefooncentrale is opgenomen in het plan van harmonisatie van de ICT tussen Regge en Dinkel en Velt en Vecht. De vaste telefoons zijn

verdwenen, Lync is geïntroduceerd samen met de uitgifte van smartphones voor alle medewerkers. Telefoneren kan nu via de smartphone of via Lync.

De nieuwe organisatie heeft o.a. als visie dat medewerkers op flexibele wijze op verschillende plekken en tijden bij hun bedrijfsinformatie kunnen komen. Hiervoor zijn laptops aangeschaft. In Almelo meer dan in Coevorden omdat in Coevorden al gestart was met de uitrol van laptops.

Stappen naar digitaal werken

Het jaar 2013 is gekenmerkt door ingebruikname van alle individuele ontwikkelingen van de afgelopen jaren en daar het profijt van ervaren. Voorbeelden hiervan zijn de bestuurlijke procedure, digitale factuurafhandeling, het zaaksysteem Liber, Corsa en de sjabloontool SmartDocuments. De opgedane ervaring is input geweest voor de harmonisatieslag van de beide fusiewaterschappen. De keuze is gevallen op Decos. Dat programma is operationeel en zal in 2014 verder worden uitgebreid waar nodig.

Personeelsmanagement

In 2013 heeft de fusie met partner Velt en Vecht de focus bepaald voor de activiteiten op het terrein van personeelsmanagement. Zo is in dit kader een sociaal statuut opgesteld, zijn arbeidsvoorwaarden geharmoniseerd, een mobiliteitsbureau opgericht, ondersteund bij het plaatsingsproces en is een gezamenlijk HR systeem ingericht.

Voor mensen met een afwijkende beoordeling is de beoordelingscyclus gevolgd. Daarnaast was er de mogelijkheid om op verzoek de cyclus te volgen. Voor zover er geen officiële gesprekken hebben plaatsgevonden zijn de HR-managers wel in gesprek geweest met medewerkers. Tijdens deze gesprekken zijn o.a. de opleidingsbehoefte, werkafspraken, werkdruk en fusie aan de orde gekomen.

Competentie ontwikkelingsprogramma

In 2012 heeft op persoonsniveau een nulmeting plaats gevonden op basis van een landelijk gehanteerde kwalitatieve methodiek. De focus heeft hierbij gelegen op de functie specifieke competenties. Aangezien de competentieboeken van beide organisaties verschillen is in 2013 gefocust op het harmoniseren van de competenties met de fusiepartner.

Arbeidsmarktcommunicatie

Ook in de toekomst wil het waterschap voldoende kwalitatief goede medewerkers hebben om de waterschapstaken te kunnen uitvoeren. Door de vergrijzing en ontgroening wordt arbeidsmarkt-krapte verwacht. Het is daarom van belang om aansluiting te hebben bij de opleidingen en toekomstige medewerkers, waarvoor we aantrekkelijk genoeg moeten zijn om voor te werken. Onder de noemer employer branding wordt binnen Waterkracht gezamenlijk de arbeidscommunicatie opgepakt. Daarnaast is arbeidsmarktcommunicatie een onderwerp van het strategisch beleid van Vechtstromen.

Veilig en gezond

Besloten is om het VCA-systeem voor Veiligheid, Gezondheid en Milieu om te zetten in een arbomanagementsysteem op basis van OHSAS (Occupational Health and Safety Assessment Series). Dit sluit beter aan bij de ISO 9001 en 14001 voor resp. Kwaliteit en Milieumanagement, waarvoor wij al sinds 2005 gecertificeerd zijn. Ook is de OHSAS breder toepasbaar binnen en geschikt voor de gehele organisatie. Dit heeft er toe geleid dat we in 2013 naast ISO 9001 en 14001 ook gecertificeerd zijn voor OHSAS.

Daarnaast heeft de focus gelegen op de reguliere activiteiten gericht op veiligheid en gezondheid met betrekking tot het going concern en is veel energie gestoken in het de beleidsharmonisatie tussen beide waterschappen.

Duurzame ontwikkeling

Het Rijk en de Unie van Waterschappen hebben in 2010 een Klimaatakkoord afgesloten met de sectorbrede ambities voor klimaat en duurzaamheid. De focus van het akkoord is gericht op 2020. Wat betreft het klimaatakkoord heeft in het voorjaar van 2012 een monitoringsronde plaatsgevonden door de Unie van Waterschappen. Hieruit blijkt dat de meeste waterschappen op vele fronten actief zijn en op diverse terreinen onderzoeken uitvoeren en experimenteren met duurzaamheid. In de Klimaatmonitor legt de waterschapssector verantwoording af over de afspraken die in het Klimaatakkoord zijn gemaakt.

De conclusie is dat de realisatie van de doelstellingen uit het Klimaatakkoord goed op koers liggen. Acties zijn zowel beleidsmatig als uitvoerend door de waterschappen opgepakt. Significante energie-efficiencyverbeteringen worden doorgevoerd en de vergroening van de energievoorziening gaat in een snel tempo. Voor de realisatie van de doelstellingen is het essentieel om de huidige koers vast te houden. Op gebied van duurzame energie moet een verdere verschuiving plaatsvinden van inkoop van groene stroom naar eigen opwekking van duurzame energie. Veel duurzame projecten staan in de steigers. Er zijn veel kansen en uitdagingen die het halen van de doelstellingen voor het grootste deel mogelijk moeten maken.

Binnen Regge en Dinkel is in 2013 het besluit genomen om de Energiefabriek rwzi Hengelo voor te bereiden. Bij realisatie van de Energiefabriek wordt substantieel meer biogas geproduceerd. Op de rwzi Almelo Visschedijk is de beluchtingsinstallatie vervangen. Dit levert een elektriciteitsbesparing op dit onderdeel van 40% op. Ook zijn de hoogrendements WKK's op de rwzi Hengelo en rwzi Enschede in gebruik genomen. Hierdoor zijn de beide rwzi's elektrisch neutraal.

Op het gebied van (energie)besparing/duurzaamheid bij facilitair management is in 2013 het volgende gerealiseerd:

1. Energiebesparing door andere vorm van buitenverlichting
2. Printgedrag van medewerkers beïnvloeden
3. Duurzaamheid als gunningscriterium (doorlopend punt)
4. Optimalisatie instellingen van de binnenverlichting
5. Vervanging glas in de glaspui door isolerend en zonwerend glas
6. Betere temperatuurbeheersing in de centrale hal

Verbetering sturing, programmamanagement en managementinformatiesysteem

In het fusietraject is programmasturing als een van de leidende principes neergezet. In afwachting van de verdere uitwerking daarvan is de inzet op de verbeteracties op de aspecten sturing, programmamanagement en managementinformatiesysteem binnen waterschap Regge en Dinkel beperkt om waterschap Vechtstromen goed te faciliteren.

2.3.5 Wat heeft het gekost: Investerings 2013

Tabel 27: Investerings 2013, Programma 3

Investeringsbudget (bedragen in k€)	Krediet	Besteed t/m 2012	Begroting 2013	Berap 2013-II	Realisatie 2013	Realisatie % t.o.v. B2013	Besteed t/m 2013
ICT-projecten	4.367	2.741	1.161	996	704		3.445
Voertuigen en materieel	896	618	105	10	1		619
Herinrichting/vervangings- investerings waterschapsgebouw	1.333	779	362	263	126		905
Bedrijfsmiddelenkrediet	37	0	125	0	27		27
Overig	2243	1.245	760	790	810		2.055
Netto sub totaal (excl. afbreukrisico's)	8.876	5.383	2.513	2.059	1.668	66%	7.051
-/- afbreukrisico's			-251	-206			
Netto sub totaal (incl. afbreukrisico's)	8.876	5.383	2.262	1.853	1.668	74%	7.051

Algemeen oordeel

ICT-projecten

De fusie heeft een belangrijke invloed gehad op de uiteindelijke realisatie. Vooral binnen ICT-investeringen is bewust gekozen om in 2013 minder zelfstandig te investeren en om meer samen met Velt en Vecht te investeren: hiertoe is een groot deel van de investeringsbudgetten geormerkt voor de fusie. De uiteindelijke realisatie ten opzichte van de begroting 2013 is 61%.

Voor de inzet van de nieuwe ICT middelen is aangesloten bij de Europese aanbesteding die op 1 november 2013 plaats heeft gevonden waar verschillende waterschappen aan hebben meegedaan. Ook is gewacht op de plaatsingen die daarna hebben plaatsgevonden, om geen uitgiftes te doen die mogelijk weer terug gedraaid moesten worden. Toen de middelen besteld werden, meldde de leverancier dat de gevraagde aantallen laptops niet op korte termijn geleverd konden worden. Hierdoor is een aanzienlijk deel van de fusiebudgetten niet gebruikt in 2013.

Herinrichting/vervangingsinvesteringen waterschapsgebouw

Besloten is om investeringen in het waterschapsgebouw ten behoeve van Het Nieuwe Werken op te schorten. Er is wel geïnvesteerd in het op orde houden van het gebouw door extra isolerende beglazing in de hal, aanpak van de vijverranden en gasbevochtigers.

Overig

In 2013 is afgestemd met Groot Salland voor het laatst geïnvesteerd in het vervangen van laboratoriumapparatuur. Verder is een bedrag besteed aan het organiseren van de verkiezingen voor Vechtstromen.

2.3.6 Wat heeft het gekost: Netto proceskosten 2013

Tabel 28: Netto proceskosten 2013, programma 3

Proces (bedragen in k€)	Begroting 2013	Berap 2013-II	Rekening 2013	Rekening 2012
Sturing post onvoorzien	566	522	0	0
Sturing	7.844	10.586	12.764	9.654
Relatiemanagement	166	148	36	140
Onderhouden zuiveringen/kunstwerken	315	315	359	328
Personeels- en organisatiemanagement	2.442	1.828	1.364	1.596
Financieel management	4.073	3.825	3.434	3.460
Informatiemanagement	904	1.025	644	510
Ondersteunende diensten	1.122	1.134	1.173	1.052
Facilitair management	1.352	1.366	988	1.220
Laboratoriumonderzoek	(53)	(48)	633	(120)
Totaal	18.731	20.701	21.395	17.840

Voor het programma Besturen en organiseren bedroeg de raming van de berap 2013-II k€ 20.701. Uiteindelijk is k€ 21.395 besteed. Op het totaal van programma 3 is er een nadeel van k€ 694, hetgeen in hoofdzaak bestaat uit afwijkingen op de volgende processen:

- Sturing een incidenteel nadeel van k€ 2.178 ten gevolge van de kosten van mensuren voor de fusie met waterschap Velt en Vecht en extra afschrijvingen op software en programmatuur vanwege de fusie.
- Relatiemanagement een incidenteel voordeel van k€ 112 door minder uren voor calamiteitenplannen.
- Personeels- en organisatiemanagement een incidenteel voordeel van k€ 464, ten gevolge van:
 - minder kosten van mensuren op dit proces k€ 244 (ingezet voor de fusie)
 - minder kosten voor inhuur vanwege ziekte en minder dienstverlening door derden (k€ 220).
- Financieel management een incidenteel voordeel van k€ 391 vooral ten gevolge van:
 - voordeel van k€ 108 op de bijdrage aan het GBLT;
 - minder kosten van mensuren op dit proces k€ 210 (ingezet voor de fusie);
 - een voordeel van k€ 73 op externe kosten.
- Informatiemanagement een incidenteel voordeel van k€ 381 vanwege:
 - minder kosten van mensuren op dit proces k€ 331 (ingezet voor de fusie);
 - een voordeel van k€ 50 op de externe kosten.
- Facilitair management een incidenteel voordeel van k€ 378 vanwege:
 - een voordeel van k€ 140 op kosten van leaseauto's en huur kopieermachines;
 - een voordeel van k€ 85 op gereedschappen en inventaris en van k€ 95 op overige externe kosten;
 - minder kosten van mensuren op dit proces k€ 58 (ingezet voor de fusie).
- Laboratoriumonderzoek een incidenteel nadeel van k€ 681 vanwege:
 - versneld afschrijven en overdragen van investeringen vanwege de oprichting van Aqualysis (nadeel k€ 242);
 - vanwege uitval apparatuur is er meer werk uitbesteed (nadeel k€ 217);
 - nadeel van k€ 212 op de kosten van mensuren door een hogere productiviteit en extra werkzaamheden voor de laboratoriumfusie.

3 Paragrafen bedrijfsvoering

Het jaarverslag dient volgens de BBVW een aantal verplichte paragrafen te bevatten. Deze paragrafen komen aan de orde in dit hoofdstuk. Waterschap Regge en Dinkel hanteert op onderdelen een afwijkende indeling. Daarom wordt bij een aantal verplichte paragrafen volstaan met een verwijzing naar informatie elders in het jaarverslag.

3.1 *Ontwikkelingen in het vorige begrotingsjaar*

De ontwikkelingen in het vorig begrotingsjaar zijn toegelicht in paragraaf 1.5.

3.2 *Incidentele baten en lasten*

Een toelichting op de incidentele baten en lasten 2011 treft u aan in paragraaf 1.5.

3.3 *Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen*

Zie voor de specificaties paragraaf 6.2.3 en paragraaf 6.2.4.

3.4 *Waterschapsbelastingen*

In paragraaf 5.3 zijn de belastingopbrengsten en de kwijtschelding van de watersysteemheffing en de zuiveringsheffing in 2012 opgenomen. Een toelichting wordt gegeven in paragraaf 5.5.2.

3.5 *Ontwikkeling weerstandsvermogen*

In de BBVW-voorschriften is aangegeven dat er in de begroting en het jaarverslag een relatie dient te worden gelegd tussen de weerstandscapaciteit en de risico's die het waterschap loopt.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit omvat alle middelen en mogelijkheden waarover het waterschap beschikt om substantiële financiële tegenvallers af te dekken, zodra risico's werkelijkheid worden. Het waterschap kent een weerstandscapaciteit van in totaal M€ 8,0 (zie Tabel 29).

Tabel 29: Beschikbare weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit (bedragen in k€)	Totaal	Systeem	Zuiveren
1. Algemene reserve (10% B 2013)	7.413	3.812	3.601
2. Onvoorzien (B 2013)	556	286	270
Totaal Weerstandscapaciteit (1+2)	7.969	4.098	3.871

Uitkomsten risico-inventarisatie

In aanloop naar het nieuwe waterschap is geen geactualiseerde risico-inventarisatie uitgevoerd. In Tabel 30 zijn de negen actuele risico's samengevat vanuit de oorspronkelijke Begroting 2013 die de grootste financiële impact hebben (onderverdeeld naar watersysteembeheer en zuiveringsbeheer).

Tabel 30: Grootste financiële risico's

Gewogen financieel risico (bedragen in k€)		Proces	Totaal B 2013	Totaal JR 2013	Systeem JR 2013	Zuiveren JR 2013
1.	Water op maaiveld, toenemende monitoringskosten. Raming inflatie & geactiveerde lasten	Sturing	550	550	390	160
2.	Imagoschade & schommelingen aanbestedingen & schades droogte en hoogwater	Beheren en onderhouden watersysteem	300	300	300	0
3.	Investeringsrealisatie (schades, subsidies, bezwaren, bodemverontreiniging, enz.)	Herinrichten	250	250	150	100
4.	Veiligheid, afzet zuiveringsslib, breuken persleidingen, chemicaliën, elektriciteit, bijdrage aan gebonden lozers, grensoverschrijdend afvalwater, bedrijfsvoering SNB	Zuiveren afvalwater/ Onderhoud	825	825	0	825
5.	Arbeidsconflicten, schade gedragingen personeel, CAO/IKB, sociale lasten	Personeels- & Organisatie-management	1.110	1.110	665	445
6.	Renteontwikkelingen, kwijtschelding, GBLT, oninbaar, classificatie natuurterreinen, bedrijfsvoering NWB	Financieel management	425	425	270	155
7.	Computervirussen, hackers, HWH (incl. borgstelling), back-up calamiteiten	Informatie-management	120	120	85	35
8.	Verminderd aanbod werk en verlies accreditatie	Laboratorium-onderzoek	185	185	95	90
9.	Overige financiële risico's		271	271	167	105
Totaal gewogen financiële risico's			4.036	4.036	2.122	1.915

Beoordeling weerstandsvermogen

Met de hiervoor bepaalde weerstandscapaciteit en de uitkomsten van de risico-inventarisatie kan het weerstandsvermogen worden beoordeeld. Het weerstandsvermogen is een kengetal waarbij de weerstandscapaciteit wordt gedeeld door het totaal van de gewogen financiële risico's. Voor de beoordeling van de uitkomst van dit kengetal wordt veelal gebruik gemaakt van de volgende waarderingstabel.

Tabel 31: Waarderingstabel weerstandsvermogen

Waarderingcijfer	A	B	C	D	E	F
Ratio	> 2	1,4 - 2	1 - 1,4	0,8 - 1	0,6 - 0,8	< 0,6
Betekenis	Uitstekend	Ruim voldoende	Voldoende	Matig	Onvoldoende	Ruim onvoldoende

Voor het jaarverslag 2013 is aldus het volgende weerstandsvermogen actueel.

Tabel 32: Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen (bedragen in k€)	Totaal B 2013	Systeem B 2013	Zuiveren B 2013	Totaal JR2013	Systeem JR2013	Zuiveren JR2013
a. Weerstandscapaciteit	7.965	4.091	3.874	7.969	4.098	3.871
b. Gewogen financiële risico's	4.037	2.122	1.915	4.036	2.122	1.915
c. Kengetal weerstandsvermogen (a/b)	2,0	1,9	2,0	2,0	1,9	2,0

In de beleidsnota 'Structureel begrotingsbeleid' is een ratio van 1,4 als norm gesteld voor het weerstandsvermogen (= minimaal ruim voldoende). Bij een lagere norm is onvoldoende weerstandscapaciteit aanwezig. Voor het opvangen van optredende financiële risico's zijn dan tariefstijgingen nodig. Bij een hogere norm kan de omvang van reserves juist aan de (te) ruime kant zijn.

Afgezet tegen de ratio van 1,4 is het weerstandsvermogen voor systeem (met 1,9) en voor zuiveren (met 2,0) als 'ruim voldoende' te kwalificeren. Voor beide beheren voldoet de algemene reserve ruimschoots aan de norm van 10% jaaromzet en aan de minimumomvang van 1,4. Het volgende risico is niet meegekwantificeerd en wordt hier alleen kwalitatief benoemd.

N.V. Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)

SNB verwerkt zuiverings-slib in een slibverbrandingsinstallatie voor haar aandeelhouders en voor externe klanten. Waterschap Regge en Dinkel is aandeelhouder in de vennootschap. De overige aandeelhouders van SNB zijn de waterschappen Aa en Maas, Brabantse Delta, De Dommel, Rivierenland en Scheldestromen.

SNB is in het verleden enkele fiscale en financiële transacties aangegaan. Bij de toetreding in 2009 van waterschap Regge en Dinkel hebben de oorspronkelijke aandeelhouders waterschap Regge en Dinkel gevrijwaard van enige aansprakelijkheid of schade die mogelijk zou kunnen ontstaan uit deze transacties. Op deze transacties loopt het waterschap dan ook geen risico. Het grootste risico dat wordt onderkend ten aanzien van deze deelneming is een eventuele onderbezetting van de slibverbrandingsinstallatie. De bezettingsgraad zal de komende jaren onder druk komen te staan door innovaties op de rioolwaterzuiveringsinstallaties in Nederland. Wanneer deze innovaties doorzetten, zal in Nederland naar verwachting een (lichte) overcapaciteit ontstaan aan verwerkingscapaciteit van zuiverings-slib. Een onderbezetting van de slibverbrandingsinstallatie leidt tot hogere verwerkingskosten voor de aandeelhouders.

3.6 Financiering

Algemeen

De vooruitzichten op een voorzichtig economisch herstel binnen de Eurozone hebben er in 2013 toe geleid dat de rente op zowel de geld- als kapitaalmarkt enigszins is gestegen. Deze economische vooruitzichten zijn voor de Europese Centrale Bank aanleiding om een ruim monetair beleid te blijven hanteren. Hierdoor is met name de rente op de geldmarkt op een relatief laag niveau gebleven.

Geldmarkt (voor leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar)

Op de geldmarkt is de rente voor kasgeldleningen met een looptijd van 3 maanden in 2013 iets gestegen, maar nog steeds op een relatief laag niveau gebleven. Vanaf een niveau van 0,13% begin 2013 is de rente voorzichtig opgelopen tot een niveau van 0,33% eind december 2013. Het waterschap heeft 88 kasgeldleningen afgesloten in 2013 voor een totaalbedrag van k€ 235.000,= en voor een gemiddeld bedrag van k€ 8.393,=.

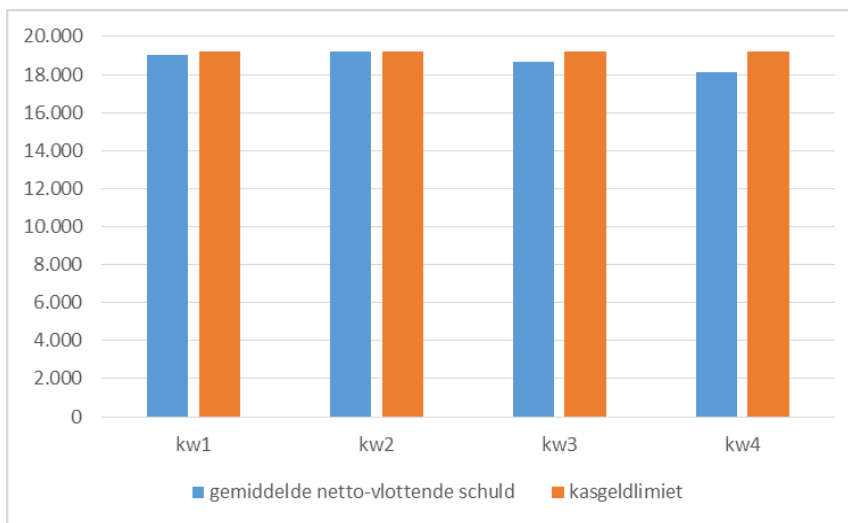
Het gewogen gemiddelde rentepercentage voor deze leningen bedroeg 0,069% (met een looptijd van gemiddeld 26 dagen).

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft de grens aan tot welk bedrag het waterschap zijn activiteiten met kort geld mag financieren. Dit om het renterisico te beperken bij snel oplopende rentepercentages en om een solide financiering te kunnen waarborgen. Bij de berekening van de limiet wordt uitgegaan van de gemiddelde netto vlottende schuld per kwartaal.

De kasgeldlimiet in 2013 bedroeg 23 procent van het begrotingstotaal van k€ 83.521 = k€ 19.210. De kortlopende financiering is in 2013 gemiddeld per kwartaal binnen de kasgeldlimiet gebleven. Zie hierover nader bijlage 10, modelstaat A.

Figuur 4: Gebruik kasgeldlimiet 2013

Kapitaalmarkt (voor leningen met een looptijd langer dan 1 jaar)

De rente op de kapitaalmarkt voor tienjarige vaste geldleningen (aflossing ineens) heeft in 2013 aanzienlijke schommelingen laten zien. Vanaf begin januari 2013 is de rente van een niveau van 2,37%, na fluctuaties, per saldo gestegen tot een niveau van 2,88% per eind december 2013. In 2013 zijn onderstaande vaste geldleningen afgestort c.q. gecontracteerd.

Tabel 33: Afgesloten vaste geldleningen

Contract-datum	Bedrag lening	Rente-percentage	Looptijd	Stortings-datum	Reden financiering
28-02-13	K€ 13.500.	2,43%	16 jaar lineair	28-02-13	Voorziening in kapitaalbehoefte 2013
23-05-13	K€ 5.000.	2,33%	10 jaar vast	23-05-13	Voorziening in kapitaalbehoefte 2013
02-07-13	K€ 5.000.	2,449%	15 jaar lineair	02-07-13	Voorziening in kapitaalbehoefte 2013
31-07-13	K€ 5.000.	2,459%	16 jaar lineair	31-07-13	Voorziening in kapitaalbehoefte 2013
30-08-13	K€ 5.000.	2,72%	16 jaar lineair	30-08-13	Voorziening in kapitaalbehoefte 2013
Totaal	K€ 33.500.				
Kader AB	K€ 55.000.				

Tabel 34: Geldleningen afgesloten in 2012 en in het 1e kwartaal 2013 ontvangen

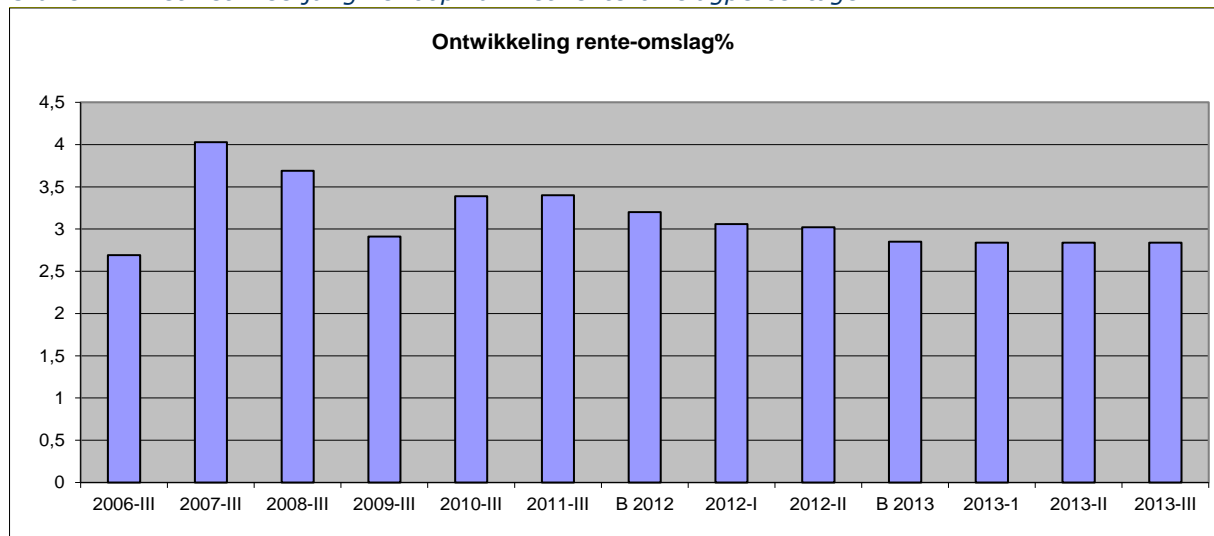
Contract-datum	Bedrag lening	Rente-percentage	Looptijd	Stortings-datum	Reden financiering
22-05-12	K€ 10.000.	2,97%	10 jaar vast	02-01-13	Voorziening kapitaalbehoefte 2013

Tabel 35: Renteontwikkeling 2013

Renteontwikkeling 2013	Begroting 2013	Berap 2013-I	Berap 2013-11	Jaarverslag 2013
Geldmarkt	0,45 %	0,13 %	0,21 %	0,33 %
Kapitaalmarkt	3,20 %	2,37 %	2,90 %	2,88 %
Renteomslagpercentage.	2,85 %	2,84 %	2,84 %	2,84 %

Het bij de bestuursrapportage 2013-II verwachte renteomslagpercentage van 2,84% is ultimo 2013 ook definitief vastgesteld op 2,84%. Zie de grafiek hieronder voor het meerjarig verloop van dit percentage.

Grafiek 1: met het meerjarig verloop van het rente-omslagpercentage.

Renterisiconorm

De renterisiconorm moet het renterisico beperken door de looptijden van langlopende geldleningen zoveel mogelijk te spreiden. Jaarlijks mag het bedrag aan aflossingen en het leningbedrag dat in aanmerking komt voor renteherziening niet hoger zijn dan de berekende renterisiconorm. Deze norm is vastgesteld op 30%

van het begrotingstotaal 2013. Ultimo 2013 waren er geen leningen waarvan de rente eenzijdig kon worden herzien.

In het jaar 2013 was de renterisiconorm voor het waterschap k€ 25.056,= (30% van k€ 83.521,=). Het bedrag aan in 2013 uitbetaalde aflossingen bedroeg k€ 28.825,=. In dit aflossingsbedrag zijn ook de aflossingen ad k€ 11.900,= inbegrepen van de op 1 juli 2010 overgenomen geldleningen van de Waterlandstichting. De norm wordt hierdoor in 2013 incidenteel met k€ 3.769,= overschreden.

Via Modelstaat B in de bijlage wordt een beeld gegeven van het verloop van het renterisico over de jaren 2014 tot en met 2017. Uit de staat blijkt dat in deze jaren de norm naar verwachting niet zal worden overschreden.

Vanwege de fusie van het waterschap per 1 januari 2014 met waterschap Velt en Vecht vertonen de in deze tabel genoemde cijfers overigens forse afwijkingen ten opzichte van het verslagjaar 2013.

Valutarisico

Het waterschap heeft in 2013 geen transacties afgesloten waardoor valutarisico wordt gelopen.

Kasbeheer

Voor het voeren van een zo optimaal mogelijk kasbeheer is een liquiditeitsbegroting opgesteld. Deze vormt de basis voor het aantrekken van benodigde financieringsmiddelen. Het krediet in rekening-courant is verstrekt door de Nederlandse Waterschapsbank. Voor het aantrekken van de kasgeldleningen worden minimaal drie offertes aangevraagd. Van de in 2013 gecontracteerde kasgeldleningen zijn er zeven afgesloten bij Aegon, één bij Achmea, drie bij Optas Pensioenen, één bij Interpolis en zestien bij de Nederlandse Waterschapsbank.

Het uitzetten van overtollige gelden is in 2013 niet aan de orde geweest.

Garantstellingen

Het waterschap heeft zich met de andere deelnemende waterschappen garant verklaard voor al hetgeen de Nederlandse Waterschapsbank van het gemeenschappelijk belastingkantoor Lococensus/Tricijn te vorderen heeft of zal hebben.

Het waterschap zal met inachtneming van specifiek bij reglement vastgestelde kostenverdeelsleutels, met de andere deelnemende waterschappen in de gemeenschappelijke regeling, er steeds zorg voor dragen dat het Waterschapshuis te allen tijde over voldoende financiële middelen beschikt om aan zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.

3.7 Verbonden partijen

Met verbonden partijen worden rechtspersonen bedoeld, waarin het waterschap een bestuurlijk en financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van een stemrecht. Financieel belang is wanneer het waterschap de middelen ter beschikking heeft gesteld en die kwijt is in het geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op het waterschap kunnen worden verhaald.

Het Waterschap Regge en Dinkel heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen waaronder gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen.

De belangrijkste verbonden partijen worden hieronder beschreven. In deze paragraaf verbonden partijen wordt naast de bijdrage van de verbonden partijen in de doelstellingen van het waterschap, het belang van de verbonden partijen ook ingegaan op eventuele nieuwe verbonden partijen, het beëindigen van relaties met bestaande verbonden partijen, wijzigingen bij of ten aanzien van bestaande verbonden partijen en eventuele problemen bij bestaande verbonden partijen. In 2013 zijn er geen nieuwe verbonden partijen bijgekomen.

Tabel 36: verbonden partijen, financieel

Verbonden partijen	Verplichte afdekking van het tekort	Verstreekte garanties en geldleningen en aandelenkapitaal	Risico's afgedekt door andere partners	Overige risico's bij faillissement	Monitoren van risico's
Unie van Waterschappen	Ja, de leden in de Unie zijn gezamenlijk aansprakelijk voor de ontstane tekorten	Bekostiging via jaarlijkse bijdrage	Andere waterschappen nemen naar evenredigheid deel	Waterschappen delen samen de kosten en dragen risico naar evenredigheid	<ul style="list-style-type: none"> • Beoordeling van de begroting en de jaarrekening; • Beoordeling van het nakomen van de prestaties.

Verbonden partijen	Verplichte afdekking van het tekort	Verstreckte garanties en geldleningen en aandelenkapitaal	Risico's afgedekt door andere partners	Overige risico's bij faillissement	Monitoren van risico's
STOWA	Niet van toepassing	n.v.t.; er wordt alleen contributie betaald	-	-	-
Het Waterschapshuis	Ja, de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling zijn gezamenlijk aansprakelijk voor de ontstane tekorten	Bekostiging via jaarlijkse bijdrage	De deelnemende waterschappen nemen naar evenredigheid deel	De deelnemers moeten het tekort aanvullen	<ul style="list-style-type: none"> • Beoordeling van de begroting en de jaarrekening; • Beoordeling van het nakomen van de prestaties.
Nederlandse waterschapsbank	Nee, de aandeelhouder van een NV is niet aansprakelijk voor de schulden van de NV	Aandelenkapitaal van k€ 134 (655 aandelen A en 300 aandelen B)	Andere waterschappen en provincies nemen voor ruim 98% deel	k€ 104 voor volstorten aandelen B en verlies van het verstreckte aandelen kapitaal	Beoordelen van de jaarrekening en halfjaarberichten
Gemeenschappelijk belastingkantoor Lococensus-Tricijn	Ja, de deelnemers in een gemeenschappelijke regeling zijn gezamenlijk aansprakelijk voor de ontstane tekorten	Bekostiging via jaarlijkse bijdrage	Andere waterschappen nemen naar evenredigheid deel (deelname percentage obv besluitvorming bij de vorming van de GR).	Waterschappen moeten het tekort aanvullen	<ul style="list-style-type: none"> • Beoordeling van de begroting en de jaarrekening; •periodiek beoordeling van het nakomen van de prestaties.
NV Slibverwerking Noord Brabant	In principe zijn de aandeelhouders niet aansprakelijk voor de schulden van de NV. Een onderbezetting van de slibverbrandingsinstallatie leidt echter wel tot hogere verwerkingskosten voor de aandeelhouders.	De deelneming in de NV heeft eind 2013 een waarde van k€ 11.296	WRD is gevrijwaard van alle positieve en negatieve gevolgen van financiële en fiscale transactie die SNB voor 1 januari 2009 zijn aangegaan.	Risico is beperkt tot ingelegde aandelenkapitaal en gestorte agio	<ul style="list-style-type: none"> • Beoordeling van de begroting en de jaarrekening; • 2x per jaar deelname aan financiële overleggen; •beoordeling van het nakomen van de prestaties.

Unie van Waterschappen (UvW)

Openbaar belang: De UvW behartigt op nationaal en internationaal niveau de belangen van de waterschappen voor een goede waterstaatsverzorging binnen het waterschapsbestel. De UvW treedt namens de waterschappen op als vertegenwoordiger naar het Parlement, de Rijksoverheid en organisaties als het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging Nederlandse Gemeente (VNG). In de ledenvergadering hebben de voorzitters van de waterschappen zitting.

Vestiging: Den Haag

Financiële bijdragen: In de jaarrekening 2013 is als bijdrage aan de UvW een bedrag opgenomen van k€ 353 (begroting 2013: k€ 285).

Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA)

Openbaar belang: De STOWA is het kenniscentrum van regionale waterbeheerders in Nederland. STOWA ontwikkelt, verzamelt en implementeert kennis die nodig is om de opgaven waar de waterbeheerders voor staan, goed uit te voeren. Denk aan afvalwaterzuivering, klimaatadaptatie, het halen van chemische en ecologische waterkwaliteitsdoelstellingen en veilige regionale waterkeringen. De kennis kan liggen op toegepast technisch, natuurwetenschappelijk, bestuurlijk-juridisch en sociaal-wetenschappelijk gebied.

De leden van het bestuur van de STOWA worden benoemd uit de in de stichting deelnemende organisaties. De watergraaf van Regge en Dinkel is namens de waterschappen lid van het bestuur van de STOWA. De missie van de STOWA is het samen met regionale waterbeheerders definiëren van hun kennisbehoeften en kennisleemten op het gebied van waterbeheer en het voor en met deze beheerders ontwikkelen, bijeenbrengen, beschikbaar maken, delen en verankeren van de benodigde kennis.

Vestiging: Amersfoort

Financiële bijdragen: In de jaarrekening 2013 is als bijdrage aan de STOWA een bedrag opgenomen van k€ 328 (Begroting 2013: k€ 313).

Het Waterschapshuis (HWH)

Openbaar belang: Het Waterschapshuis was voorheen een stichting maar is in 2013 geheel overgegaan naar een gemeenschappelijke regeling. Het algemeen bestuur bestaat uit bestuurlijke vertegenwoordigers van de deelnemende waterschappen. Vanuit het algemeen bestuur is een dagelijks bestuur gevormd van vijf leden.

Bestuurlijke ontwikkelingen:

Een bestuurlijke commissie heeft in 2013 in opdracht van de Unie van Waterschappen een evaluatierapport opgesteld. Aan de waterschappen is gevraagd te reageren op de uitkomsten hiervan. Voor een second opinion heeft Regge en Dinkel een extern deskundige ingehuurd. Dat advies is opgestuurd naar HWH en andere waterschappen voorafgaand aan de AB vergadering van HWH van november 2013. In dit AB is een voorstel aangenomen om voortaan uit te gaan van een collectief deel waar de meeste waterschappen aan willen deelnemen en een facultatief deel waar men zich per project/dienstverlening voor kan opgeven. In 2014 wordt over de nadere uitwerking hiervan een besluit genomen.

Vestiging: Amersfoort

Financiële bijdragen: de bijdrage aan het Waterschapshuis in deze jaarrekening 2013 bedraagt k€ 660 (begroting 2013: k€ 695).

Nederlandse Waterschapsbank

Openbaar belang: De Nederlandse Waterschapsbank (NWB) verstrekt kredieten aan waterschappen, gemeenten, provincies, woningcorporaties en instellingen in de gezondheidszorg. De NWB is in 1954 opgericht door Nederlandse waterschappen om hen te voorzien van financiering voor hun omvangrijke investeringen na de watersnoodramp. De aandeelhouders zijn: waterschappen, provincies en het rijk.

Vestiging: Den Haag

Bestuurlijke ontwikkelingen: De directie van de NWB zal haar beleid voortzetten om in 2018 te kunnen voldoen aan de voorwaarden van het Basel III akkoord. De belangrijkste voorwaarde is het voorschrift dat het eigen vermogen vanaf 2018 tenminste 3% van het balanstotaal dient te bedragen. Dit noopt de NWB tot maximale reservering van toekomstige winsten. Er wordt daarom voorlopig geen dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Financiële bijdragen: Het waterschap heeft voor het laatst in 2011 dividend ad k€ 375 ontvangen.

Gemeenschappelijk belastingkantoor Lococensus-Tricijn

Openbaar belang: de gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijk belastingkantoor Lococensus-Tricijn (GBLT) verzorgt het heffen en innen van belastingen voor zeven waterschappen en drie gemeenten. De deelnemende waterschappen zijn Regge en Dinkel, Groot Salland, Velt en Vecht, Reest en Wieden, Rijn en IJssel, Vallei en Veluwe en Zuiderzeeland. De gemeenten Dronten, Nijkerk en Leusden zijn per 1 januari 2013 toegetreden tot het GBLT. Het algemeen bestuur wordt gevormd door bestuurders van de deelnemende waterschappen en gemeenten. Vanuit het algemeen bestuur is een dagelijks bestuur gevormd van drie leden.

Vestigingen: Zwolle en Harderwijk

Financiële bijdragen: In deze jaarrekening is een bijdrage aan GBLT van k€ 2.633 opgenomen, bestaande uit de definitieve bijdrage 2013 van k€ 2.821 en de afrekening 2012 van -k€ 187. In de begroting 2013 is k€ 2.938 opgenomen.

NV Slibverwerking Noord Brabant

Openbaarbelang: SNB verwerkt zuiveringsslib in een slibverbrandingsinstallatie voor haar aandeelhouders en voor externe klanten. Het waterschap Regge en Dinkel is, na ruim tien jaar externe klant te zijn geweest per 1 januari 2009 toegetreden als aandeelhouder. De overige aandeelhouders van SNB zijn de waterschappen Aa en Maas, Brabantse Delta, De Dommel, Rivierenland, Scheldestromen. Deze waterschappen leveren vanuit hun besturen ieder één lid voor de Raad van Commissarissen, die daarnaast een onafhankelijke president-commissaris kent.

Vestiging: Moerdijk

Bestuurlijke ontwikkelingen: SNB is in het verleden enkele fiscale en financiële transacties aangegaan. Bij de toetreding van Regge en Dinkel hebben de oorspronkelijke aandeelhouders Regge en Dinkel gevrijwaard van enige aansprakelijkheid of schade die mogelijk zou kunnen ontstaan uit deze transacties. Op deze transacties loopt Regge en Dinkel dan ook geen direct risico. Het grootste risico voor ons waterschap is een onderbezetting van de slibverbrandingsinstallatie (SVI). Een onderbezetting van de SVI leidt tot hogere verwerkingskosten voor de aandeelhouders. SNB is in overleg met marktpartijen en de aandeelhouders om een volledige bezetting van de SVI voor langere tijd veilig te stellen.

Financiële bijdragen: De bijdrage in deze jaarrekening 2013 bedraagt k€ 3.070 (begroting 2013: k€ 3.096).

3.8 Bedrijfsvoering

Een toelichting op de bedrijfsvoering in 2012 treft u aan in paragraaf 2.3. Dit betreft de programmaverantwoording van programma 3: besturen en organiseren.

3.9 EMU-saldo

Het EMU-saldo is het totaal aan inkomsten min de uitgaven van de Rijksoverheid en de decentrale overheden, waaronder de waterschappen. Ter bescherming van de euro is in het EU-stabiliteitspact onder andere vastgelegd dat het EMU-tekort niet meer mag bedragen dan 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Hierin heeft de Rijksoverheid een aandeel van 2,5% en de decentrale overheden een aandeel van 0,5%. Het aandeel van de waterschappen is oorspronkelijk bepaald op maximaal 0,05%.

Op basis van deze referentiewaarde bedraagt het maximaal toegestane tekort voor ons waterschap in 2013 € 9,3 miljoen. Door de investeringen in 2013 is het EMU-tekort hoger dan de referentiewaarde en komt uit op € 16,9 miljoen. De investeringen zijn onvermijdelijk vanwege het behalen van ILG-subsidies waarvoor 2013 het laatste jaar is.

Tabel 37: EMU-saldo

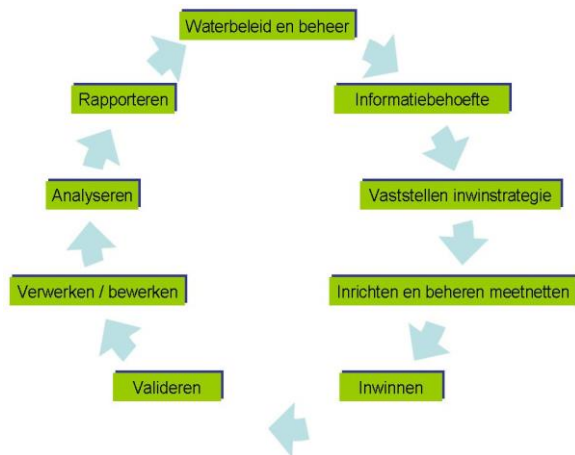
	EMU-SALDO (bedragen in k€)	B 2013	JR 2013	Toelichting
1	<u>EMU-exploitatiesaldo</u>			
	-/- voorgenomen dotaties/onttrekkingen aan reserves	1.493	788	zie par. 5.3
	-/- opbrengstsoort geactiveerde lasten	-5.746	-5.314	zie par. 5.2
2	<u>Invloed investeringen</u>			
	- bruto-investeringen (excl. geactiveerde lasten)	-39.611	-42.896	zie bijlage 2
	+ investeringssubsidies	9.566	12.322	zie par. 1.4
	+ verkoop materiële en immateriële activa	0	0	
	+ afschrijvingen	16.183	17.667	zie par. 6.2
3	<u>Invloed voorzieningen</u>			
	+ toevoegingen aan voorzieningen tlv exploitatie	297	1.355	zie bijlage 5b
	- onttrekkingen aan voorzieningen tbv exploitatie	0	-363	zie par. 5.5.2
	- betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-786	-449	zie bijlage 5b
	+ evt. externe vermeerderingen van voorzieningen	0	0	
4	<u>Invloed reserves</u>	0	0	
5	<u>Deelnemingen en aandelen</u>	0	0	
	Totaal	-18.604	-16.890	

4 Stand van zaken watersysteem

Inleiding

Monitoring van het watersysteem levert informatie voor de evaluatie van watersysteembeheer en -beleid. Zo kan het waterschap de effecten van de genomen beleid- en beheermaatregelen in beeld brengen en vervolgens afzetten tegen de beleidsdoelen. De informatie dient tevens als bron voor de aanpassing van beleid. Monitoring geeft namelijk de toestand, ontwikkelingen en trends van en in het watersysteem weer. De gemeten effecten zijn het gevolg van externe invloed, zoals klimaatverandering, en de maatregelen die zijn uitgevoerd door zowel het waterschap als andere stakeholders. Het bovenstaande staat weergegeven in de monitoringscyclus (Figuur 5), waarvan het watersysteembeheer en -beleid het begin en einde van de cyclus is.

Figuur 5: Monitoringscyclus

4.1 Hydrologie

De veerkracht van het watersysteem wordt bepaald door de regulerende kunstwerken, retentiegebieden, de inrichting en dimensies van de waterlopen en de bergingscapaciteit in de grond. In droge perioden wordt in droogtegevoelige gebieden het watertekort waar mogelijk gecompenseerd door water in te laten uit de Twentekanalen of uit de interne watervoorraad. Deze paragraaf beschrijft de afvoer en het peilverloop en de mate van normoverschrijding in 2013. Hiertoe zijn een aantal meetlocaties in het waterschapsgebied als referentiepunten vastgesteld. Aan de hand van de metingen is de situatie in kaart gebracht.

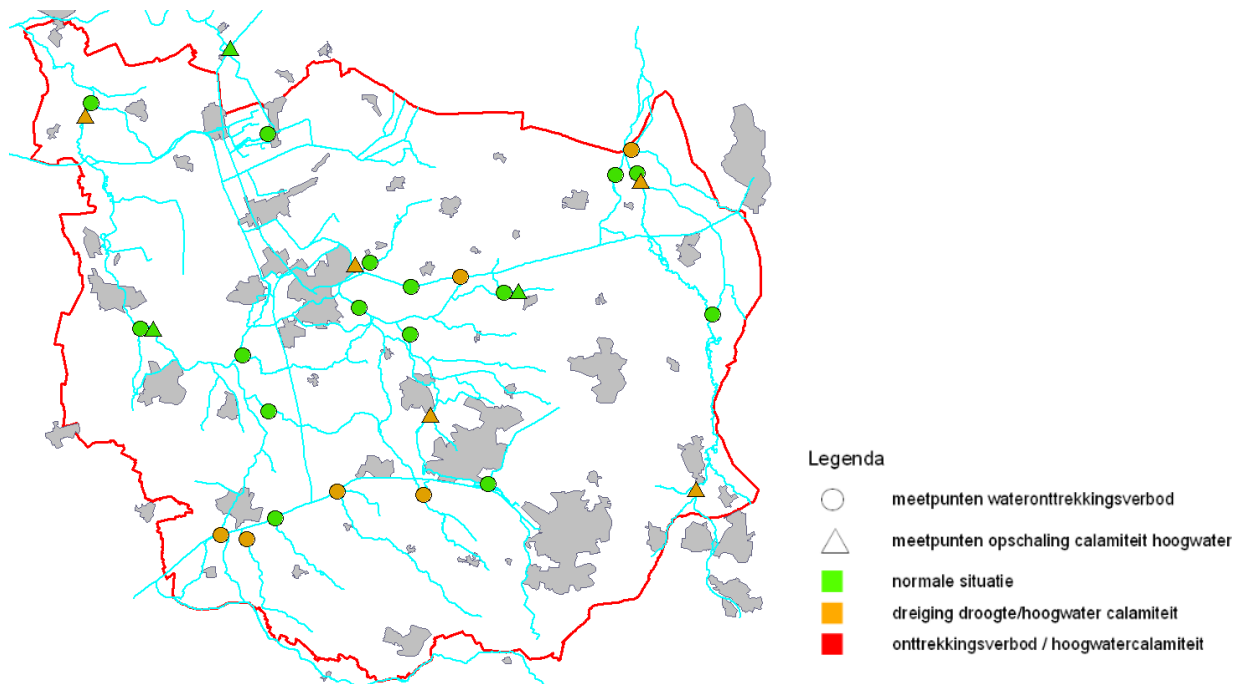
Watersysteem in natte perioden

De alarmfasen voor opschaling calamiteit hoogwater zijn eenduidig vastgesteld voor een selectie van negen meetlocaties in de hoofdwatersystemen. Per opschalingsfase zijn voor deze locaties overschrijdingsgrenzen voor de afvoer en voor het peil vastgelegd. De driehoeken op de kaart geven aan of er wel of geen sprake was van overschrijding van de opschalingsfasen. In 2013 waren er in januari, september en november afvoerpieken, waarvan die in november de hoogste was. Deze bleef nog wel onder de jaarlijkse HW-afvoer. Er was sprake van een enigszins dreigende situatie, waarbij het Banisgemaal en onder andere de retentiegebieden Woolde en het Genseler zijn ingezet. In Figuur 2 zijn daarom een aantal driehoeken geel.

Watersysteem in droge perioden

In het kader 'Besluit tot verbod op wateronttrekking' zijn voor 23 stroomgebieden meetpunten ingericht waar het peil en de afvoer wordt gemeten. Elk gebied heeft een vastgestelde onderschrijdingsgrens van de afvoer, waarop een onttrekkingsverbod uitgeschreven kan worden. Aan de hand van de meetresultaten is per gebied de toestand van 2013 in beeld gebracht (figuur 2). In 2013 was er in een aantal gebieden sprake van een dreigende droogte, maar leidde dit niet tot een wateronttrekkingsverbod. Van de betreffende gebieden zijn de bolletjes geel ingekleurd.

Figuur 6: Watersysteem in droge en natte perioden

Hydrologische gebeurtenissen 2013

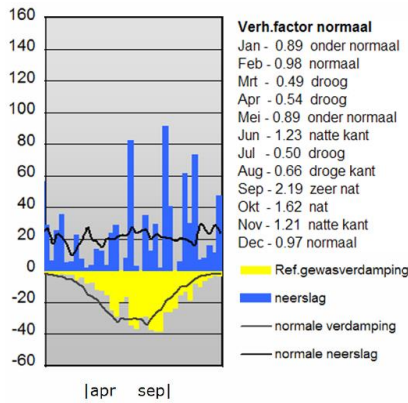
Het weer

Het jaar 2013 kenmerkte zich door een zeer koude eerste helft. De lente was sinds 1970 niet meer zo koud geweest. Hierdoor was gemiddelde jaartemperatuur laag en wordt 2013 in de jaarstatistiek een koud jaar genoemd. Dit is bedrieglijk, want de zomer kenmerkte zich door zeer warme maanden met relatief veel tropische dagen. De maand juli was zelfs bijzonder warm. Het zeer warme weer hield tot half september aan. Dit is opvallend lang. In het begin van september was er zelfs nog even sprake van tropische temperaturen. Daarna bleef het nog zacht van oktober tot begin november. Pas medio november trad de winterkou in.

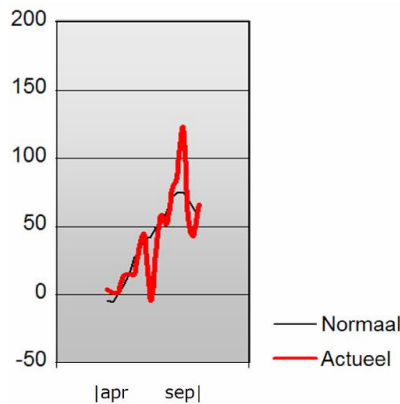
Neerslag (Figuur 7)

De totale neerslagsom in Twente in 2013 lag met gemiddeld 770 mm in de buurt van het langjarig gemiddelde van ca. 780 mm. Het jaar kenmerkte zich door grote verschillen in de maandelijkse neerslag met afwisselend zeer natte en droge perioden. De 24-uurs extremen vielen van 20 juni op 21 juni en met name in de stedelijke gebieden. In Almelo, Hengelo en Enschede viel ruim 50 mm. Dit had veel wateroverlast in de straten tot gevolg. Op 8 en 10 september was er wederom sprake van extreme neerslag, met 60 mm gemeten in Hengelo en vliegbasis Twente. De hele maand september was een zeer natte maand, met ruim twee keer zoveel regen dan normaal. Overige wat natte maanden waren juli, oktober en november. Op 4 november waren er lokale buien die een hoogwatersituatie in de Bornsebeek veroorzaakten en werd het Banisgemaal een dag is ingezet. Droge maanden waren maart, april, juli en augustus.

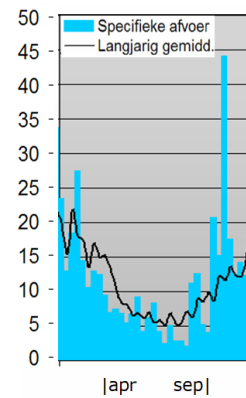
Figuur 7: neerslag en verdamping 2013

Figuur 8: Cumulatief neerslagtekort zomerhalfjaar 2013

Figuur 9: Specifieke afvoer Regge 2013

Neerslagtekort - droogte (Figuur 8)

Ondanks de betrekkelijk droge lentemaanden, was de verdamping gering in dit koude voorjaar. Het neerslagtekort (neerslag minus verdamping) bleef hierdoor normaal met even een kortdurend overschot na de buien op 20 juni. Door de hoge zomerse temperaturen was het normale neerslagtekort al weer snel bereikt. In augustus was het tekort zelfs ruim gestegen tot ca. 50 mm boven normaal. Na de zeer natte maand september daalde het tekort tot onder normaal.

Onttrekkingsverbod/berekening:

Kritieke droogtesituaties traden eind augustus op in de stroomgebieden van de Poelsbeek, Bornerbroeksewaterleiding, Oude Boven Regge, Fleringer Molenbeek en Geele beek. Dankzij de vele neerslag in september behoefde uiteindelijk geen wateronttrekkingsverbod voor berekening te worden ingesteld.

Afvoer (Figuur 9)

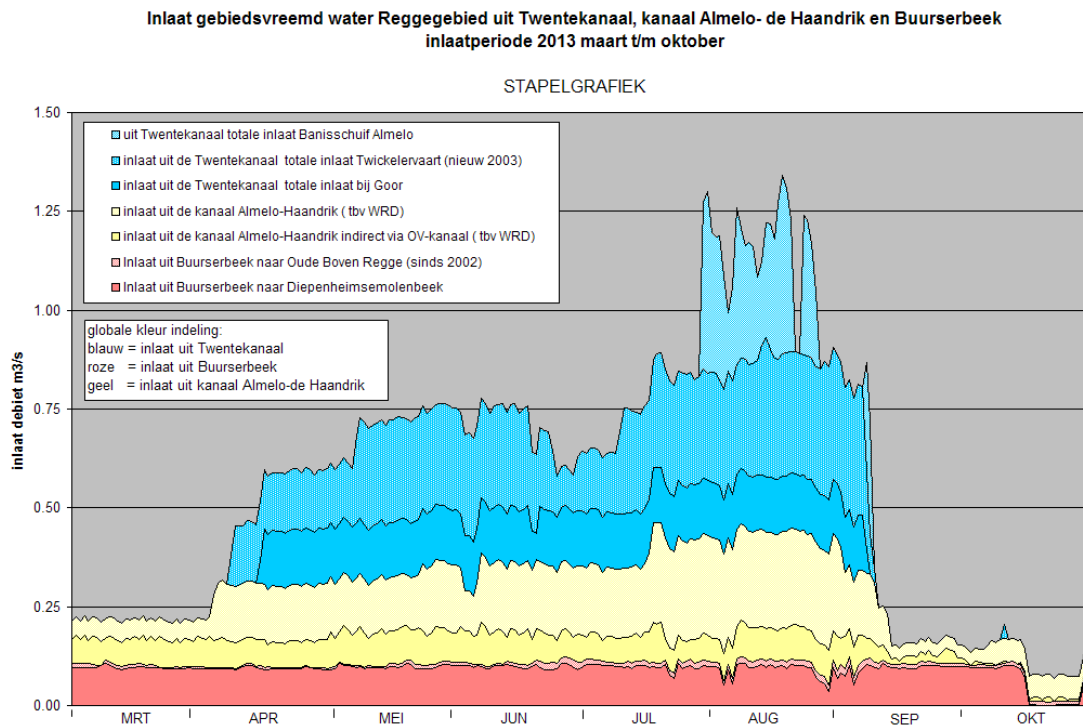
Lage afvoer: Het jaar 2013 werd in de periode van maart tot en met augustus gekenmerkt door lage afvoeren onder normaal. Dit kwam zowel door de droge lente als door de vele verdamping in de zomermaanden.

Hoge afvoeren: Na de extreem natte periode eind september en de natte maand augustus steeg de gemiddelde decade afvoer in de Regge ver boven normaal. Eind augustus was de afvoer zelfs drie keer hoger dan normaal. Het Banisgemaal in Almelo is dit jaar twee keer ingezet, op 10 september en 4 november. Ondanks de vele regen was er ook dit jaar weer geen sprake van overschrijding van de jaarlijkse hoogwater-dagafvoer van zowel de Regge als de Dinkel.

Compensatie watertekort (Figuur 10)

Na de droge voorjaarsmaanden maart en april is het waterschap in de loop van april begonnen met waterinlaat vanuit de kanalen. Hierna hebben de inlaten gedurende de warme zomermaanden continu open gestaan tot begin september. In de grafiek is te zien dat vanaf de extreme buien in september de inlaten bijna geheel zijn gestopt.

Figuur 10: Wateraanvoer/inlaat Reggegebied

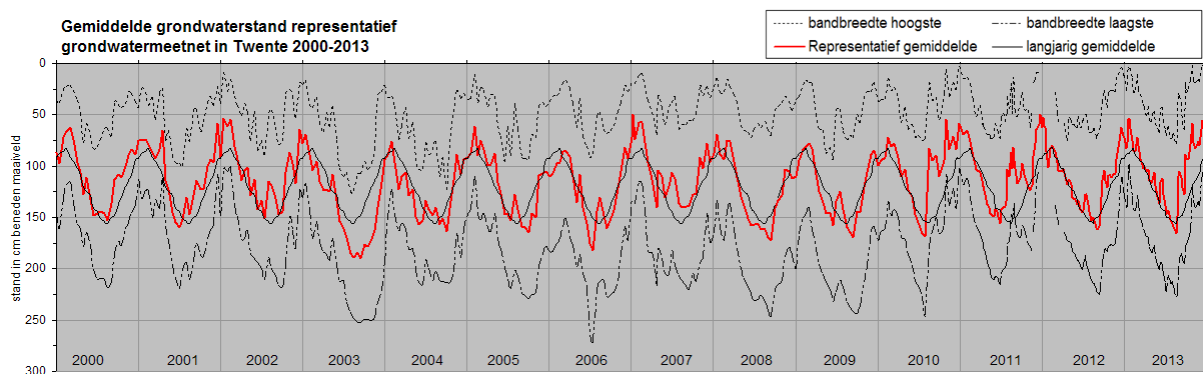

Grondwaterverloop (Figuur 7)

Het grondwaterverloop weerspiegelt globaal de waterbalans van het gebied. Het jaar 2013 startte met een grote buffer nog ten gevolge van de natte periode van december 2012. Door deze buffer en de zeer koude lentemaanden bleef het grondwater, ondanks de droge periode, op peil. Dit dankzij de geringe verdamping.

In de natte maand september steeg het grondwater tot ver boven normaal en de hoge stand bleef aanhouden tot eind december. Terugkijkend wordt 2013 gekenmerkt door een jaar met hoge grondwaterstanden in januari en het laatste kwartaal.

Figuur 11: Grondwaterverloop

4.2 Kwaliteit

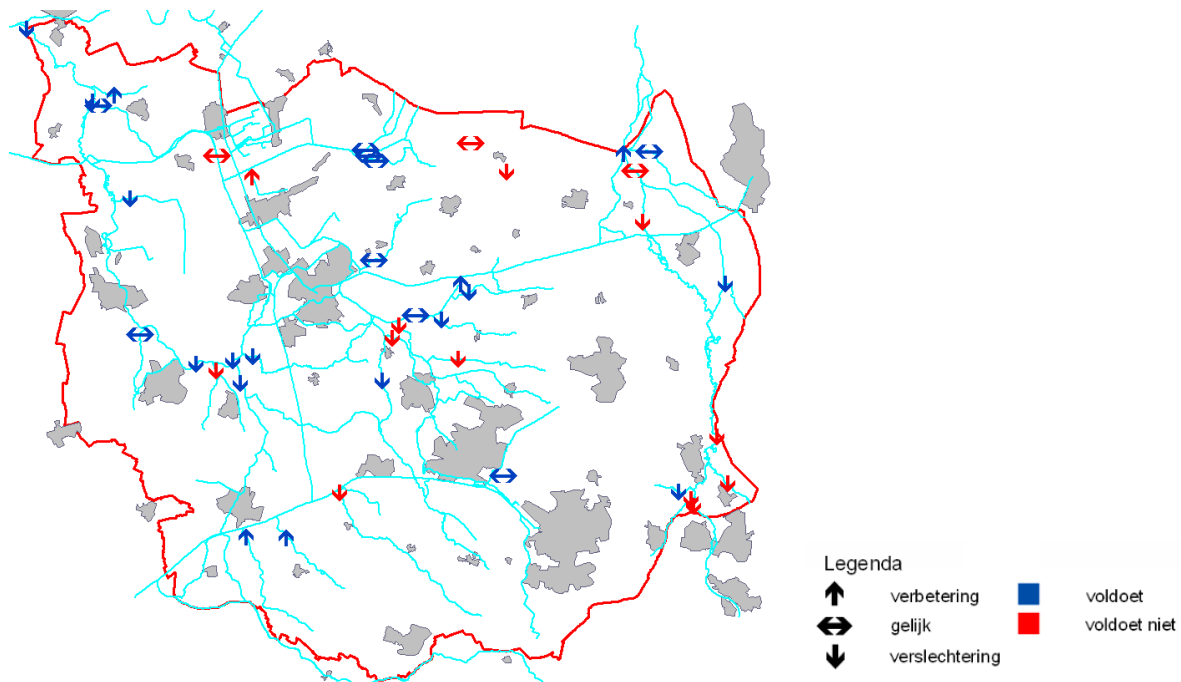
Stikstof en ammonium (Figuur 11)

Het gehalte aan totaalstikstof voldoet op ruim 60% van de meetlocaties aan de huidige doelen conform de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). In 2013 is op 6% van de meetlocaties een verbetering te zien ten opzichte van 2012, terwijl op 23% van de locaties de kwaliteit verslechtert. De ontwikkeling van 2012 naar 2013 lijkt wat negatief. De relatief grillige weersomstandigheden met afwisselend droge en natte periodes (zie paragraaf hydrologie) veroorzaken meer uitspoeling van voedingsstoffen in het zomerhalfjaar en beïnvloeden de waterkwaliteit in het jaar 2013 negatief. De ontwikkeling vanaf 2000 laat een licht positief stijgende lijn zien. Vooral de kwaliteitsklasse *slecht* komt niet meer voor.

Het beeld voor stikstof in de vorm van ammonium wijkt af van het beeld van het totaal stikstofgehalte. Het percentage meetlocaties dat voldoet is met 90% een stuk hoger. Verbetering is te zien op 24% van de meetlocaties. Op 7% van de locaties is de kwaliteit in 2013 afgenomen.

Zuurstof voldoet op 90% van de locaties aan de KRW-doelstelling, de slecht scorende locaties hebben over het algemeen te maken gehad met een verminderde afvoer in het zomerhalfjaar.

Figuur 12: toestand en ontwikkeling stikstof in oppervlaktewater

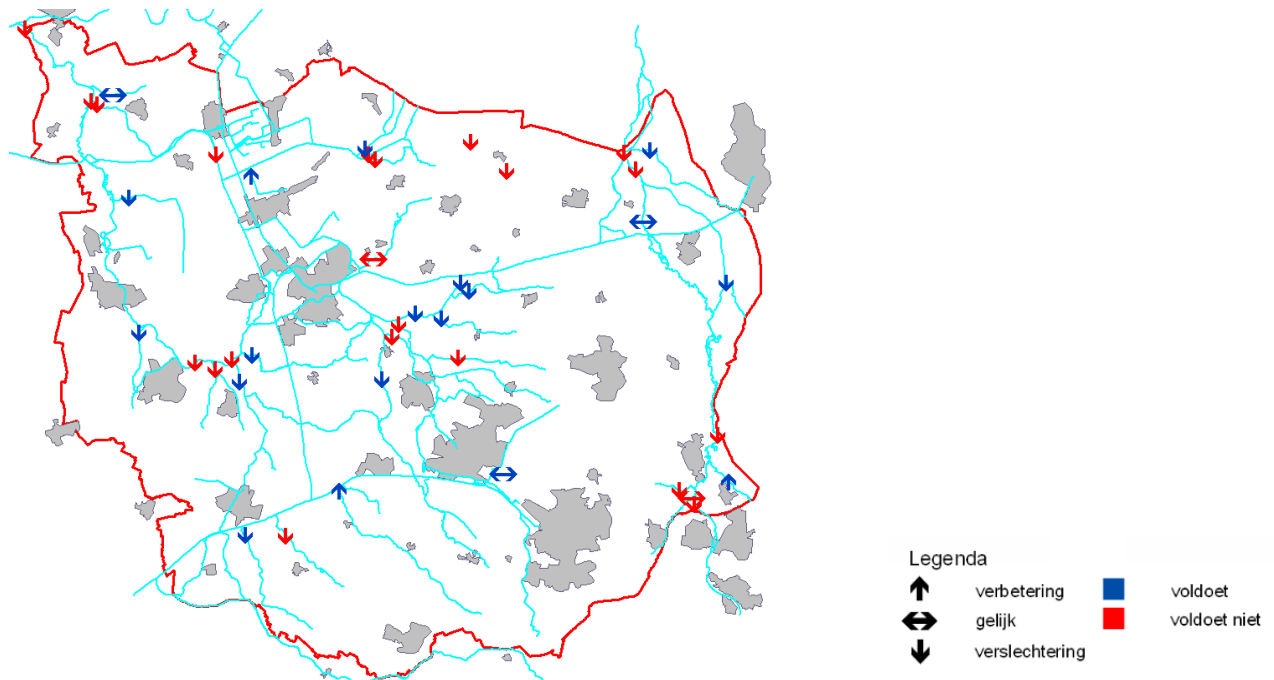
Fosfaat (Figuur 13)

Ook voor fosfaat zien we in 2013 een licht negatief beeld ten opzichte van 2012. De kwaliteit verbetert of blijft gelijk op 20% en neemt iets af op 80% van de meetlocaties. Ook voor fosfaat zijn de meteorologische en hydrologische omstandigheden hier debet aan.

Het percentage meetlocaties dat voldoet aan de KRW-doelstellingen is 46%. Vooral in de met effluent gevoede waterlopen wordt niet aan de doelstelling voldaan. De langjarige ontwikkeling laat een stabilisatie zien. Een te hoge concentratie aan voedingsstoffen als stikstof en fosfaat heeft een negatieve invloed op de algehele waterkwaliteit. Zo kan er overmatige plantengroei optreden en worden kenmerkende beekgerelateerde soorten verdrongen door minder gevoelige soorten. Bij

lage stroomsnelheden en in stilstaande wateren kan een teveel aan voedingsstoffen tot algenbloei en blauwalgproblemen leiden.

Figuur 13: toestand en ontwikkeling fosfaat in oppervlaktewater

Gewasbeschermingsmiddelen

Ondanks de positieve inzet van de agrarische sector om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te verduurzamen, is het aantal gewasbeschermingsmiddelen dat bij metingen wordt aangetoond nog altijd vrij hoog. In 2013 werden 55 verschillende stoffen aangetoond waarvan er 19 in vrij hoge concentratie voorkomen en 5 de norm overschrijden. De stoffen die overschrijden wisselen jaarlijks en worden toegepast in verschillende teelten. In opdracht van het ministerie van I&M wordt momenteel gewerkt aan een landelijk meetnet voor gewasbeschermingsmiddelen gebaseerd op de tweede nota 'Duurzame gewasbescherming periode 2013 tot 2023'. Het verder terugdringen van de concentratie aan gewasbeschermingsmiddelen ligt voor een groot deel bij zorgvuldig gebruik en toepassing van de middelen en het naleven van regels zoals opgenomen in het Activiteitenbesluit Milieubeheer. Daarnaast zullen emissieroutes zoals afspoeling van percelen en erven het komende jaar verder worden onderzocht in het gebied.

Geneesmiddelen

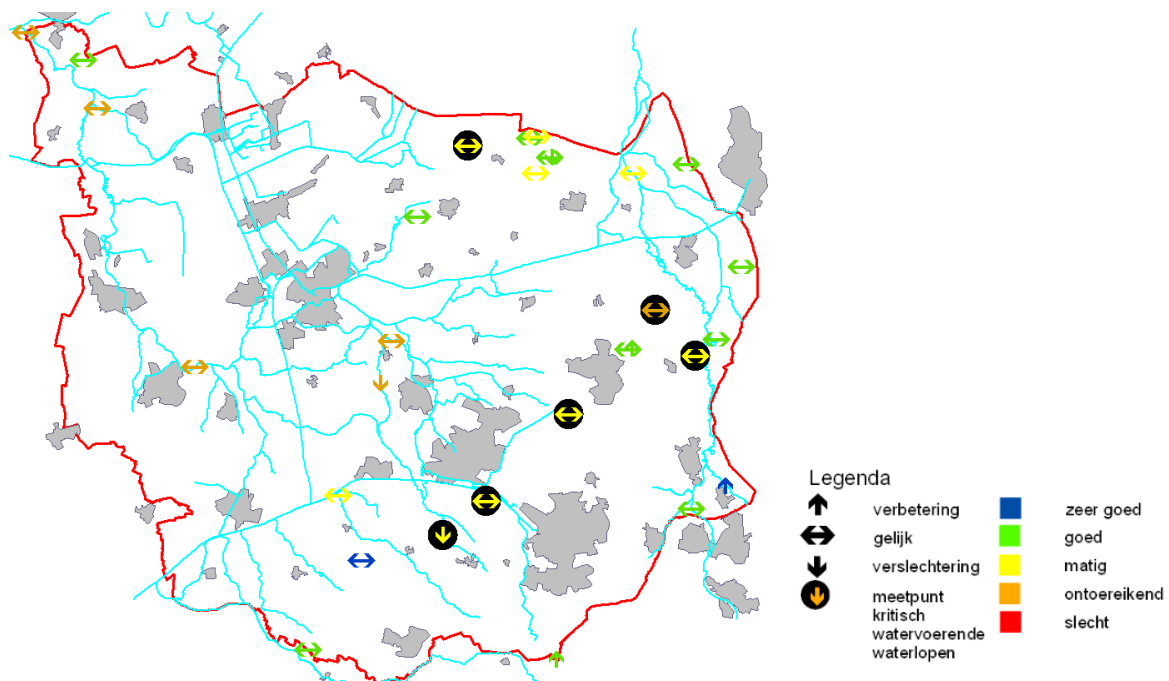
In de afgelopen jaren is er binnen het meetnet onderzoek verricht naar het voorkomen van geneesmiddelen in het oppervlaktewater. Voor deze stoffen is nog geen normering opgesteld, daarom wordt voorlopig de drinkwaternorm gehanteerd. Van de 45 onderzochte stoffen worden er 24 aangetoond in concentraties groter dan de drinkwaternorm (0,1 µg/l). Tien stoffen komen in concentraties groter dan 1 µg/l voor. De stoffen die in deze concentraties voorkomen zijn hart- en vaat middelen, antidepressiva, röntgencontrastmiddelen, anti-epileptica en diabetica.

4.3 Biologie

Jaarlijks wordt in een beperkte selectie van de voor Twente meest kenmerkende watertypen, te weten beken, bronnen en vennen, biologisch onderzoek gedaan om een beeld te krijgen van de *ontwikkelingen in de kwaliteit van het watersysteem*. Van de onderzochte wateren wordt tevens de ecologische toestand bepaald.

In beken en bronnen is met macrofauna de ecologische toestand berekend met KRW-maatlatten. In de vennen zijn sialgen gebruikt waarbij de toestand is bepaald met een niet-KRW maatlat. De toestand van 2013 is in vijf kwaliteitsklassen (slecht, ontoereikend, matig, goed en zeer goed) weergegeven in onderstaande figuur. De toestand van 2013 is vergeleken met de toestand van het jaar 2012 (verbeterd, verslechterd, gelijk gebleven). Naast de vergelijking met de toestand in 2012, is de ontwikkeling in de tijd t.o.v. 2008 of eerdere jaren beoordeeld. Het verkregen beeld is hieronder in de tekst verwoord.

Figuur 14: Toestand en ontwikkeling ecologie in oppervlaktewater

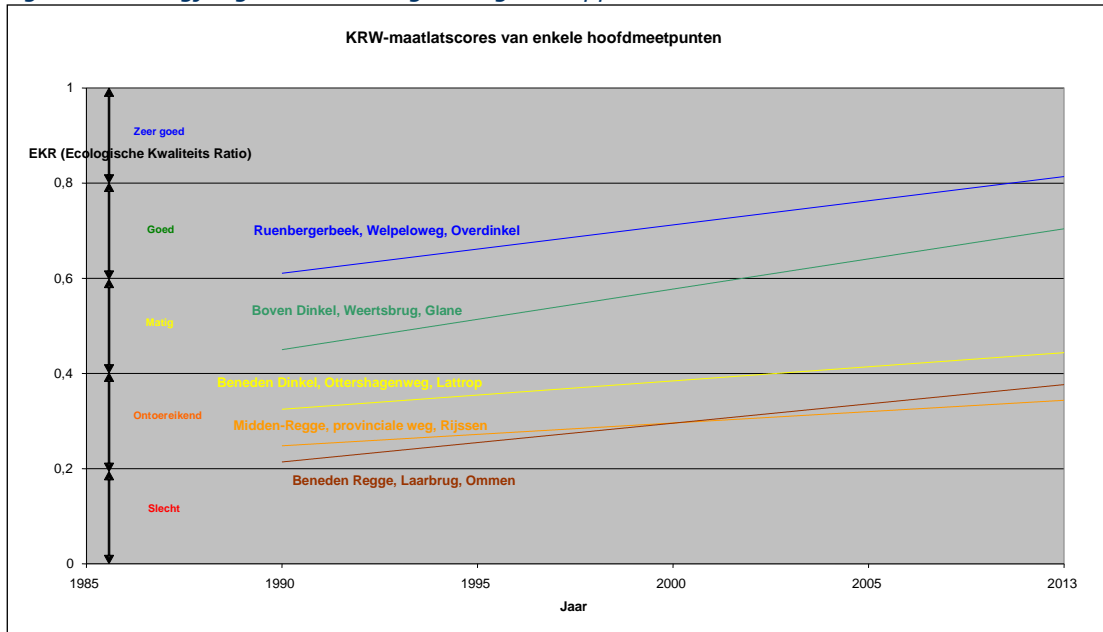

De ecologische toestand in meer natuurlijke, permanent watervoerende beken, zoals Boven Dinkel, Ruenbergerbeek en Mosbeek is goed (groen en blauw). Deze wateren kennen nog een relatief constante afvoer en stroming, een goede zuurstofhuishouding en de oevers zijn veelal nog begroeid met bomen en struiken, waardoor er relatief veel beekkenmerkende fauna voorkomt. In een groot deel van Twente is de ecologische kwaliteit echter niet goed (oranje), deze beken worden toegedeeld in de klasse ontoereikend. Deze beken zijn onvoldoende stromend vanwege overdimensionering bij basisafvoer in de zomer, kennen onvoldoende oeverbegeleidende bomen en/of de waterkwaliteit is beperkend. Dit betreft onder andere Azelerbeek, Bornse beek en de Regge. Naast de hydrologie vormt ook de morfologie een knelpunt. Hierdoor komen er weinig beekkenmerkende soorten voor. Een beperkt deel van de Twentse beken kent de toestand matig (geel). Dit betreft bijvoorbeeld Beneden Dinkel en Hagmolenbeek. Een slechte toestand (rood) komt gelukkig niet voor.

Uit lang(er)jarige meetreeksen blijkt dat de kwaliteit gelijk blijft (in dezelfde kwaliteitsklasse) of dat een lichte kwaliteitsverbetering zichtbaar is (zie Figuur 11). Dit komt door een verbetering van de

chemische waterkwaliteit a.g.v. verbeterd effluent (Dinkel, Regge), het minder frequent voorkomen van riooloverstorten en (illegale) lozingen en sanering van waterbodembodem-verontreinigingen. Hierbij is de zuurstofhuishouding een belangrijke factor. Een significante verbetering van de toestand is te verwachten indien de beken hydrologisch (kunnen) worden gedimensioneerd/ontworpen op basisafvoer in de zomer.

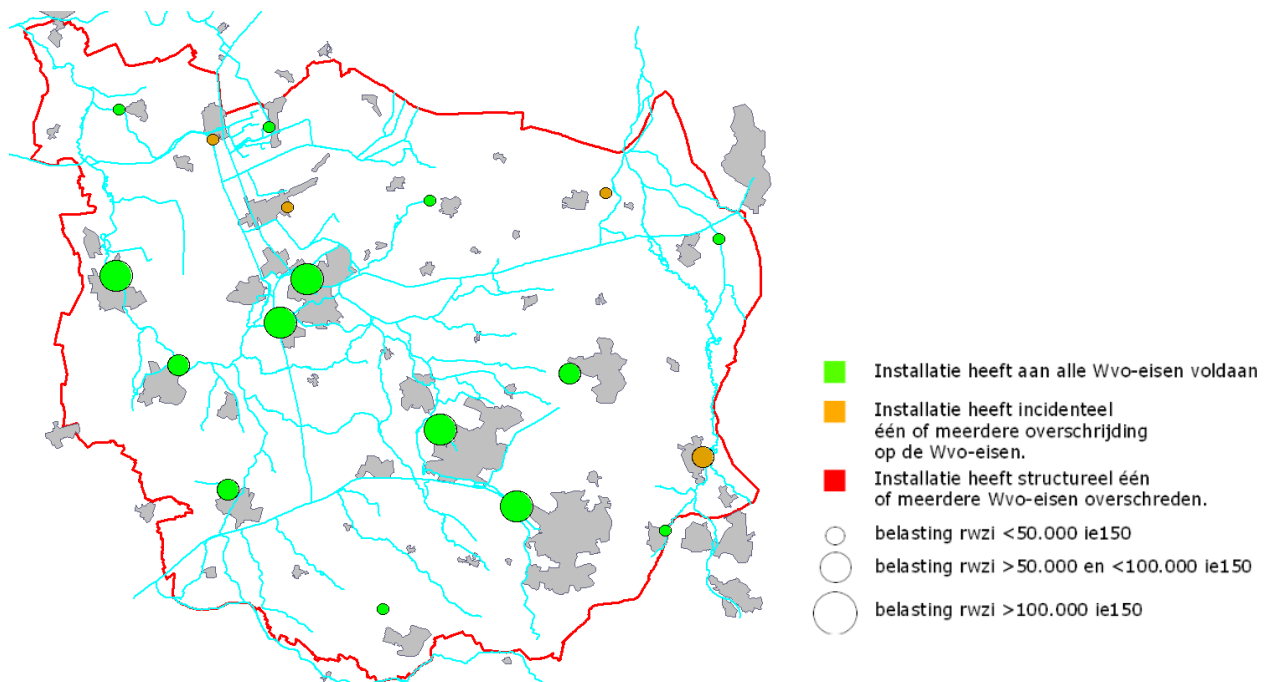
Figuur 15: Langjarige ontwikkeling ecologie in oppervlaktewater

Onder invloed van klimaatverandering en intensieve ontwatering vallen beken zomers eerder droog. Om deze ontwikkeling en haar effect te volgen wordt de toestand in een zestal kritisch watervoerende beken onderzocht. Tevens is een beperkt aantal bronnen en vennen geselecteerd om de ontwikkeling van de kwaliteit in de loop der tijd te volgen. Hiervoor geldt dat voor het signaleren van de ontwikkeling een langjarige meetreeks benodigd is. Tot nu is hier geen significante verandering waar te nemen.

4.4 Rioolwaterzuiveringsinstallaties

Figuur 16: Score RWZI aan Waterwet-eisen

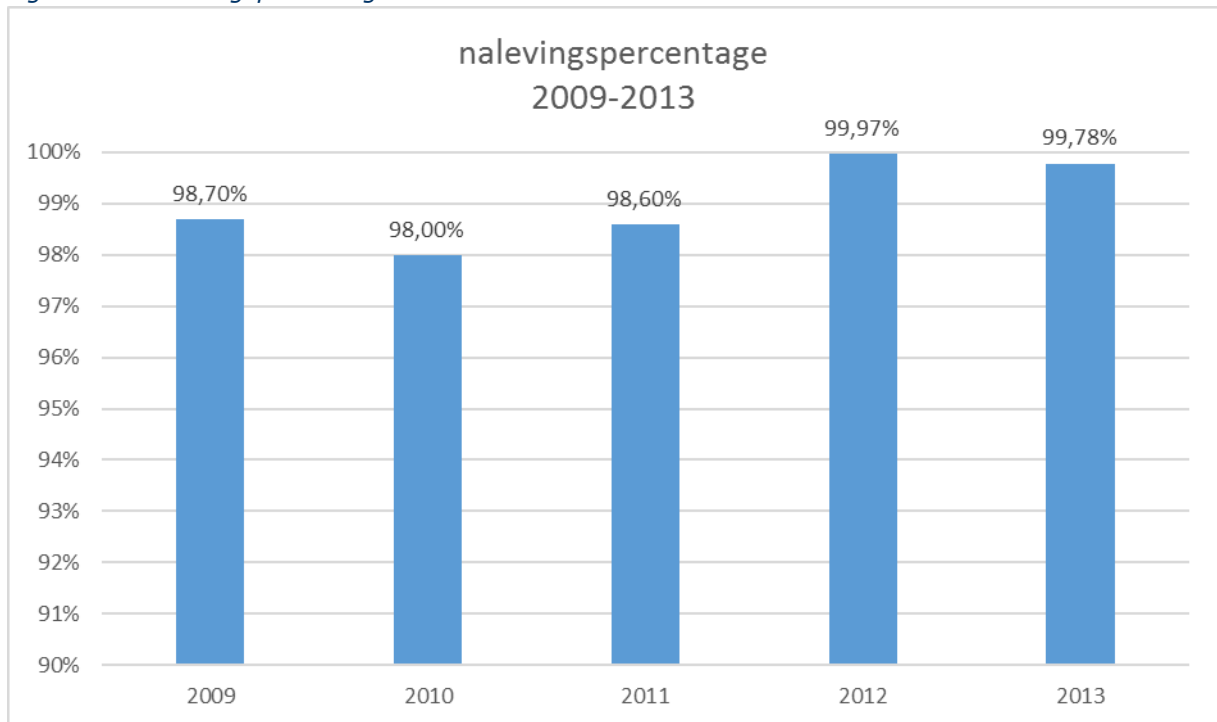
De lozingsnormen van de rwzi's binnen het waterschap Regge en Dinkel zijn gestandaardiseerd. Alle rwzi's kennen voor zes parameters dezelfde toetsingsmethodiek, met uitzondering van de rwzi's Nijverdal en Ootmarsum. De rwzi Nijverdal wordt tijdelijk getoetst aan een andere fosfaatnorm, vanwege een fosfaatlozing vanuit de industrie en de (on)mogelijkheden om deze vorm van fosfaat biologisch/chemisch te verwijderen. De rwzi Ootmarsum heeft sinds medio 2012 een aangepaste norm voor onopgeloste bestanddelen, die beter past bij de configuratie van de rwzi en tevens recht doet aan de bescherming van het ontvangende oppervlaktewater.

Vanzelfsprekend wordt er op gestuurd om de rwzi's aan alle afzonderlijke lozingsnormen te laten voldoen, wat overeenkomt met een gebiedsbreed nalevingspercentage^[1] van 100%. Over 2013 bedroeg het nalevingspercentage 99,78%, waar dit in 2012 nog 99,97% was. In totaal hebben 14 van de 18 rwzi's het gehele jaar aan alle te toetsen lozingsnormen voldaan. In 2012 waren dat 16 van de 18 rwzi's.

In 2013 hebben de rwzi's Ootmarsum, Losser, Vroomshoop en Vriezenveen niet te allen tijde aan de lozingsnormen voldaan. Op de rwzi's Losser en Vroomshoop was dit het gevolg van een incident, waarna maatregelen zijn getroffen om dit in de toekomst te voorkomen (voor Vroomshoop betrof het overigens nog de oude installatie). Op de rwzi Ootmarsum hing de overschrijding samen met de niet optimale werking van de MBR en het nageschakelde zandfilter bij hydraulische pieken in de aanvoer. In samenwerking met de leverancier van de MBR-installatie en het zandfilter en een adviesbureau is gewerkt aan optimalisatie van deze bedrijfsonderdelen. De rwzi Vriezenveen is sterk verouderd en heeft in de huidige configuratie moeite om aan de (stikstof)lozingsnormen te voldoen. Binnen de beperkte mogelijkheden die er zijn, zijn er toch nog enkele verbeteringen doorgevoerd in de processturing, waardoor de stikstofverwijdering sinds het derde kwartaal beter verloopt.

^[1] Hier is in 2011 een prestatie indicator voor vastgesteld. Het nalevingspercentage wordt bepaald volgens de landelijk standaard (benchmark zuiveringsbeheer).

Figuur 17: Nalevingspercentage 2009-2011

5 Exploitatierkening

5.1 Exploitatierkening naar programma's

Tabel 38: Exploitatierkening naar programma's

(bedragen in k€)	REKENING BEGROTING		BEGROTING	REKENING
	2012	2013	2013 na berap-II	2013
Programma's				
Beheren watersystemen	24.759	26.864	26.899	26.345
Zuiveren afvalwater	29.487	30.679	31.270	30.141
Besturen en organiseren	17.840	18.731	20.468	21.395
Totaal netto lasten	72.086	76.274	78.637	77.881
Dekkingsmiddelen				
Dividend en bonusuitkeringen	0	0	0	0
Bespaarde rente	300	237	237	257
	300	237	237	257
<u>Heffing watersysteembeheer</u>				
Verontreinigingsheffing directe lozers	291	105	255	250
Ingezetenenheffing	11.676	12.432	12.407	12.308
Kwijtschelding heffing ingezetenen	-154	-159	-159	-248
Oninbare watersysteemheffing	-315	-24	-24	-24
Heffing gebouwd	22.530	23.170	23.029	23.483
Heffing ongebouwd	3.747	3.897	3.853	3.859
Heffing natuur	55	64	65	65
Heffing waterberging	5	5	5	7
Heffing wegen	679	703	703	711
	38.514	40.193	40.134	40.411
<u>Heffing zuiveringsbeheer</u>				
Zuiveringsheffing	37.374	37.791	38.197	38.358
Kwijtschelding zuiveringsheffing	-321	-333	-333	-541
Oninbare zuiveringsheffing	-207	-120	-120	-120
	36.846	37.338	37.744	37.697
Onttrekking bestemmingsreserves	0	1.626	3.991	3.991
Dotatie bestemmingsreserves	-1.949	-3.120	-3.069	-3.069
Mutatie reserves conform AB-besluiten	-1.949	-1.494	922	922
Bezettings- en efficiencyverschillen	-147	0	-400	304
Totaal baten	73.564	76.274	78.637	79.591
Resultaatbestemming jaarrekening	-1.478	0	0	-1.710
Totaal	72.086	76.274	78.637	77.881

5.2 Exploitatierekening naar processen

Tabel 39: Overzicht van het totaal van de lasten

PROCES (bedragen in k€)	REKENING BEGROTING BEGROTING REKENING			
	2012	2013	2013 na berap-II	2013
Sturing	20.640	9.336	12.088	13.657
Relatiemanagement	1.945	2.380	2.271	2.015
Verlenen Vergunningen	1.130	1.314	1.209	1.274
Handhaven Wet- en Regelgeving	1.098	1.252	1.226	1.087
Beheren en Onderhouden Watersysteem	9.918	21.083	21.346	21.060
Herinrichten watersysteem en -keten	357	376	373	320
Onderhouden zuiveringen en kunstwerken	4.231	4.341	4.241	4.311
Zuiveren Afvalwater	25.049	26.351	26.753	25.921
Personeels- en Organisatiemanagement	1.596	2.442	1.828	1.364
Financieel Management	3.460	4.073	3.825	3.434
Informatiemanagement	510	904	1.025	644
Ondersteunende diensten	1.052	1.122	1.134	1.173
Facilitair Management	1.220	1.352	1.366	988
Laboratoriumonderzoek	-120	-52	-48	633
Totaal netto lasten ¹	72.086	76.274	78.637	77.881
Oninbare systeem-/zuiveringsheffing	522	144	144	144
Bezettings-/efficiency verschillen ²	147	0	400	-304
Geactiveerde lasten	5.309	5.747	5.989	5.314
Opbrengsten binnen processen	2.501	1.356	1.411	2.110
Totaal bruto lasten	80.565	83.521	86.581	85.145

¹ Netto lasten zijn proceslasten gesaldeerd met opbrengsten van derden en interne doorberekeningen.

² Bezettings- en efficiencyverschillen worden veroorzaakt doordat de kosten van de afdelingen op voorcalculatorische basis aan de processen worden toegerekend.

Tabel 40: Overzicht van het totaal van de baten

Dekkingsmiddelen (bedragen in k€)	REKENING BEGROTING BEGROTING			REKENING
	2012	2013	2013 na berap-II	2013
Dekkingsmiddelen				
Dividend en bonusuitkeringen	0	0	0	
Bespaarde rente	300	237	237	257
	300	237	237	257
<u>Heffing watersysteembeheer</u>				
Verontreinigingsheffing directe lozers	291	105	255	250
Ingezetenenheffing	11.676	12.432	12.407	12.308
Kwijtschelding heffing ingezetenen	-154	-159	-159	-248
Oninbare watersysteemheffing	-315	-24	-24	-24
Heffing gebouwd	22.530	23.170	23.029	23.483
Heffing ongebouwd	3.747	3.897	3.853	3.859
Heffing natuur	55	64	65	65
Heffing waterberging	5	5	5	7
Heffing wegen	679	703	703	711
	38.514	40.193	40.134	40.411
<u>Heffing zuiveringsbeheer</u>				
Zuiveringsheffing	37.374	37.791	38.197	38.358
Kwijtschelding zuiveringsheffing	-321	-333	-333	-541
Oninbare zuiveringsheffing	-207	-120	-120	-120
	36.846	37.338	37.744	37.697
Onttrekking bestemmingsreserves	0	1.626	3.991	3.991
Dotatie bestemmingsreserves	-1.949	-3.120	-3.069	-3.069
Mutatie reserves conform AB-besluiten	-1.949	-1.494	922	922
Bezettings- en efficiencyverschillen	-147	0	-400	304
Totaal baten	73.564	76.274	78.637	79.591
Resultaatbestemming jaarrekening	-1.478	0	0	-1.710
Totaal	72.086	76.274	78.637	77.881

5.3 Exploitatierekening naar kostendragers watersysteembeheer en zuiveringsbeheer

Tabel 41: Lasten verdeeld naar watersysteembeheer en zuiveringsbeheer

PROCES (bedragen in k€)	REKENING 2013	WATER- ZUIVERINGS- SYSTEEM- BEHEER 2013	
		BEHEER 2013	
Sturing	13.657	8.513	5.144
Relatiemanagement	2.015	1.977	38
Verlenen vergunningen	1.274	1.274	0
Handhaven wet- en regelgeving	1.087	1.087	0
Beheren en onderhouden watersysteem	21.060	20.999	61
Herinrichten watersysteem en -keten	320	192	128
Onderhouden zuiveringen en kunstwerken	4.311	680	3.630
Zuiveren afvalwater	25.921	-19	25.940
Personeels- en organisatiemanagement	1.364	781	583
Financieel management	3.434	1.931	1.503
Informatiemanagement	644	679	-35
Ondersteunende diensten	1.173	690	483
Facilitair management	988	605	383
Laboratoriumonderzoek	633	317	317
Totaal netto lasten ¹	77.881	39.706	38.175

¹ Netto lasten zijn proceslasten gesaldeerd met opbrengsten van derden en interne doorberekeningen.

Tabel 42: Baten verdeeld naar watersysteembeheer en zuiveringsbeheer

Dekkingsmiddelen (bedragen in k€)	REKENING 2013	WATER- SYSTEEM- BEHEER 2013	ZUIVERINGS- BEHEER 2013
Bespaarde rente	257	111	146
Waterschapsbelastingen:			
<u>Watersysteembeheer</u>			
Verontreinigingsheffing directe lozers	250	250	0
Ingezetenenheffing	12.308	12.308	0
Kwijtschelding heffing ingezetenen	-248	-248	0
Oninbare watersysteemheffing	-24	-24	0
Heffing gebouwd	23.483	23.483	0
Heffing ongebouwd	3.859	3.859	0
Heffing natuur	65	65	0
Heffing waterberging	7	7	0
Heffing wegen	711	711	0
	40.411	40.411	0
<u>Zuiveringsbeheer</u>			
Zuiveringsheffing	38.358	0	38.358
Kwijtschelding zuiveringsheffing	-541	0	-541
Oninbare zuiveringsheffing	-120	0	-120
	37.697	0	37.697
Bezettings- en efficiencyverschillen	304	199	105
Mutatie reserves conform AB-besluiten	922	324	598
Totaal baten	79.591	41.045	38.546
Resultaatbestemming jaarrekening	-1.710	-1.387	-323
Totaal	77.881	39.658	38.223

5.4 Exploitatierekening naar kosten- en opbrengstensoorten

Tabel 43: Exploitatierekening naar lasten en baten

(bedragen in k€)	REKENING 2012	BEGROTING 2013	BEGROTING 2013 na berap-II	REKENING 2013	REKENING 2013 MINUS BEGROTING 2013
Lasten					
Rente en afschrijvingen	24.137	24.736	25.417	26.236	819
Personeelslasten	25.449	26.831	26.530	26.699	169
Goederen en diensten van derden	28.240	30.490	32.176	30.249	-1.927
Bijdragen aan derden	514	611	660	605	-55
Toevoeging aan voorzieningen	2.225	297	1.276	1.355	79
Onvoorzien systeembeheer	0	286	296	0	-296
Onvoorzien zuiveringsbeheer	0	270	226	0	-226
Totaal lasten	80.565	83.521	86.581	85.144	-1.437
Baten					
Financiële baten	322	260	260	277	17
Personeelsbaten	155	125	125	203	78
Goederen en diensten aan derden	228	82	182	304	122
Bijdragen van derden	1.397	1.126	1.017	1.219	202
Waterschapsbelastingen	75.882	77.675	78.023	78.251	228
Vrijval voorzieningen	699	0	63	363	300
Geactiveerde lasten	5.309	5.746	5.989	5.315	-674
Totaal baten	83.992	85.014	85.659	85.932	273
Resultaat voor resultaatbestemming	3.427	1.493	-922	788	1.710
Mutatie reserves conform AB-besluiten	-1.949	-1.493	922	922	0
Resultaat na resultaatbestemming	0	0	0	1.710	1.710

In § 1.5 van het jaarverslag 2013 is een voorstel voor bestemming van dit rekeningresultaat van k€ 1.710 opgenomen.

5.5 Toelichting op de jaarrekening 2013

Per hoofdkostensoort is in k€ het voor- of nadeel vermeld ten opzichte van de gewijzigde begroting na de berap II.

5.5.1 Lasten

Rente en afschrijvingen (nadeel k€ 819)

Het nadeel op rente en afschrijvingen wordt vooral veroorzaakt door extra afschrijvingen in 2013. Deze extra afschrijvingen betreffen de afboeking van de restant boekwaarde van (i) ICT-systemen die niet meer in gebruik zullen zijn bij Vechtstromen, (ii) laboratoriuminvesteringen die worden afgeboekt in verband met de overgang naar Aqualysis en (iii) activa die niet meer in gebruik zijn bij het waterschap. Daarnaast zijn in het kader van de overname stedelijk water bruggen (met een boekwaarde van k€ 488) overgedragen naar gemeenten en damwanden (met een boekwaarde van k€ 315) overgenomen van gemeenten.

Voor een specificatie van de afschrijvingen op materiële en immateriële activa wordt verwezen naar bijlage 2. Voor een toelichting op de rente-ontwikkelingen wordt verwezen naar § 3.6 financiering.

Personeelslasten (nadeel k€ 169)

De personeelslasten 2013 zijn gespecificeerd in onderstaande tabel. De tabel toont een voordeel op salarissen en sociale lasten. Dit wordt veroorzaakt doordat vanwege de fusie met Velt en Vecht vacatures niet zijn ingevuld. Voor het verrichten van de werkzaamheden is tijdelijk personeel ingehuurd. Dit leidt tot een nadeel op de post personeel derden.

Tabel 44: Personeelslasten

Personeelslasten (bedragen in k€)	BEGROTING 2013 na berap-II	Rekening 2013	Vershil 2013	Rekening 2012
Salarissen	19.231	18.470	762	18.188
Sociale premies	4.916	4.686	230	4.472
Overige personeelslasten	1.533	1.525	8	1.652
Personeel derden	850	2.018	-1.168	1.137
Totaal saldo personeelslasten	26.530	26.699	-169	25.449

Voor een specificatie van de formatie en personeelslasten wordt verwezen naar Bijlage 4a: Staat van personeelsformatie en Bijlage 4b: Staat van personeelslasten. Hierin zijn de geraamde en de werkelijke formatieplaatsen 2013 in beeld gebracht en de bijbehorende personeelslasten 2013.

Goederen en diensten van derden (voordeel k€ 1.927)

Het voordeel op goederen en diensten is als volgt opgebouwd:

Tabel 45: Goederen en diensten van derden

(bedragen in k€)	
Voordeel gebruiksgoederen:	
Betreft een voordeel op kantoorbenodigdheden, druk- en bindwerk en veiligheidsmiddelen.	206
Voordeel verbruiksgoederen:	
Het voordeel wordt veroorzaakt door lagere kosten van chemicaliën.	62

(bedragen in k€)	
Voordeel energiekosten: Betreft voordeel op energiekosten elektriciteit door vooral lager verbruik bij de zuiveringsinstallaties.	170
Voordeel huren: Betreft voordeel op huren van kopieermachines en kosten Wet Milieubeheer.	158
Voordeel onderhoud van derden: Voordeel op kosten van vuilafvoer, onderhoud door derden en leveringen en diensten onderhoud.	564
Voordeel op overige diensten: Voordeel op onderzoekskosten en de kosten van eindverwerking slib.	724
Overige voordeel op goederen en diensten van derden: Voordeel op verzekeringen en belastingen.	43
Totaal voordeel	1.927

Bijdragen aan derden (voordeel k€ 55)

Het voordeel heeft betrekking op de afrekening van grensoverschrijdend afvalwater met de waterschappen Velt en Vecht en Groot Salland.

Toevoegingen aan voorzieningen (nadeel k€ 79)

Tabel 46: Toevoegingen aan voorzieningen

(Bedragen in k€)	BEGROTING 2013 na berap-II	Rekening 2013	Vershil
Dotatie voorziening dubieuze debiteuren	144	144	0
Dotatie voorziening wachtgelden/ pensioenen	90	258	-168
Dotatie voorziening organisatie	979	913	66
Dotatie voorziening personele verplichtingen	0	40	-40
Bijdrage rioleringskosten boven basisinspanning	63	0	63
Totaal	1.276	1.355	-79

De toevoegingen aan voorzieningen laten een nadeel zien van k€ 79. Het nadeel wordt veroorzaakt door de dotatie in de voorziening wachtgelden/pensioenen bestuursleden. In de begroting 2013 is geen raming opgenomen voor wachtgelden van DB-leden. Voor bestuurders die niet terugkeren in het DB van Vechtstromen dient een voorziening wachtgelden te worden gevormd van k€ 88. De te vormen pensioenvoorziening voor bestuurders, die is geraamd op k€ 90, komt uit op k€ 170. De werkelijke dotatie is gebaseerd op de actuariële berekening waarbij rekening is gehouden met verlenging van de pensioengerechtigde leeftijd.

De dotatie in de voorziening Organisatie is gebaseerd op de afspraken die zijn gemaakt met medewerkers in het kader van artikel 28 van het sociaal statuut. De voorziening personele verplichtingen bestaat uit een dotatie van k€ 40 in verband met de vorming van een pensioenvoorziening personeel.

Er heeft in 2013 geen dotatie in de voorziening bijdrage rioleringskosten boven basisinspanning plaatsgevonden; de getroffen voorziening is toereikend.

5.5.2 Baten

Financiële baten (voordeel k€17)

Dit betreft een voordeel op bespaarde rente.

Personeelsbaten (voordeel k€78)

Er is een voordeel op niet geraamde incidentele baten (een schade-uitkering en bijdragen van andere waterschappen).

Goederen en diensten aan derden (voordeel k€ 122)

In 2013 zijn er door het laboratorium meer diensten voor derden verricht en is een niet geraamde uitkering ontvangen in verband met de opheffing van de Onderlinge Verzekeringen Overheid.

Bijdragen van derden (voordeel k€ 202)

Een niet geraamde bijdrage buitenland beleid voor het project in Vietnam, hogere opbrengsten laboratoriumonderzoeken van het Waterschap Rijn en IJssel en meeropbrengsten grensoverschrijdend afvalwater leiden tot een voordeel.

Waterschapsbelastingen (voordeel k€ 228)

De belastingopbrengst watersysteemheffing laat ten opzichte van de raming bij de 2^e bestuursrapportage een positief resultaat zien van k€ 278. Dit resultaat is het saldo van een aantal over- en onderschrijdingen en wordt met name veroorzaakt door watersysteem gebouwd (+ k€ 412), kwijtschelding ingezetenen (-k€ 89), ingezetenenheffing (-k€ 95), belastingopbrengsten over voorgaande jaren (+ k€ 72) en een aantal kleinere posten (-k€ 22).

Tabel 47: Heffing watersysteembeheer

(Bedragen in k€)	BEGROTING 2013 na berap-II	Rekening 2013	Verschil	Inc/ Struct
Verontreinigingsheffing	95	70	-25	S
Gebouwd	23.029	23.442	413	S
Ongebouwd	3.853	3.850	-3	I
Wegen	703	708	5	I
Waterberging	5	7	2	I
Wegen in waterberging	0	0	0	I
Natuur	65	64	-1	I
Ingezetenen	12.407	12.310	-97	S
Subtotaal bruto-opbrengsten	40.157	40.452	294	
Af: Kwijtschelding	-159	-248	-89	S
Subtotaal netto-opbrengsten	39.998	40.204	205	
Heffing voorgaande jaren				
Gebouwd	0	41	41	I
Ongebouwd	0	9	9	I
Natuur	0	1	1	I
Wegen	0	3	3	I
Wegen in waterberging	0	0	0	I
Verontreinigingsheffing	160	180	20	I
Ingezetenen	0	-2	-2	I
Subtotaal voorgaande jaren	160	232	72	
Totaal-generaal	40.158	40.436	277	

Bij de jaarrekening is conform begroting k€ 24 gedoteerd aan de voorziening oninbare debiteuren. Bij de verantwoording van de watersysteemheffing is rekening gehouden met aanslagen die na afloop van het belastingjaar zullen worden opgelegd, maar betrekking hebben op het verslagjaar.

Tabel 48: Realisatie belastinggrondslagen watersysteembeheer

Belastinggrondslag	BEGROTING 2013	BEGROTING 2013 na berap-I	BEGROTING 2013 na berap-II	REKENING 2013	Afwijkings- % t.o.v. berap-II
Aantal ve's verontreinigingsheffing huishoudens	1.350	1.500	1.500	1.276	-14,9%
Aantal ve's verontreinigingsheffing bedrijven	850	500	500	198	-60,4%
WOZ-waarde gebouwd (*1.000.000)	63.200	63.400	62.800	63.873	1,7%
Hectares ongebouwd	80.350	79.450	79.450	79.375	-0,1%
Hectares wegen	7.250	7.250	7.250	7.299	0,7%
Hectares waterberging	450	450	450	604	34,2%
Hectares wegen in waterberging	0	0	0	0	0%
Hectares natuur	19.100	19.300	19.300	19.167	-0,7%
Aantal ingezetenen	248.000	247.500	247.500	245.578	-0,8%
Aantal ingezetenen kwijschelding	3.200	3.200	3.200	4.950	54,7%

Het aantal ve's verontreinigingsheffing en hectares waterberging laten in procenten een substantiële afwijking zien. In absolute zin gaat het echter niet om grote hoeveelheden. Over het jaar 2013 zijn 4.950 kwijscheldingen toegekend voor de ingezetenenheffing. Dit zijn er 1.750 (54,7%) meer dan bij de 2^e bestuursrapportage is geraamd. De stijging wordt onder meer veroorzaakt door de economische situatie, het hanteren van strengere normen voor het ontvangen van huurtoeslag en de verlaging van de normpremie voor ziektekostenpremie waardoor sneller kwijschelding moet worden verleend.

De belastingopbrengst zuiveringsheffing laat ten opzichte van de raming bij de 2^e bestuursrapportage een negatief resultaat zien van -k€ 47. Dit resultaat is met name het gevolg van een overschrijding op kwijschelding ve's huishoudens (-k€ 208) en extra belastinginkomsten zuiveringsheffing bedrijven (k€ 184).

Tabel 49: Heffing zuiveringsbeheer

(Bedragen in k€)	Begroting 2013 na berap-II	Rekening 2013	Vershil	Inci- denteel / Struc- tureel
Zuiveringsheffing huishoudens	28.145	28.124	-21	S
Zuiveringsheffing bedrijven	9.872	9.963	91	I
Subtotaal bruto-opbrengsten	38.017	38.087	70	
Af: Kwijschelding	-333	-541	-208	S
Subtotaal netto-opbrengsten	37.684	37.546	-138	

(Bedragen in k€)	Begroting 2013 na berap-II	Rekening 2013	Vershil	Inci- denteel / Struc- tureel
Heffingen voorgaande jaren				
Huishoudelijke vervuilers	0	-2	-2	I
Industriële vervuilers	180	273	93	I
Subtotaal voorgaande jaren	180	271	91	
Totaal-generaal	37.864	37.817	-47	

Bij de jaarrekening is conform begroting k€ 120 gedoteerd aan de voorziening oninbare debiteuren. Bij de verantwoording van de zuiveringsheffing is rekening gehouden met aanslagen die na afloop van het belastingjaar zullen worden opgelegd, maar betrekking hebben op het verslagjaar.

Tabel 50: Realisatie belastinggrondslagen zuiveringsbeheer

Belastinggrondslag	BEGROTING 2013	BEGROTING 2013 na berap-I	BEGROTING 2013 na berap-II	REKENING 2013	Afwijkings- % t.o.v. berap-II
Zuiveringsheffing huishoudens	600.000	595.500	592.400	591.953	-0,1%
Zuiveringsheffing bedrijven	195.500	195.500	208.000	209.710	0,8%
Aantal ve's kwijtschelding	7.000	7.000	7.000	11.384	62,6%

Over het jaar 2013 zijn voor 11.384 ve's huishoudens kwijtscheldingen toegekend. Dit zijn er 4.384 (62,6%) meer dan bij de 2^e bestuursrapportage is geraamd. De stijging wordt onder meer veroorzaakt door de economische situatie, het hanteren van strengere normen voor het ontvangen van huurtoeslag en de verlaging van de normpremie voor ziektekostenpremie waardoor sneller kwijtschelding moet worden verleend.

Vrijval voorzieningen (voordeel k€ 300)

Tabel 51: Vrijval voorzieningen

(Bedragen in k€)	BEGROTING 2013 na berap-II	Rekening 2013	Vershil
Vrijval voorziening organisatie	0	54	-54
Vrijval voorziening personele verplichtingen	0	44	-44
Vrijval voorziening ICT	0	20	-20
Vrijval rioleringskosten boven basisinspanning	63	245	-182
Totaal	63	363	-300

Voorziening organisatie

Deze voorziening is gevormd ten behoeve van sociaal flankerend beleid (art 28 sociaal statuut). Een vrijval van k€ 54 in verband met een herrekening van de voorziening naar contante waarde.

Voorziening personeelsverplichtingen ambtelijk personeel

De vrijval heeft betrekking op het vervallen van aanspraken op eerder getroffen personele regelingen.

Voorziening ICT

Deze voorziening is in 2013 definitief afgewikkeld.

Bijdrage regeling kosten boven basisinspanning rioleringsmaatregelen

In 2013 heeft een vrijval van k€ 245 op de voorziening boven basisinspanning rioleringsmaatregelen voor de Randvoorziening Losser-Zuid plaatsgevonden. Dit door het lager uitvallen van de uitgaven op dit project.

Geactiveerde lasten (nadeel k€ 674)

De geactiveerde lasten hebben betrekking op de rente tijdens de bouw, laboratoriumkosten, de uren van het eigen personeel en de uren van tractiematerieel. De geactiveerde lasten zijn k€ 675 lager dan begroot vooral op het onderdeel uren van het eigen personeel. Door de werkzaamheden voor de fusie met Velt en Vecht zijn er minder uren voor investeringsprojecten gemaakt.

Tabel 52: Geactiveerde lasten

Geactiveerde lasten	Begroting 2013 na berap-II (aantal)	Begroting 2013 na berap-II (k€)	Rekening 2013 (aantal)	Rekening 2013 (k€)	Vershil (k€)
Rente tijdens bouw		472		452	20
Laboratoriumkosten		42		26	16
Uren van het eigen personeel	82.981	5.442	72.498	4.809	633
Uren tractiematerieel	450	33	387	28	5
Totaal geactiveerde lasten	83.431	5.989	72.885	5.315	674

6 Balans

Tabel 53: Balans

Omschrijving Bedragen in k€	Bedrag per 31-dec-13	Bedrag per 31-dec-12
Activa		
<u>Vaste activa:</u>		
immateriële vaste activa	22.283	20.616
materiële vaste activa	246.990	259.752
onderhanden werk	29.083	0
financiële vaste activa	11.855	10.348
<u>Vlottende activa:</u>		
voorraden	104	110
kortlopende vorderingen	6.727	4.427
overlopende activa	9.931	7.845
liquide middelen	3	295
Totaal activa	326.976	303.393
Passiva		
<u>Eigen vermogen:</u>		
reserves	32.472	29.967
rekeningresultaat watersysteembeheer	1.387	1.645
rekeningresultaat zuiveringsbeheer	323	1.782
<u>Vreemd vermogen:</u>		
voorzieningen	4.374	3.824
<u>Langlopende schulden:</u>		
opgenomen geldleningen	231.810	217.135
<u>Vlottende passiva:</u>		
kortlopende schulden	43.878	18.675
overlopende passiva	12.732	30.365
Totaal passiva	326.976	303.393

6.1 Algemene toelichting op de balans per 31 december 2013

Alle bedragen zijn in duizenden euro's (k€) tenzij anders vermeld.

Wettelijke voorschriften

De balans en toelichting van de jaarrekening zijn opgesteld conform het Waterschapsbesluit (artikelen 4.36 t/m 4.62).

Waarderingsgrondslagen

De waardering van de activa en passiva is voor zover niet anders aangegeven, gebaseerd op de nominale waarde.

Het Waterschap ontvangt verschillende subsidies van het Rijk en Provincie voor de uitvoering van diverse projecten. De onderhavige projecten worden geactiveerd en afgeschreven in overeenstemming met het afschrijvingsbeleid. Afschrijving vindt plaats over netto-projectkosten. Bij initiële activering van projecten worden dan ook de netto-projectkosten geactiveerd, waarbij de verwachte subsidie direct in mindering wordt gebracht op het actief. De verwachte subsidieontvangst wordt als vordering opgenomen op de balans.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de aanschaf- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen. Voor wat betreft de bijdragen aan derden wordt, voor zover het een bijdrage aan een vast actief in eigendom van derden betreft, uitgegaan van de afschrijvingstermijn die behoort bij de economische levensduur, in casu 30 jaar.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de aanschaf- of vervaardigingsprijs verminderd met ontvangen subsidies en afschrijvingen. Subsidies worden geactiveerd op het moment dat deze definitief zijn.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op de activa worden ten laste van de rekening van lasten en baten gebracht over een periode die overeenkomt met de verwachte technische dan wel economische levensduur. De afschrijvingen worden berekend over de aanschaffingsprijs, verminderd met de ontvangen subsidies. Op investeringen in de loop van het jaar wordt niet afgeschreven, maar wordt gestart met afschrijven per 1 januari volgend op het jaar waarin de investering heeft plaatsgevonden.

Het Waterschap moet zich per 1 januari 2009 houden aan de verslaggevingsvoorschriften van de Bepalingen Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (BBVW). De voorschriften hebben onder andere betrekking op het activeren van zaken. Het beleid van het dagelijks bestuur ten aanzien van het activeren, waarderen en afschrijven van uitgaven is weergegeven in de beleidsnotitie 'Waardering en afschrijving van activa' (d.d. juni 2009). De in 2013 gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op een reële economische levensduur en zijn niet gewijzigd ten opzichte van 2012. In deze jaarrekening zijn vanwege de fusie met waterschap Velt en Vecht en de oprichting van Aqualysis enkele activa versneld afgeschreven.

De volgende afschrijvingstermijnen in jaren worden in de jaarrekening 2013 gehanteerd:

Tabel 54: Afschrijvingstermijnen

	Categorie	Afschrijvingstermijn (jaren)
Immateriële vaste activa		
IM0301	Onderzoek en ontwikkeling	3-5
IM0310	Bijdragen aan derden: stimulering afkoppelen hemelwaterafvoer	30
IM0311	Bijdragen aan derden: stimulering IBA's	30
IM0312	Bijdragen aan derden: stimulering riolering	30
IM 0313	Bijdragen aan derden: HWBP	30
IM0320	Verkiezingen	4
IM0330	Kosten geldleningen	10
Materiële vaste activa		
M0401	Bedrijfsruimten	40
M0410	Woonruimten	40
M0420	Waterlopen	30
M0430	Bouwkundig deel watersysteem gemalen	30
M0440	Bruggen en kunstwerken	30
M0450	Sanering verontreinigde waterbodems	30
M0460	Groot onderhoud waterbodems	15
M0470	Bouwkundig deel zuiveringsinstallaties	30
M0480	Bouwkundig deel slibverwerkingsinstallaties	30
M0490	Bouwkundig deel transportleidingen	30
M0491	Waterkeringen	25
M0500	Mechanisch deel watersysteemgemalen	15
M0501	Mechanisch deel transportgemalen	15
M0502	Mechanisch deel zuiveringsinstallaties	15
M0503	Mechanisch deel slibverwerkingsinstallaties	15
M0510	Technische installaties in bedrijfsgebouwen en woonruimten	15
M0520	Beschoeiing	15
M0530	Depot berging saneringsinspectie	15
M0540	Telemetrie, automatisering tbv aansturing	10
M0550	Veiligheidsvoorzieningen, telefooninstallaties	10
M0560	Kantoormeubilair	5
M0570	Kantoormachines	10
M0580	Laboratoriumapparatuur	10
M0700	Machines en werktuigen	10
M0701	Aanhangwagens	10
M0702	Vrachtwagens	7
M0703	Dienstauto's	6
M0800	Computerapparatuur	3-5
M0801	Software	5
M0900	Legger en beheersregister	10
M0901	Mobiele telefoons	3
M0902	Overige materiële vaste activa	levensduur

Rente

Bij de renteberekening wordt uitgegaan van gemiddelde waarden (boekwaarde aan het begin en einde van het jaar, stand van de geldleningen aan het begin en einde van het jaar, stand van de eigen financieringsmiddelen aan het begin en einde van het jaar etc.). De rentelasten van investeringen in systeembeheer en zuiveringsbeheer in de loop van het boekjaar (de zogenaamde bouwrente of investeringsrente) worden geactiveerd en aan de projecten toegerekend.

Onderhanden werk

In het kader van de harmonisatie van het financieel beleid Vechtstromen heeft het dagelijks bestuur van Regge en Dinkel in 2013 besloten om ultimo 2013 alleen die projecten te activeren die ook daadwerkelijk gereed zijn voor het beoogde gebruik. Dit betekent dat ultimo 2013, in afwijking van het vigerende activabeleid, onderhanden werk op de balans wordt gepresenteerd. Onderhanden werk wordt gewaardeerd tegen de aanschaf- of vervaardigingsprijs verminderd met ontvangen subsidies.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de kost- of verkrijgingsprijs of tegen de marktwaarde als deze (duurzaam) lager is dan de kost- of verkrijgingsprijs.

Voorraden

Voorraden grondstoffen, hulpmaterialen etc. zijn gewaardeerd tegen de laatst in rekening gebrachte inkoopprijs c.q. vervaardigingsprijs of tegen de marktwaarde als deze lager is dan de inkoop- of vervaardigingsprijs.

Kortlopende vorderingen en de overlopende activa

De kortlopende vorderingen en de overlopende activa maken deel uit van de vlottende activa. Onder de kortlopende vorderingen worden de vorderingen op belastingdebiteuren, vorderingen als gevolg van subsidies en bijdragen en overige vorderingen opgenomen.

De overlopende activa bestaan uit nog te ontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen (met specifieke bestedingsdoel) en de overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde kosten. De vorderingen zijn opgenomen tegen de nominale waarde of verkrijgingsprijs, rekening houdend met eventuele oninbaarheid.

Grondslagen Reserves

Conform artikel 2.4 Reservebeleid van de beleidsnotitie structureel begrotingsbeleid, wordt voor de algemene reserve een minimumnorm van 10% van de jaaromzet van de begroting van het betreffende jaar gehanteerd. De algemene reserve maakt onderdeel uit de weerstandscapaciteit. Voor de bestemmingsreserves geldt een maximale omvang van 10% van het begrotingstotaal. Het meerdere wordt ingezet voor tariefsafvlakking of voor een specifiek geormerkte bestemming.

Met ingang van 2013 worden de door het algemeen bestuur vastgestelde dotaties en onttrekkingen aan de reserves geëffectueerd in het lopende begrotingsjaar voorafgaand aan het nog te bestemmen resultaat.

Voorzieningen

In het kader van de harmonisatie van het financieel beleid Vechtstromen heeft het dagelijks bestuur van Regge en Dinkel besloten om in afwijking van het vigerende beleid voorzieningen te berekenen op basis van de netto contante waarde.

Langlopende schulden

Hier worden de leningen opgenomen met een looptijd langer dan één jaar. De langlopende schulden zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Hier zijn de schulden opgenomen met een looptijd korter dan een jaar. Overlopende passiva zijn vooruit ontvangen inkomsten en nog te betalen kosten. De kortlopende schulden en overlopende passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

Grondslagen resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. De lasten worden in aanmerking genomen als deze voorzienbaar zijn. De baten worden verantwoord zodra deze zijn gerealiseerd.

Grondslagen voor valuta omrekening

Bedragen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de valutakoers per jaareinde.

6.2 Toelichting op de balans per 31 december 2013

6.2.1 Vaste activa

Van deze vaste activa kan het volgende overzicht worden gegeven:

Tabel 55: Immateriële en materiële vaste activa

(Bedragen in k€)	Immateriële vaste activa	Materiële vaste activa	Onderhanden werk	Totaal
Boekwaarde 1 januari 2013	20.616	259.752		280.368
Uitgaven onderhanden werk			35.886	35.886
Investerings	2.915	3.956	-6.871	0
Overname activa		315		315
Des-investeringen/ buitengebruikstelling	0	-1.992		-1.992
Bijdragen derden	0	-68	68	0
Afschrijvingen	-1.248	-14.973		-16.221
Waardevermindering ten laste van resultaat	0	0		0
Boekwaarde 31 december 2013	22.283	246.990	29.083	298.356
Stand per 1 januari 2013:				
Aanschafwaarde	31.638	401.854	29.083	462.575
Cumulatieve afschrijvingen t/m 2013	-9.355	-154.864		-164.219
Waardeverminderingen	0	0		0
Boekwaarde per 31 december 2013	22.283	246.990	29.083	298.356

Voor verdere detailinformatie wordt verwezen naar bijlage 2 Staat van vaste activa.

Financiële Vaste Activa

De financiële vaste activa kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Tabel 56: Financiële vaste activa

(Bedragen in k€)	2013	2012
Deelneming SNB	11.296	9.761
Effecten	134	134
Verstrekke hypothecaire geldleningen	425	453
Totaal Financiële vaste activa	11.855	10.348

Deelneming SNB

Met ingang van 2009 is het Waterschap aandeelhouder in de N.V. Slibverbranding Noord-Brabant. Het verloopoverzicht van deze deelneming is als volgt:

Tabel 57: N.V. Slibverbranding Noord-Brabant

(Bedragen in k€)	2013	2012
Boekwaarde per 1 januari	9.761	9.761
Bij: agiostorting SNB	2.255	0
Af: verkoop aandelen SNB	0	0
Af: terugstorting agio-reserve	720	0
Boekwaarde per 31 december	11.296	9.761

In 2013 heeft het Waterschap agiostortingen gedaan in het kader van de projecten energie optimalisatie en de bouw van de afvalwaterzuiveringsinstallatie. Verder is in 2013 de terugbetaling van de agioreserve hervat. Voor verdere informatie wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen.

Verstreckte hypothecaire geldleningen:

De verstreckte hypothecaire geldleningen betreffen een aflopende regeling voor verstreckte hypothecaire geldleningen aan waterschapspersoneel (de "Financieringsregeling ambtenaren Waterschap Regge en Dinkel 1986").

Tabel 58: Verstreckte hypothecaire leningen

(Bedragen in k€)	2013	2012
Saldo hypotheke per 1 januari	453	494
Bij: nieuw verstreckte hypotheke	0	0
Af: aflossingen hypotheke	28	41
Saldo hypotheke per 31 december	425	453

6.2.2 Vlottende activa

Vorraden

Tabel 59: Vorraden

(Bedragen in k€)	2013	2012
Vorraden grond- en hulpstoffen voor eigen gebruik	104	110
Totaal	104	110

De voorraden grond- en hulpstoffen hebben betrekking op perkoenpalen, azobé-matten, pvc-buizen en afrasteringmaterialen die worden gebruikt bij het onderhoud van de waterlopen.

De aanwezige voorraad is gewaardeerd tegen de laatst in rekening gebrachte inkoopprijs. Er wordt geen voorziening van incourantheid noodzakelijk geacht.

Kortlopende vorderingen

Tabel 60: Kortlopende vorderingen

(Bedragen in k€)	2013	2012
Heffing debiteuren waterschapsbelasting	5.567	3.887
Nog op te leggen aanslagen	922	944
Voorziening: dubieuze belasting debiteuren	-683	-692
Debiteuren algemeen	921	288
Totaal	6.727	4.427

Heffing debiteuren waterschapsbelasting: de invordering van openstaande omslagdebiteuren wordt uitgevoerd door GBLT in het kader van de gemeenschappelijke regeling.

De kortlopende vorderingen op balansdatum zijn direct opeisbaar.

Overlopende activa

Tabel 61: Nog te ontvangen/ vooruit betaalde bedragen

Nog te ontvangen/ vooruit betaalde bedragen (Bedragen in k€)	2013	2012
Vooruitbetaalde inkoopfacturen	711	1.115
Rente en aflossingen	5.582	5.710
Nog te ontvangen subsidies	2.456	739
Nog te ontvangen bedragen	1.092	212
Overige overlopende activa	90	69
Totaal	9.931	7.845

Liquide middelen

Tabel 62: Liquide middelen

(Bedragen in k€)	2013	2012
Kas	0	2
Rabo	1	0
N.W.B. (wave)	2	293
Totaal	3	295

6.2.3 Passiva: Eigen vermogen

Tabel 63: Eigen vermogen

(Bedragen in k€)	2013	2012
Stand per 31 december	29.967	22.701
Resultaatbestemming voorgaand jaar	3.427	7.266
Mutaties reserves AB-besluiten 2013	-922	
Stand per 31 december voor resultaatbestemming 2013	32.472	29.967

Het nog te bestemmen resultaat na de mutaties in de reserves (na berap 2013-II) bedraagt k€ 1.710.

Reserves

Tabel 64: Reserves

(Bedragen in k€)	2013	2012
a. algemene reserve	7.412	7.801
b. bestemmingsreserve tariefseglisatie	8.312	7.566
c. overige bestemmingsreserve innovatiefonds	361	811
d. overige bestemmingsreserve overlopende pers. verplichtingen	50	547
e. overige bestemmingsreserve brede heroverweging	11.287	6.435
f. overige bestemmingsreserve transitiekosten	5.050	6.807
Stand per 31 december voor resultaatbestemming 2013	32.472	29.967

6.2.4 Passiva: Vreemd vermogen

Voorzieningen

Tabel 65: Voorzieningen

(Bedragen in k€)	2013	2012
Stand per 1 januari	3.824	3.519
Af: onttrekkingen	661	1.398
Bij: dotaties	1.211	1.703
Stand per 31 december	4.374	3.824

Tabel 66: Onderdelen van de post voorzieningen

Deze post wordt gevormd door de voorziening voor: (Bedragen in k€)	2013	2012
a. voorziening personeelsverplichtingen	92	203
b. voorziening pensioen en wachtgeld bestuur	1.560	1.357
c. bijdrage kosten boven basisinspanning rioleringsmaatregelen	695	941
d. voorziening ICT	0	20
e. voorziening organisatie	2.027	1.303
Stand per 31 december	4.374	3.824

De voorzieningen personeelsverplichtingen (a) en pensioenen en wachtgelden bestuur (b) zijn gevormd in verband met een aantal regelingen met personeel en bestuur die door middel van een regeling vrijgesteld zijn of in de nabije toekomst vrijgesteld worden van werk.

a. Voorziening personeelsverplichtingen ambtelijk personeel:

Per saldo is in 2013 k€ 111 aan de voorziening onttrokken. Dit bestaat uit een toevoeging van k€ 40 in verband met vorming van een pensioenvoorziening personeel. Een onttrekking in verband met een uitbetaling van k€ 107 aan (oud) personeelsleden en een vrijval van k€ 44 in verband met het vervallen van aanspraken op eerder getroffen personele regelingen.

b. Voorziening wachtgelden/pensioenen oud bestuur:

Deze voorziening is op basis van actuariële berekeningen per 31 december 2013 gevormd. Per saldo is in 2013 k€ 203 aan de voorziening toegevoegd. Het saldo bestaat uit:

- Een dotatie van k€ 88 voor de vorming van een voorziening wachtgeld voor niet de herkozen bestuurders bij de waterschapsverkiezingen Vechtstromen.
- Een dotatie van k€170 aan de voorziening in verband met het op niveau krijgen van de voorziening voor de pensioengerechtigden (onder andere in verband met de stijging van de pensioengerechtigde leeftijden). Een onttrekking van k€ 55 in verband met uitbetalingen aan pensioengenieters.

c. Bijdrage regeling kosten boven basisinspanning rioleringsmaatregelen:

In 2013 heeft een vrijval van k€ 246 op de voorziening boven basisinspanning rioleringsmaatregelen voor de Randvoorziening Losser-Zuid plaatsgevonden. Dit door het lager uitvallen van de uitgaven op dit project.

d. Voorziening ICT:

Het ICT project is in 2013 definitief afgewikkeld.

e. Voorziening organisatie:

Deze voorziening is gevormd ten behoeve van sociaal flankerend beleid (art 28 sociaal statuut). Per saldo is in 2013 k€ 724 aan deze voorziening toegevoegd. Dit saldo bestaat uit:

- Een dotatie van k€ 913 in verband met aanvullende regelingen met medewerkers sociaal flankerend beleid.
- Een onttrekking van k€ 135 in verband met uitbetalingen van de verplichtingen.
- Een vrijval van k€ 54 in verband met een herrekening van de voorziening naar contante waarde.

Voor een overzicht van de voorzieningen wordt verwezen naar de Bijlagen 5A staat van reserves en 5B staat van voorzieningen.

6.2.5 Passiva: Langlopende schulden

Opgenomen geldleningen

Tabel 67: Opgenomen geldleningen

(Bedragen in k€)	2013	2012
Saldo geldleningen per 1 januari	217.135	207.247
Af: aflossingen	28.825	24.612
Bij: opgenomen geldlening	43.500	34.500
Saldo geldleningen per 31 december	231.810	217.135

De langlopende geldleningen hebben een looptijd langer dan twee jaar. Voor een nadere specificatie verwijzen wij u naar Bijlage 6.

6.2.6 Passiva: Kortlopende schulden en overlopende passiva

Kortlopende schulden

Tabel 68: Kortlopende schulden

(Bedragen in k€)	2013	2012
Kasgeldleningen	18.000	6.000
Rekening courant	15.825	1.260
Crediteuren	7.949	9.525
Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.562	1.334
Vakantiegeld- en verlofdagenverplichtingen	542	556
Totaal	43.878	18.675

In het kader van het treasurymanagement wordt na de fusiedatum van 1 januari 2014 de positie van de kortlopende schulden bezien en zal zo nodig geherfinancierd worden.

Overlopende passiva

Tabel 69: Overlopende passiva

(Bedragen in k€)	2013	2012
Vooruit ontvangen bedragen	16	51
Vooruit ontvangen leningen	0	10.000
Vooruit ontvangen subsidies ILG	0	4.624
Overige subsidievoorschotten	4.575	7.025
Overige nog te betalen kosten	8.141	8.665
Totaal	12.732	30.365

Tabel 70: Overige nog te betalen kosten

(Bedragen in k€)	2013	2012
Nog te betalen kosten	1.435	1.907
Nog te betalen rente leningen	6.340	6.409
Procedure bankgarantie	344	344
Overig	22	5
Totaal	8.141	8.665

De post nog te betalen kosten betreft:

Tabel 71: Nog te betalen kosten

(Bedragen in k€)	2013	2012
Verrekening transitiekosten	1.167	140
Energiekosten	141	74
Vervangen en onderhoud WKK installaties	0	786
Grensoverschrijdend afvalwater (GAOW)	32	226
GBLT (Lococensus)	37	0
Herstelinrichting Regge door Goor	0	200
Bijdrage Bergbezinkbassins	0	64
Diverse nog te betalen kosten	58	417
Totaal	1.435	1.907

6.2.7 Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen (NUBBV)

Topinkomens

Het normenkader rondom de 'Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen Publieke en Semipublieke Sector (hierna: WNT) is bekrachtigd in het Besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 26 februari 2014, nr. 2014-0000106049 en de Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 26 februari 2014, nr. 2014-0000 104920. De Aanpassingswet WNT is als onderdeel van dit normenkader nog niet formeel aangenomen door de Eerste Kamer. Voor het opmaken van de jaarrekening is in lijn met de mededeling van de minister van BZK d.d. 12 februari 2014, gepubliceerd in de Staatscourant d.d. 18 februari 2014, de Aanpassingswet WNT wel als onderdeel van het normenkader gehanteerd.

Volgens de WNT dient in de jaarrekening 2013 de bezoldiging van (i) topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen, (ii) overige functionarissen met een bezoldiging hoger dan de bezoldigingsnorm en (iii) functionarissen met een ontslagvergoeding hoger dan de bezoldigingsnorm te worden gepubliceerd. De bezoldigingsnorm over het jaar 2013 is € 228.599.

In 2013 was er bij Regge en Dinkel geen sprake van functionarissen met een bezoldiging of ontslagvergoeding boven de gestelde norm. De secretaris van het waterschap wordt in de WNT expliciet genoemd als topfunctionaris waarvan de bezoldiging dient te worden gepubliceerd.

Tabel 72: Bezoldiging topfunctionarissen Regge en Dinkel

Functionaris	Naam	Beloning	Onkostenvergoeding	Voorziening beloning op termijn	Omvang dienstverband in 2013
Secretaris-directeur	W. Joosten	€ 145.928	€ 4.818	€ 23.573	voltijd

Ten aanzien van interim-functionarissen die geen topfunctie vervullen hebben wij gebruik gemaakt van de mogelijkheid die paragraaf 6 van de Beleidsregels toepassing WNT biedt inzake de volledige openbaarmaking van deze functionarissen. Op basis van de Beleidsregels toepassing WNT (inclusief de wijziging van paragraaf 6 volgens besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 12 maart 2014, nr. 2014-0000142706 kán en hoeven wij niet volledig te voldoen aan de verplichting voor openbaarmaking van deze interim-functionarissen zoals voorgeschreven in artikel 4.2 lid 2c van de WNT (inclusief verwerking Aanpassingswet WNT).

Investeringsverplichtingen projecten

Ten tijde van de jaarafsluiting bestond voor het waterschap Regge en Dinkel een investeringsverplichting van ongeveer k€ 9.900. Deze verplichtingen bestaan uit toegezegde bijdragen in projecten van derden, lopende aanbestedingen, verplichtingen en afspraken omtrent grondaankopen en planologische ontwikkelingen.

Meerjarige contracten

Per ultimo jaareinde is een verplichting aanwezig van k€ 2.700. Hieronder is een overzicht gegeven van verplichtingen en de contractwaarde die door het waterschap Regge en Dinkel zijn aangegaan.

Tabel 73: meerjarige contracten.

Omschrijving (Bedragen in k€)	Periode	Contract- waarde	NUBBV berekend na rato looptijd contract
Raamovereenkomsten onderhoud watersysteem	2010-2014	7.000	795
Diverse (leverings)overeenkomsten BBZ (huurovk, energie, transport zand/ slib en roostergoed)	divers	1.811	615
Telecommunicatiediensten	2012-2014	565	117
Arbodienstverlening	2011-2014	180	45
Catering	2013-2015	90	57
Huurovereenkomsten kopieermachines	2007-2015	151	84
Energieleveringscontract Aardgas	2013-2014	400	200
Schoonmaakdiensten	2012-2015	776	388
Raamovereenkomst voor onderhoud van meetapparatuur	2013-2014	195	65
Kantoorartikelen	2012-2015	68	23
Bedrijfskleding	2013-2014	160	80
Diverse onderhoud- en servicecontracten PTO	divers	603	105
Diverse huur, onderhoud- en servicecontracten ICT	divers	186	38
Raamovereenkomst personele dienstverlening	2013-2015	50	27
Overig	divers	297	58
Totaal		12.532	2.697

Garantstelling Gemeenschappelijke Regeling Lococensus-Tricijn

Het Waterschap Regge en Dinkel neemt tezamen met andere waterschappen deel aan de gemeenschappelijke regeling Lococensus-Tricijn. In deze gemeenschappelijk regeling zijn de activiteiten van het waterschap, die te maken hebben met de heffing en invordering van waterschapsbelastingen ondergebracht. Uit hoofde van deze gemeenschappelijke regeling is het Waterschap Regge en Dinkel verplichtingen aangegaan inzake kosten van personeel en een aandeel in de kosten. De looptijd van de samenwerking is voor onbepaalde tijd.

Kredietfaciliteiten

Het waterschap heeft een maximum krediet in rekening courant bij de NWB van M€ 20. Het waterschap is gebonden aan de Uitvoeringsregeling Financiering Decentrale Overheden en de daarbij behorende kasgeldlimiet. Een toelichting op de kasgeldlimiet is opgenomen in § 3.6.

Bijlagen

Bijlage 1: Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: Waterschap Vechtstromen

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2013 van Waterschap Regge en Dinkel te Almelo gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2013 en de exploitatierekening naar programma's, naar kostendragers en naar kosten- en opbrengstsoorten over 2013 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van Vechtstromen is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit en de Beleidsregels toepassing

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (WNT), alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder de verordeningen van het waterschap zelf en de Beleidsregels toepassing WNT.

Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle als bedoeld in Artikel 109, tweede lid van de Waterschapswet. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit, het controleprotocol dat is vastgesteld op 17 december 2008 door het algemeen bestuur van Waterschap Regge en Dinkel en de "Beleidsregels toepassing WNT" inclusief het controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van Waterschap Regge en Dinkel.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten en toevoegingen aan de reserves. Op basis van Artikel 5.2 lid 7 van het Waterschapsbesluit is deze goedkeuringstolerantie door het algemeen bestuur op 17 december 2008 vastgesteld.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Waterschap Regge en Dinkel een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2013 als van de activa en passiva per 31 december 2013 in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit en de "Beleidsregels toepassing WNT".

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2013 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder de verordeningen van het waterschap zelf en de "Beleidsregels toepassing WNT".

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge Artikel 109, derde lid, onderdeel d, van de Waterschapswet melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Groningen, 27 mei 2014

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. R.H. Bouman RA

Bijlage 2: Staat van vaste activa

(bedragen in €)	BW 31-12-2012	Afschrijving 2013	Vermeerdering 2013	Vermindering 2013	Desinvesteringen en overb. OHW 2013	Herrubricering	BW 31-12-2013	cumulatieve afschrijvingen 31-12-2013
Totaal immateriële vaste activa	20.615.984	1.246.842	2.914.424	0	12	0	22.283.554	9.354.621
Totaal materiële vaste activa	259.751.612	14.973.130	4.271.395	67.686	1.992.484	0	246.989.707	154.864.147
Onderhanden werk	0	0	35.886.249	0	6.803.537	0	29.082.712	0
Totaal vaste activa	280.367.596	16.219.972	43.072.068	67.686	8.796.033	0	298.355.973	164.218.768

Immateriële vaste activa

(bedragen in €)	BW 31-12-2012	Afschrijving 2013	Vermeerdering 2013	Vermindering 2013	Desinvesteringen en overb. OHW 2013	Herrubricering	BW 31-12-2013	cumulatieve afschrijvingen 31-12-2013
Onderzoek en ontwikkeling	1.241.976	425.030	143.622		12		960.556	3.285.938
Bijdragen aan derden: stim. afk. hemelwaterafvoer	4.740.078	168.497	5.183				4.576.764	574.461
Bijdragen aan derden: stimulering IBA's	4.721.984	188.239					4.533.745	1.193.979
Bijdragen aan derden: stimulering riolering	4.502.641	271.564					4.231.077	3.132.676
Bijdrage hoogwater-beschermings-programma	5.392.413	182.795	2.738.873				7.948.491	274.239
Verkiezingen	9.518	8.278					1.240	873.880
Kosten geldleningen	7.374	2.439	26.746				31.681	19.448
Totaal immateriële vaste activa	20.615.984	1.246.842	2.914.424	0	12	0	22.283.554	9.354.621

Materiële vaste activa

(bedragen in €)	BW 31-12-2012	Afschrijving 2013	Vermeerdering 2013	Vermindering 2013	Desinvesteringen en overb. OHW 2013	Herrubricering	BW 31-12-2012	cumulatieve afschrijvingen 31-12-2012
Bedrijfsruimten	5.483.373	188.764					5.294.609	3.868.020
Waterlopen	101.544.085	4.938.775	1.843.930	61.609	271.971		98.115.660	54.165.441
Bouwkundig deel watersysteem gemalen	1.471.380	58.652			216.000		1.196.728	519.191
Bruggen en kunstwerken	2.658.803	144.746					2.514.057	1.862.001
Sanering verontreinigde waterbodems	5.868.962	228.158	21.331				5.662.135	2.017.712
Groot onderhoud waterbodems	7.458.952	770.964					6.687.988	5.554.403
Bouwkundig deel zuiveringsinstallaties	108.028.453	5.626.654	123.470		987.691	-1.373.416	100.164.162	55.996.142
Bouwkundig deel slibverwerkings- installaties	5.808.112	333.643			21.348		5.453.121	10.827.302
Bouwkundig deel transportleidingen	12.385.115	604.632	3.497			-97.111	11.686.869	6.810.064
Mechanisch deel transportgemalen	19.982	526	115.613				135.069	1.578
Mechanisch deel zuiveringsinstallaties	2.188.110	170.410	799.820				2.817.520	675.610
Mechanisch deel slibverwerkings- installaties	256.478	24.395	255				232.338	117.308
Technische installaties in bedrijfsgebouwen en woonruimten	740.245	58.315	401.783				1.083.713	168.985
Telemetrie, automatisering t.b.v. aansturing	725.056	148.690	186.106				762.472	1.490.908

(bedragen in €)	BW 31-12-2012	Afschrijving 2013	Vermeerdering 2013	Vermindering 2013	Desinvesteringen en overb. OHW 2013	Herrubricering	BW 31-12-2012	cumulatieve afschrijvingen 31-12-2012
Veiligheidsvoorzieningen, telefooninstallaties	52.256	8.985			3.279		39.992	17.069
Kantoormeubilair	0	0					0	8.975
Kantoormachines	1.930	644					1.286	65.584
Laboratoriumapparatuur	646.692	262.927	152.842				536.607	722.581
Machines en werktuigen	239.587	65.425					174.162	738.022
Vrachtwagens	247.340	49.662					197.678	149.952
Dienstauto's	90.532	18.024			8.659		63.849	673.404
Computerapparatuur	831.411	325.923	388.795			7.911	902.194	2.519.023
Software	1.432.838	591.138	22.837	6.077	365.695		492.765	4.337.356
Legger en beheersregister	75.775	12.514					63.261	83.730
Mobiele telefoons	64.885	32.394	37.496				69.987	162.548
Overige materiële vaste activa	1.431.260	308.170	173.620		117.841	1.462.616	2.641.485	1.311.238
Totaal materiële vaste activa	259.751.612	14.973.130	4.271.395	67.686	1.992.484	0	246.989.707	154.864.147

Onderhanden werk

(bedragen in €)	BW 31-12-2012	Afschrijving 2013	Vermeerdering 2013	Vermindering 2013	Desinvesteringen en overb. OHW 2013	Herrubricering	BW 31-12-2013	cumulatieve afschrijvingen 31-12-2013
Onderhanden werk	0	0	35.886.249		6.803.537		29.082.712	0
Totaal immateriële vaste activa	0	0	35.886.249	0	6.803.537	0	29.082.712	0

Bijlage 3: Staat van financiële vaste activa

(bedragen in €)	Boekwaarde 1-1-2013	Mutaties in 2013		Boekwaarde 31-12-2013
		Vermeer- deringen	Vermin- deringen	
Deelneming SNB	9.761.016	2.255.015	719.775	11.296.256
Deelnemingen en effecten				
Aandelen A Waterschapsbank	99.945	0	0	99.945
Aandelen B Waterschapsbank	34.034	0	0	34.034
Verstreckte geldleningen				
Aan ambtenaren	453.600	0	29.040	424.560
Totaal financiële vaste activa	10.348.595	2.255.015	748.815	11.854.795

Bijlage 4a: Staat van personeelsformatie

(aantal fte)	Jaarverslag 2013 (gemiddelde bezetting)				Begroting 2013				Jaarverslag 2012 (gemiddelde bezetting)			
	Formatie Eigen personeel	Tijdelijke Aanstel- lingen	Boven- formatief	Ingehuurd personeel	Formatie Eigen personeel	Tijdelijke Aanstel- lingen	Boven- formatief	Ingehuurd personeel	Formatie Eigen personeel	Tijdelijke Aanstel- lingen	Boven- formatief	Ingehuurd personeel
Directie + afdelingshoofden	10,33				10,00				10,00			0,42
Afdeling S&B	14,30	1,67		0,44	16,08	0,67	1,00		13,28	2,00	0,36	0,34
Afdeling BBW	40,05	0,25		1,60	41,46	2,12	0,33		40,58	1,37	0,33	1,49
Afdeling BBZ	43,83	0,25		2,47	45,83	2,00			44,73	2,00		2,16
Afdeling P&G	37,68	3,32		2,36	38,89	2,00			38,10	2,72	0,65	0,99
Afdeling PTO	32,75			1,00	35,83				34,49		0,58	1,00
Afdeling WSO	40,07				42,66				40,76			0,17
Afdeling EMI	16,66	1,18		1,15	19,63				17,39	1,56		1,02
Afdeling MPO	26,26	0,67	1,00	2,89	29,01		1,67		25,76	3,78	1,67	1,71
Afdeling FFL	38,60	1,00		3,56	44,59	0,08	1,00		42,05	1,45	1,00	3,06
Totaal organisatie	300,53	8,34	1,00	15,47	323,98	6,87	4,00		307,33	14,88	4,59	12,36
Algemeen management			2,94									
Personeelsbeleid en -beheer				0,87		3,00						0,10
Overige bestuurs- en organisatiekosten							0,54				0,69	
Totaal generaal	300,53	8,34	3,94	16,34	323,98	9,87	4,54		307,33	14,88	5,28	12,46

Bijlage 4b: Staat van personeelslasten

(bedragen in k€)	Jaarverslag 2013					Begroting 2013 na Berap I en II					Jaarverslag 2012
	Salarissen	Sociale lasten	Overige person. lasten	Kosten inhuur	Totaal	Salarissen	Sociale lasten	Overige person. lasten	Kosten inhuur	Totaal	Totaal
Directie + afdelingshoofden	999	236	57	0	1.291	982	232	47	0	1.261	1.663
Afdeling S&B	979	267	77	209	1.531	1.130	301	52	21	1.503	1.320
Afdeling BBW	2.383	662	166	351	3.563	2.673	714	168	137	3.693	3.436
Afdeling BBZ	2.297	610	142	141	3.191	2.379	618	189	28	3.214	3.073
Afdeling P&G	2.452	619	191	131	3.393	2.407	641	173	38	3.259	3.054
Afdeling PTO	1.850	488	123	61	2.522	1.832	506	141	0	2.479	2.512
Afdeling WSO	1.885	501	153	0	2.540	1.866	487	175	0	2.529	2.513
Afdeling EMI	987	266	60	119	1.432	1.068	287	76	29	1.459	1.444
Afdeling MPO	1.757	463	122	381	2.724	1.827	494	104	250	2.676	2.473
Afdeling FFL	2.011	543	155	434	3.143	2.246	594	105	99	3.044	2.998
Totaal organisatie	17.600	4.655	1.246	1.828	25.329	18.410	4.875	1.231	602	25.118	24.486
Personeelsbeleid en -beheer	32	2	109	10	153	39	25	122	134	320	169
Arbo en veiligheid	0	0	75	0	75	0	0	83	0	83	78
Duurzame ontwikkeling en innovatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Buitenland beleid	0	0	5	0	5	0	0	0	0	0	2
Algemeen bestuur	142	0	34	0	177	161	0	35	0	196	165
Dagelijks bestuur	417	15	35	0	466	379	16	42	0	436	471
Overige bestuurs- en organisatiekosten	0	4	0	0	4	0	0	0	0	0	0
Algemeen management	2	0	11	180	193	8	0	20	113	142	69
Fusie WRD en WVV	277	10	10	0	296	235	0	0	0	235	6
Totaal generaal	18.470	4.686	1.525	2.018	26.699	19.232	4.916	1.533	850	26.530	25.448

Bijlage 5a: Staat van reserves

(bedragen in €)	Saldo per 31-12-2012	Resultaat bestemming 2012	Saldo per 1-1-2013	Toevoeging in 2013	Onttrekking in 2013	Saldo per 31-12-2013
Algemene reserve systeembeheer	4.165.000	353.000-	3.812.000	-	-	3.812.000
Bestemmingsreserve tariefseglisatie	659.273	1.478.821	2.138.094	500.000	-	2.638.094
Overige best. reserve overl. personele verplichtingen	267.958	123.000-	144.958	-	115.000-	29.958
Overige best. reserve grondaankoop Vecht/Regge	-	-	-	-	-	-
Overige best. reserve Brede heroverweging systeembeheer	5.624.600	321.000	5.945.600	441.000	-	6.386.600
Overige best. transitiekosten systeembeheer	1.604.333	321.000	1.925.333	-	1.150.000-	775.333
Subtotaal systeem	12.321.164	1.644.821	13.965.985	941.000	1.265.000-	13.641.985
Algemene reserve zuiveringsbeheer	3.636.095	36.000-	3.600.095	-	-	3.600.095
Bestemmingsreserve tariefseglisatie	6.907.183	142.511	7.049.694	-	1.376.000-	5.673.694
Overige bestemmingsreserve innovatiefonds	811.000	250.000-	561.000	-	200.000-	361.000
Overige best. reserve overl. personele verplichtingen	279.078	259.000-	20.078	-	-	20.078
Overige best. reserve Brede heroverweging zuiveringsbeheer	810.000	1.962.000	2.772.000	2.128.000	-	4.900.000
Overige best. transitiekosten zuiveringsbeheer	5.202.216	223.000	5.425.216	-	1.150.000-	4.275.216
Subtotaal Zuiveren	17.645.572	1.782.511	19.428.083	2.128.000	2.726.000-	18.830.083
Totaal Reserves	29.966.736	3.427.332	33.394.068	3.069.000	3.991.000-	32.472.068

De toevoegingen en onttrekkingen in 2013 hebben betrekking op AB-besluiten begroting 2013 en berap 2013-I en II.

Bijlage 5b: Staat van voorzieningen

(bedragen in €)	Saldo per 1-1-2013	Toevoeging in 2013	Onttrekking in 2013	Saldo per 31-12-2013	Gemiddelde stand 2013
Voorziening Wachtgeld ambt. personeel	203.001	40.050	-151.000	92.051	147.526
Voorziening Wachtgeld (oud) bestuur	-	88.320		88.320	44.160
Voorziening Pensioen (oud) bestuur	1.356.984	170.052	-55.445	1.471.591	1.414.288
Voorziening Bijdrageregeling kosten boven basisinspanning	940.960	-	-245.448	695.512	818.236
Voorziening ICT	20.000	-	-20.000	-	10.000
Voorziening Organisatie	1.303.293	912.127	-188.420	2.027.000	1.665.147
Totaal	3.824.238	1.210.549	-660.313	4.374.474	4.099.357

Bijlage 6: Staat van opgenomen langlopende geldleningen

Lening nr.	Oorspr. bedrag lening	Datum besluit	Nummer besluit	Lening verstrekk-ker	Stortings datum	Eerste aflossing	Laatste aflossing	Rente %	Leningbedrag 01-01-2013	Opgenomen in 2013	Rente 2013	Aflossing 2013	Leningbedrag 31-12-2013
L018	€ 1.361.341	5-9-1995	62347	N.W.B.	24-8-2004		2015	6,99%	€ 204.201	-	€ 12.579	€ 68.067	€ 136.134
L019	€ 1.815.121	2-10-1995	63201	N.W.B.	27-9-2004		2015	6,89%	€ 272.268	-	€ 17.115	€ 90.756	€ 181.512
L021	€ 2.268.901	27-2-1996	67528	N.W.B.	19-2-2004		2016	6,52%	€ 453.780	-	€ 23.163	€ 113.445	€ 340.335
L029	€ 1.250.000	17-9-2002		N.W.B.	11-9-2004		2017	4,62%	€ 416.667	-	€ 18.069	€ 83.333	€ 333.333
L030	€ 660.000	12-11-2002		N.W.B.	12-2-2004		2018	4,79%	€ 264.000	-	€ 10.781	€ 44.000	€ 220.000
L031	€ 600.000	22-10-2002	132300	N.W.B.	13-1-2003	13-1-2004	2018	4,63%	€ 240.000	-	€ 9.321	€ 40.000	€ 200.000
L032	€ 1.000.000	21-1-2003	134616	N.W.B.	14-1-2003	14-1-2004	2023	4,58%	€ 550.000	-	€ 22.982	€ 50.000	€ 500.000
L033	€ 1.100.000	21-1-2003	134612	N.W.B.	17-3-2003	17-3-2004	2018	4,43%	€ 440.000	-	€ 16.892	€ 73.333	€ 366.667
L034	€ 453.780	28-2-2003	22551	N.W.B.	30-11-2004	30-11-2005	2019	4,66%	€ 211.764	-	€ 9.748	€ 30.252	€ 181.512
L035	€ 453.780	28-2-2003	135624/22555	N.W.B.	1-2-2006	1-2-2006	2020	4,72%	€ 242.016	-	€ 10.117	€ 30.252	€ 211.764
L036	€ 453.780	28-2-2003	22552	N.W.B.	3-4-2004	3-4-2006	2020	4,76%	€ 242.016	-	€ 10.443	€ 30.252	€ 211.764
L037	€ 680.670	28-2-2003	22553	N.W.B.	25-9-2004	25-9-2006	2020	4,89%	€ 363.024	-	€ 17.156	€ 45.378	€ 317.646
L038	€ 907.560	28-2-2003	22556	N.W.B.	25-9-2005	25-9-2006	2020	4,89%	€ 484.032	-	€ 22.875	€ 60.504	€ 423.528
L039	€ 2.125.000	10-3-2003	22577	N.W.B.	1-8-2003	1-8-2004	2013	3,72%	€ 212.500	-	€ 4.591	€ 212.500	-
L040	€ 2.000.000	15-4-2003	136330	N.W.B.	27-3-2003	27-3-2004	2020	4,36%	€ 941.176	-	€ 37.100	€ 117.647	€ 823.529
L041	€ 1.000.000	2-6-2003	137902	N.W.B.	28-5-2003	28-5-2004	2018	3,86%	€ 400.000	-	€ 13.903	€ 66.667	€ 333.333
L043	€ 910.000	8-10-2003	140807	N.W.B.	16-1-2004	16-1-2005	2014	4,05%	€ 182.000	-	€ 3.832	€ 91.000	€ 91.000
L044	€ 3.000.000	21-10-2003	141072	N.W.B.	1-4-2004	1-4-2005	2014	4,24%	€ 600.000	-	€ 15.838	€ 300.000	€ 300.000
L046	€ 907.560			N.W.B.	1-9-2004		2018	6,82%	€ 363.145	-	€ 23.388	€ 60.473	€ 302.671
L049	€ 907.560			N.W.B.	22-11-2004		2013	6,90%	€ 90.756	-	€ 5.576	€ 90.756	-
L050	€ 460.000	6-9-2004	148312	N.W.B.	13-12-2004	13-12-2005	2014	3,85%	€ 92.000	-	€ 3.450	€ 46.000	€ 46.000
L051	€ 700.000	4-10-2004	148945/23381	N.W.B.	23-1-2005	23-1-2006	2015	3,88%	€ 210.000	-	€ 5.596	€ 70.000	€ 140.000
L052	€ 1.150.000	25-10-2004	149381/23408	N.W.B.	1-3-2005	1-3-2006	2015	3,77%	€ 345.000	-	€ 9.372	€ 115.000	€ 230.000
L053	€ 9.000.000	19-11-2004	150107/23463	N.W.B.	5-1-2005	5-1-2006	2019	3,84%	€ 4.800.000	-	€ 161.322	€ 600.000	€ 4.200.000
L054	€ 3.000.000	19-11-2004	150109/23462	N.W.B.	5-4-2005	5-4-2006	2020	3,91%	€ 1.600.000	-	€ 56.754	€ 200.000	€ 1.400.000
L055	€ 460.000	6-1-2005	151213	N.W.B.	1-4-2005	1-4-2006	2015	3,52%	€ 138.000	-	€ 3.638	€ 46.000	€ 92.000
L056	€ 700.000	16-12-2004	152088/23642	N.W.B.	20-7-2005	1-4-2006	2015	3,42%	€ 210.000	-	€ 6.100	€ 70.000	€ 140.000
L057	€ 6.807.000	7-1-2003	150108/23461	N.W.B.	17-7-2006	17-7-2007	2016	4,06%	€ 2.722.800	-	€ 95.512	€ 680.700	€ 2.042.100
L058	€ 272.268	3-3-2003	135623/22554	N.W.B.	19-2-2006	19-2-2007	2021	4,99%	€ 163.361	-	€ 7.368	€ 18.151	€ 145.210
L059	€ 453.780	3-3-2003	135626/22557	N.W.B.	19-2-2006	19-2-2007	2021	4,97%	€ 272.268	-	€ 12.230	€ 30.252	€ 242.016

Jaarverslag en jaarrekening 2013

Lening nr.	Oorspr. bedrag lening	Datum besluit	Nummer besluit	Lening verstrek-ker	Stortings datum	Eerste aflossing	Laatste aflossing	Rente %	Leningbedrag 01-01-2013	Opgenomen in 2013	Rente 2013	Aflossing 2013	Leningbedrag 31-12-2013
L060	€ 453.780	3-3-2003	135627/22558	N.W.B.	3-5-2006	3-5-2007	2021	5,04%	€ 272.268	-	€ 12.707	€ 30.252	€ 242.016
L061	€ 181.512	3-3-2003	135628/22559	N.W.B.	6-12-2006	6-12-2007	2021	5,17%	€ 108.907	-	€ 5.586	€ 12.101	€ 96.806
L062	€ 8.000.000		154749/23849	N.W.B.	20-1-2006	20-1-2007	2021	3,50%	€ 4.800.000	-	€ 150.305	€ 533.333	€ 4.266.667
L063	€ 5.000.000		155423/23893	N.W.B.	15-2-2006	15-2-2007	2021	3,50%	€ 3.000.000	-	€ 94.636	€ 333.333	€ 2.666.667
L064	€ 5.000.000	7-11-2005	157548/24070	N.W.B.	15-12-2007	15-12-2008	2022	3,93%	€ 3.333.333	-	€ 130.260	€ 333.333	€ 3.000.000
L101	€ 1.000.000			N.W.B.	11-2-2004	11-2-2014	2014	4,37%	€ 1.000.000	-	€ 43.700	-	€ 1.000.000
L102	€ 900.000			N.W.B.	26-1-2005	26-1-2015	2015	3,68%	€ 900.000	-	€ 33.120	-	€ 900.000
L103	€ 800.000			N.W.B.	26-1-2005	26-1-2015	2015	3,68%	€ 800.000	-	€ 29.440	-	€ 800.000
L104	€ 8.000.000	12-1-2007	24747	N.W.B.	15-1-2007	15-1-2017	2017	4,27%	€ 8.000.000	-	€ 341.200	-	€ 8.000.000
L105	€ 8.000.000	18-4-2007	24994	N.W.B.	16-4-2007	16-4-2016	2016	4,40%	€ 8.000.000	-	€ 351.600	-	€ 8.000.000
L106	€ 5.000.000	6-8-2007	25198	N.W.B.	15-8-2007	15-8-2008	2022	4,75%	€ 3.333.333	-	€ 152.304	€ 333.333	€ 3.000.000
L107	€ 1.000.000	30-8-2007	25236	N.W.B.	31-8-2007	31-8-2008	2017	4,57%	€ 500.000	-	€ 21.322	€ 100.000	€ 400.000
L108	€ 15.000.000	20-2-2008	25471	N.W.B.	20-2-2008	20-2-2009	2018	4,21%	€ 9.000.000	-	€ 324.574	€ 1.500.000	€ 7.500.000
L109	€ 1.000.000	29-2-2008	25488	N.W.B.	28-2-2008	28-2-2014	2014	4,14%	€ 1.000.000	-	€ 41.400	-	€ 1.000.000
L110	€ 8.500.000	21-5-2010	25610	N.W.B.	16-5-2008	16-5-2009	2018	4,59%	€ 5.100.000	-	€ 209.505	€ 850.000	€ 4.250.000
L111	€ 40.000.000	11-11-2005	24071	N.W.B.	2-1-2009	2-1-2010	2019	3,95%	€ 28.000.000	-	€ 948.433	€ 4.000.000	€ 24.000.000
L112	€ 12.000.000	15-1-2009	26043	N.W.B.	15-1-2009	15-1-2010	2019	4,21%	€ 8.400.000	-	€ 305.058	€ 1.200.000	€ 7.200.000
L113	€ 8.000.000			N.W.B.	30-3-2009	30-3-2010	2019	3,86%	€ 5.600.000	-	€ 192.725	€ 800.000	€ 4.800.000
L114	€ 1.000.000	28-5-2009	26179	N.W.B.	29-5-2009	29-5-2015	2015	4,17%	€ 1.000.000	-	€ 41.700	-	€ 1.000.000
L115	€ 7.000.000	27-11-2009	26397	N.W.B.	4-1-2010	4-1-2012	2020	3,36%	€ 5.600.000	-	€ 164.833	€ 700.000	€ 4.900.000
L116	€ 10.000.000	20-1-2010	26477	N.W.B.	20-1-2010	20-1-2012	2021	3,35%	€ 9.000.000	-	€ 269.744	€ 1.000.000	€ 8.000.000
L117	€ 11.000.000	22-2-2010	26540	N.W.B.	26-2-2010	26-2-2012	2022	3,36%	€ 10.000.000	-	€ 307.555	€ 1.000.000	€ 9.000.000
L118	€ 2.000.000	28-5-2010	26673	N.W.B.	31-5-2010	31-5-2018	2018	3,11%	€ 2.000.000	-	€ 62.200	-	€ 2.000.000
L121	€ 700.000	16-6-2010	22880	N.W.B.	17-9-2003	17-9-2013	2013	4,36%	€ 700.000	-	€ 21.657	€ 700.000	-
L124	€ 1.000.000	9-6-2010	23588	N.W.B.	7-1-2005	7-1-2015	2015	3,74%	€ 1.000.000	-	€ 37.400	-	€ 1.000.000
L126	€ 1.000.000	16-6-2010	22947	N.W.B.	7-11-2003	7-11-2013	2013	4,61%	€ 1.000.000	-	€ 39.153	€ 1.000.000	-
L127	€ 1.000.000	23-6-2010	23433	N.W.B.	3-11-2004	3-11-2004	2014	4,07%	€ 1.000.000	-	€ 40.700	-	€ 1.000.000
L128	€ 1.500.000	18-6-2010	22432	N.W.B.	14-1-2003	14-1-2013	2013	4,51%	€ 1.500.000	-	€ 2.407	€ 1.500.000	-
L129	€ 1.700.000	18-6-2010	22431	N.W.B.	14-1-2003	14-1-2013	2013	4,51%	€ 1.700.000	-	€ 2.728	€ 1.700.000	-
L131	€ 1.000.000	24-6-2010	22466	N.W.B.	4-4-2003	4-4-2013	2013	4,36%	€ 1.000.000	-	€ 11.109	€ 1.000.000	-
L132	€ 1.000.000	24-6-2010	22467	N.W.B.	4-2-2003	4-2-2013	2013	4,32%	€ 1.000.000	-	€ 4.024	€ 1.000.000	-
L133	€ 1.000.000	24-6-2010	22595	N.W.B.	13-3-2003	13-3-2013	2013	4,19%	€ 1.000.000	-	€ 8.150	€ 1.000.000	-

Jaarverslag en jaarrekening 2013

Lening nr.	Oorspr. bedrag lening	Datum besluit	Nummer besluit	Lening verstreker	Stortings datum	Eerste aflossing	Laatste aflossing	Rente %	Leningbedrag 01-01-2013	Opgenomen in 2013	Rente 2013	Aflossing 2013	Leningbedrag 31-12-2013
L134	€ 1.000.000	24-6-2010	22708	N.W.B.	23-5-2003	23-5-2013	2013	3,98%	€ 1.000.000	-	€ 15.484	€ 1.000.000	€ -
L135	€ 1.000.000	24-6-2010	22723	N.W.B.	26-5-2003	26-5-2013	2013	3,87%	€ 1.000.000	-	€ 15.374	€ 1.000.000	€ -
L136	€ 1.000.000	15-6-2010	25025	N.W.B.	3-5-2007	3-5-2015	2015	4,44%	€ 1.000.000	-	€ 44.400	-	€ 1.000.000
L138	€ 500.000	15-6-2010	25483	N.W.B.	25-2-2008	25-2-2014	2014	4,16%	€ 500.000	-	€ 20.800	-	€ 500.000
L140	€ 1.500.000	16-6-2010	23064	N.W.B.	5-1-2004	5-1-2014	2014	4,52%	€ 1.500.000	-	€ 67.800	-	€ 1.500.000
L141	€ 1.000.000	15-6-2010	24247	N.W.B.	26-1-2006	26-1-2015	2015	3,59%	€ 1.000.000	-	€ 35.900	-	€ 1.000.000
L142	€ 1.000.000	23-6-2010	23207	N.W.B.	14-4-2004	14-4-2014	2014	4,32%	€ 1.000.000	-	€ 43.200	-	€ 1.000.000
L143	€ 1.000.000	15-6-2010	22757	N.W.B.	18-6-2003	18-6-2013	2013	3,77%	€ 1.000.000	-	€ 17.329	€ 1.000.000	€ -
L144	€ 1.000.000	23-6-2010	23187	N.W.B.	30-3-2004	30-3-2014	2014	4,16%	€ 1.000.000	-	€ 41.550	-	€ 1.000.000
L145	€ 1.000.000	16-6-2010	22913	N.W.B.	20-10-2003	20-10-2013	2013	4,49%	€ 1.000.000	-	€ 35.880	€ 1.000.000	€ -
L147	€ 7.260.000	20-7-2010	24993	N.W.B.	28-9-2010	28-9-2020	2020	4,60%	€ 7.260.000	-	€ 333.960	-	€ 7.260.000
L148	€ 8.000.000	15-9-2010	26842	N.W.B.	3-1-2011	3-1-2021	2021	3,34%	€ 8.000.000	-	€ 267.200	-	€ 8.000.000
L149	€ 6.000.000	29-3-2011	27170	N.W.B.	22-3-2011	22-3-2019	2019	3,82%	€ 6.000.000	-	€ 228.900	-	€ 6.000.000
L150	€ 5.000.000	24-5-2011	ASN319	ASN	29-4-2011	30-4-2018	2018	3,72%	€ 5.000.000	-	€ 186.000	-	€ 5.000.000
L151	€ 4.000.000	20-7-2011	27324	N.W.B.	2-1-2012	2-1-2020	2020	3,68%	€ 4.000.000	-	€ 147.200	-	€ 4.000.000
L152	€ 5.000.000	20-7-2011	27325	N.W.B.	2-1-2012	2-1-2021	2021	3,79%	€ 5.000.000	-	€ 189.500	-	€ 5.000.000
L153	€ 10.000.000	7-10-2011	27393	N.W.B.	2-2-2012	2-2-2022	2022	3,22%	€ 10.000.000	-	€ 322.000	-	€ 10.000.000
L154	€ 10.000.000	15-5-2012	27625	N.W.B.	2-1-2013	1-2-2023	2023	2,97%	-	€ 10.000.000	€ 296.186	-	€ 10.000.000
L155	€ 10.000.000	25-7-2012	27721	N.W.B.	14-12-2012	14-12-2013	2028	2,68%	€ 10.000.000	-	€ 267.174	€ 625.000	€ 9.375.000
L156	€ 2.500.000	30-8-2012	27746	N.W.B.	31-8-2012	31-8-2022	2022	2,51%	€ 2.500.000	-	€ 62.750	-	€ 2.500.000
L157	€ 3.000.000	30-11-2012	27819	N.W.B.	30-11-2012	30-8-2022	2022	2,53%	€ 3.000.000	-	€ 75.900	-	€ 3.000.000
L158	€ 13.500.000	28-2-2013	27894	N.W.B.	28-2-2013	28-2-2029	2029	2,43%	-	€ 13.500.000	€ 274.124	-	€ 13.500.000
L159	€ 5.000.000	23-5-2013	40108360	BNG	23-5-2013	23-5-2023	2023	2,26%	-	€ 5.000.000	€ 69.038	-	€ 5.000.000
L160	€ 5.000.000	2-7-2013	40108443	BNG	2-7-2013	2-7-2028	2028	2,45%	-	€ 5.000.000	€ 61.393	-	€ 5.000.000
L161	€ 5.000.000	31-7-2013	28022	N.W.B.	31-7-2013	31-7-2029	2029	2,46%	-	€ 5.000.000	€ 51.875	-	€ 5.000.000
L162	€ 5.000.000	30-8-2013	28037	N.W.B.	30-8-2013	30-8-2029	2029	2,72%	-	€ 5.000.000	€ 45.830	-	€ 5.000.000
Totaal	€ 329.853.393								€217.134.616	€ 43.500.000	€ 8.284.793	€ 28.825.403	€ 231.809.210

Bijlage 7: Renteomslagpercentage

(bedragen in €)	Jaarrekening 2013	Toelichting mutaties ten opzichte van de begroting
<u>Specificatie van de investeringen</u>		
Gemiddeld geïnvesteerd	301.328.245	k€ 2.059 meer investering
Gemiddelde stand hypotheke	439.080	
Totaal gemiddelde investering	301.767.325	
<u>Vaste financieringsmiddelen</u>		
Gemiddelde stand langlopende geldleningen	224.471.906	k€ 20.000 meer geleend.
Gemiddelde stand reserves en voorzieningen	45.556.725	k€ 371 minder aan reserves en voorzieningen
Totaal van de vaste financieringsmiddelen	270.028.631	
Financieringstekort	-31.738.694	
<u>Overzicht lasten en baten leningen</u>		
Lasten langlopende leningen	8.546.033	k€ 75 meer aan rentelasten
Lasten kortlopende leningen	23.771	k€ 57 minder aan rentelasten
Baten langlopende leningen	20.262	
Totaal rentelasten	8.549.542	

De rente wordt omgeslagen over het gemiddeld geïnvesteerde bedrag minus de geïnvesteerde bedragen voor boetes vervroegde aflossingen en het bedrijfsmiddelenkrediet.

Het gemiddelde rente-omslagpercentage wordt:

$$\frac{8.549.542}{301.328.245} = 2.837\%$$

Bijlage 8: Grootste investeringen 2013

De projecten met de grootste investeringen 2013 zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma (Bedragen in k€)	Project	Bruto investering	Subsidie	Netto investering
1. Beheren watersystemen	De Doorbraak	5.525	-329	5.196
	Bijdrage Hoogwaterbeschermingsprogramma	2.739		2.739
	Regge in Goor	1.934	-1.455	479
	Landinrichting Rijssen incl. part. waterbeheer	1.564	-827	737
	Hoofdwaterkering Vecht (Ommen)	1.398	-789	609
	Landinrichting Enter incl. part. waterbeheer	1.374		1.374
	Bolscherbeek (waterlichaam)	1.322		1.322
	Markgraven-Oude Almeloseweg (incl Hagweg)	1.271	-611	660
	Landinr Saasveld-Gammelke incl.part.waterbeh.	1.237		1.237
	Reggeherstel Marsdijk Oost	970	-480	490
	Archem Eerderhooilanden	886	-579	307
	Boven Regge Hazendam (waterlichaam)	785		785
	Twickel - Herstel Hagmolenbeek	679	-446	233
	Markgraven-Uitvoeringsmodule 2012-2013	653		653
	Beneden Regge (waterlichaam)	648		648
	Markgraven-Hunzerhoek	637	-388	249
	Reggeherstel Rhaan (Midden- Regge)	611		611
	Strategische grondaankoop WB21	588		588
	Groene mal (fase 3 wave)	550	-444	106
Gammelkerbeek (waterlichaam)	540	-428	112	
Overige projecten programma 1	9.231	-4.187	5.044	
Totaal progr 1		35.142	-10.963	24.179
2. Zuiveren afvalwater	Aanpassing rwzi Vroomshoop	4.262	-500	3.762
	Persleiding Westerhaar - Vroomshoop	1.267	0	1.267
	Aanpassing rwzi Glanerbrug	1.088	-841	247
	Vervangingen mechanisch deel rwzi	800	0	800
	WKK installaties rwzi's Enschede en Hengelo	956	0	956
	Vervanging technische installatie bedrijfsgebouwen	402	0	402
	Overige projecten programma 2	2.625	-18	2.607
Totaal progr 2		11.400	-1.359	10.041
3. Besturen en organiseren	Vervangen/upgraden financieel systeem	359	0	359
	ICT-infrastructuur in kader van fusie	319	0	319
	Verkiezingen	617	0	617
	Onderhoud waterschapsgebouw	126	0	126
	Overige projecten programma 3	247	0	247
Totaal progr 3		1.668	0	1.668

Bijlage 9: Af te sluiten investeringen en kredieten

Af te sluiten investeringsbudgetten:

Voor de af te sluiten investeringsbudgetten wordt voor overschrijdingen van het krediet kleiner dan 10% **én** kleiner dan K€ 50 en overschrijdingen groter dan 10%, maar kleiner dan K€ 25 aanvullend krediet gevraagd. Bij overige overschrijdingen van het krediet (kleiner dan 10% en groter dan k€ 50 en groter dan 10% en groter dan k€ 25) wordt middels een afzonderlijk bestuursvoorstel verantwoording afgelegd en restkrediet aangevraagd. Het overzicht van de af te sluiten investeringsbudgetten 2012, het verleende krediet, de realisatie en het verschil tussen realisatie en krediet ziet er als volgt uit:

Programma 1: Beheren watersystemen

(bedragen in €)		Verleend krediet	Realisatie	Vershil
Investeringsbudget programma 1				
0254261	puntbeek (waterlichaam)	€ 50.000,00	€ 58.233,00	€ 8.233,00
0253660	Roombeek voorbereiding	€ 360.637,00	€ 362.483,00	€ 1.846,00
0253690	Roombeek Ledebroekpark	€ 1.389.090,00	€ 1.389.948,00	€ 858,00
0254960	Herstel Elsbeek Hengelo	€ 1.271.757,00	€ 1.279.766,00	€ 8.009,00
0254640	Masterplan Regge	€ 260.466,00	€ 262.036,00	€ 1.570,00
Bruto totaal programma 1				€ 20.516,00
Waarvan bruto totaal vrijvallend krediet				€ -
Waarvan bruto totaal aanvullend krediet				€ 20.516,00
Subsidies programma 1				
S0254640	Masterplan Regge	€ -56.669,00	€ -79.332,00	€ 22.663,00-
Totaal subsidies programma 1				€ 22.663,00-
Waarvan totaal subsidie vrijvallend krediet				€ -
Waarvan totaal subsidie aanvullend krediet				€ -22.663,00
Netto totaal programma 1				€ 2.147,00-
Waarvan netto totaal vrijvallend krediet				€ -
Waarvan netto totaal aanvullend krediet				€ 2.147,00-

Programma 2: Zuiveren afvalwater

(bedragen in €)		Verleend krediet	Realisatie	Verschil
Investeringsbudget programma 2				
0544985	Ringpersleiding Borne	€ 253.739,93	€ 257.237,25	€ 3.497,32-
0544430	Inmeten persleidingen	€ 25.000,00	€ 24.959,60	€ 40,40
0544440	Persleiding Hengevelde - Haaksbergen	€ 1.675.000,00	€ 1.669.238,16	€ 5.761,84
0545220	Optimalisatie rwzi Ootmarsum	€ 140.000,00	€ 140.828,56	€ 828,56-
0545180	Knelpunten Almelo-Vissedijk	€ 511.000,00	€ 510.734,24	€ 265,76
0545190	Deelstroombehandeling (oud)	€ -	€ 3.791,92	€ 3.791,92-
0543132	Slibdesintegratie Enschede	€ 295.000,00	€ 335.000,00	€ 40.000,00-
0543136	Optimalisatie gassysteem Enschede	€ 442.000,00	€ 440.068,02	€ 1.931,98
0543390	Optimalisatie slibverwerking rwzi's	€ 90.000,00	€ 76.721,33	€ 13.278,67
Bruto totaal programma 2				€ 26.839,15-
Waarvan bruto totaal vrijvallend krediet				€ 21.278,65
Waarvan bruto totaal aanvullend krediet				€ 48.117,80-
Subsidies programma 2				
-	-	€ -	€ -	€ -
Totaal subsidies programma 2				€ -
Waarvan totaal subsidies vrijvallend krediet				€ -
Waarvan totaal subsidies aanvullend krediet				€ -
Netto totaal programma 2				€ 26.839,15-
Waarvan netto totaal vrijvallend krediet				€ 21.278,65
Waarvan netto totaal aanvullend krediet				€ 48.117,80-

Er zijn geen af te sluiten kredieten bij programma 3.

Totaaloverzicht vrijvallende en aanvullende kredieten

totaal vrijvallend krediet slotwijzigingen	€ 21.278,65
totaal aanvullend krediet slotwijzigingen	€ 50.264,80-
Netto aanvullend krediet totaal programma 1, 2 en 3	€ 28.986,15-

Bijlage 10: Financiering modelstaten

Modelstaat A: Liquiditeitspositie over de kwartalen van 2013

(bedragen in k€)		1 ^e kwartaal		2 ^e kwartaal		3 ^e kwartaal		4 ^e kwartaal	
(1)	Vlottende schuld	jan-13	11.547	apr-13	21.997	jul-13	23.914	okt-13	13.652
		feb-13	26.755	mei-13	18.633	aug-13	18.002	nov-13	18.063
		mrt-13	18.718	jun-13	17.000	sep-13	17.000	dec-13	22.655
(2)	Vlottende middelen	jan-13	1	apr-13	4	jul-13	2	okt-13	2
		feb-13	3	mei-13	3	aug-13	830	nov-13	1
		mrt-13	5	jun-13	37	sep-13	2.159	dec-13	20
(3)	Netto vlottende schuld (+) = (1-2) of Overschot vlottende middelen (-) = (1-2)	jan-13	11.546	apr-13	21.993	jul-13	23.912	okt-13	13.650
		feb-13	26.752	mei-13	18.630	aug-13	17.172	nov-13	18.062
		mrt-13	18.713	jun-13	16.963	sep-13	14.841	dec-13	22.635
(4)	Gemiddelde netto vlottende schuld (+) of Gemiddeld overschot vlottende middelen (-)	19.004		19.195		18.642		18.116	
(5)	Kasgeldlimiet	19.210		19.210		19.210		19.210	
(6a)	Ruimte onder kasgeldlimiet (5-4)	206		15		568		1.094	
(6b)	Overschrijding van de kasgeldlimiet (4-5)								

Berekening kasgeldlimiet t.b.v. modelstaat A

De kasgeldlimiet moet worden berekend bij aanvang van elk kalenderjaar en bij wijziging van elk percentage.

	(bedragen in k€)	
1	Begrotingstotaal 2013	83.521
2	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	23%
3	Kasgeldlimiet = (1 x 2)	19.210

Modelstaat B: Renterisico vaste schuld van Waterschap Vechtstromen over de jaren 2014 tot en met 2017

(bedragen in k €)	Variabelen Renterisico(norm)	2014	2015	2016	2017
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen ¹	33.160	30.296	32.136	31.255
3	Renterisico = (1+ 2)	33.160	30.296	32.136	31.255
4	renterisiconorm	39.480	39.480	39.480	39.480
5a = (4>3)	Ruimte onder renterisiconorm	6.320	9.184	7.344	8.225
5b = (3>4)	Overschrijding renterisiconorm				

Berekening renterisiconorm 2014 van Waterschap Vechtstromen t.b.v. modelstaat B

	(bedragen in €)	
4a	Begrotingstotaal 2014	131.600
4b	Percentage regeling (30%)	30%
4 = (4ax4b)	Renterisiconorm	39.480

Vanwege de fusie per 1 januari 2014 tussen Waterschap Regge en Dinkel en Waterschap Velt en Vecht vertonen de in bovenstaande tabellen genoemde cijfers voor waterschap Vechtstromen relatief grote afwijkingen ten opzichte van het huidige verslagjaar 2013.

¹ In de aflossingsbedragen van de jaren 2014, 2015 zijn bedragen van respectievelijk Euro 5,0 en Euro 3,0 miljoen begrepen aan aflossingen van de op 1 juli 2010 overgenomen geldleningen van de Waterlandstichting.